Hevalên Ciwan! Ala azadî û sosyalîzmê bilindkin!

rê heval

Kovara mehane ya sosyalistê ji bo ciwanan

Dîsa Yekê Gulanê bi xwînê gemirandin



● Yıl: 1 Sayı: 5 15 Mayıs 1996 ● Sal: 1 Hejmar: 5 15 Gulan

sunu...

Bu sayımızla birlikte 5. kez buluşmanın heyecuylacanını ve bir o kadar da mutluluğunu yaşıyoruz. Bildiğiniz gibi Rêheval'in Ocak ayından başlayarak, Mayıs ayına kadar gelen bir basın deneyimi oldu ve bu bize çok şey kazandırdı...

★★★

Devrimci-sosyalist basının temel ilkesi olarak Rêheval de, sistemin gerçek yüzünü teşhire yönelik yoğun bir çaba içerisinde oldu ve bundan sonra da olacak... Bununla birlikte Rêheval; okuru -özellikle gençliği- bilinçlendirmenin, Marksist-Leninist doktrini kavratmanın kaçınılmazlığını yayın faaliyetinin esas ilkesi olarak görmektedir...

★★★

Yakın tarihimizde 1 Mayıs olayları yaşandı... Kitlesel olarak yüksek bir katılımın sağlandığı 1 Mayıs eyleminde her şey çok açık bir şekilde ortadaydı: Katleden sistemdi!... Sonucu ise; üç devrimci insanın katledilmesi oldu...

★★★

Devlet destekli burjuva medya; herşeyi olduğu gibi, yine 1 Mayıs olaylarını da sermayenin lehine kullandı. Kırılan camlar, koparılan lâleler medya için iyi 'malzeme' oldu doğrusu! Gerçi bunları anlatmaya gerek yok. Çünkü görevi budur!..

Tabi ki 1 Mayıs'ın faturası Rêheval için de geçerliydi. Dergimizin sahibi Erhan Tohum, 1 Mayıs kutlamalarında polis tarafından yakapaça alınarak karakola götürüldü. Burda hepimizin bildiği gibi polisin şevkatiyle (!) karşılaştı. Daha sonra ise bırakıldı...

★★★

Sistemin girdiği krizler, kendisini yeni versiyonlarla üretiyor. Mevcut ANAP-DYP hükümeti üç aylık politikalarında gösterdikleri gibi 'zam, zulüm, işkence' projelerinden bir an olsun geri adım atmıyorlar. TEDAŞ, TOFAŞ dosyaları ve son olarak da 'örtülü ödenek' dosyaları hükümetin çıkışsızlığının belirtileri durumunda...

★★★

Bu sayımızda yer alan yazılara geçmeden önce; okurların göndermiş olduğu mektupların çok olması yüzünden kimisini yayımlayamadık ve bazı yazarların yazılarını zorunlu olarak kısalttık. Okurların ve yazarların bizi anlayışla karşılayacağını ümit ediyoruz.

★★★

1 Mayıs'ın değerlendirmesi, 1 Mayıs'ın sosyopsikolojik yapısı, Öğrenci gençliğin mücadelesi, Rêheval izlenimleri, HABITAT, hükümetin Kürt hamlesi, Bir rüya postmodernizm, Gençlik ne istiyor, Kürt Rozalar yaratmak... yazıları yer alıyor.

6. sayıda buluşmak üzere devrimci selamlar..!

rêheval

SAYI: 5 | Aylık-Sosyalist Gençlik Dergisi | 75.000 T.L

Rêheval Yayıncılık adına İmtiyaz sahibi
ve yazışleri müdürü:
Erhan TOHUM
Görsel-Teknik Yönetmen:
Bilal LEKESİZ
Merkez-Yazışma Adresi:
İstiklal Cad. Kallavi Sok. No: 22 Kat: 4
Beyoğlu/ İST. Tel-fax: 251 73 95
Erhan Tohum adına
Hesap No: 58 89 46 (T.L)
32 04 471 (CHF) / İşbankası Taksim Şubesi
17 86 79 (DM) / Türkiye İş Bankası 4. Levent Şbs.
Baskı: Kayhan Matbaacılık

Yurtiçi Temsilciliklerimiz
● ADANA: Erdal Özer
● MALATYA: Teslim Çelik
● ANTEP: Mehmet Yılmaz
● MERSİN: Deniz Günay
● ADIYAMAN: Garip Zeydin
● İSTANBUL/KARTAL: A. Abbas Karabudak

Rêheval Dergisi
Abone Koşulları:
Yurtiçi-1 yıllık: 1.000.000 T.L
Yurtdışı-1 yıllık: 75 DM

Avrupa Temsilciliklerimiz
■ Avrupa Temsilciliği: Rezan Gül
Lindenalle 72 20257 Hamburg/ Almanya
Tel-fax: 0049 40 43 10 37
■ ALMANYA: Zeyni Karak
Offenbachlerland Str 237. 60 5 99 FFM
Tel-fax: 0049 69 65 27 60
■ İSVİÇRE: Hurşit Kaşıklarmaz
Via Bellarmio 10-A Malino Nuovo 6900 Lugano
■ İNGİLTERE: 23 Mayfair Gardens London N. 17 7LP
Tel: 818851658
■ FRANSA: Hüseyin KESKİN,
Tel: 148611482

1 MAYIS'ın öğrettikleri



YİNE SALDIRI...

İşçi sınıfının uluslararası, birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs, yine sistemin geleneksel komplolarına takılarak kana bulandı. Açık kitle eyleminde polis bir kez daha silah kullandı. Üç devrimci katledildi, onlarcası polis kurşunuyla yaralandı. Ve yüzlerce insan gözaltına alındı.

Kadıköy'e son yılların en kitlesel 1 Mayıs'ını kutlamak için onbinler akın etti. Emekçi yığınlar coşkulu ve mücadele azmiyle doluydular. Bu coşkulu katılımın gerçekleşmesinde politik iklimdeki canlanmanın da büyük payı vardı. Giderek ısınan/canlanan politik iklimde emek-sermaye çelişkisinin her alanda çıplak yansıdığı İstanbul'un varoşlarından onbinler Kadıköy'e akın etti.

TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK 1 Mayıs'ı ortak düzenlediler. Ancak özellikle ilk üç konfederasyon Kadıköy'e sınırlı bir işçi kitlesini getirebildiler. Sarı TÜRK-İŞ, sosyal demokrat DİSK ve gerici HAK-İŞ'in geniş işçi kitlelerini, 1 Mayıs gibi sermayeye karşı bir eylemliliğe beklemek saflık olur. Sendika ağaları, sermayeye karşı, emeğin birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta geniş işçi kitlelerini kendi çizdikleri çerçevede tutamayacaklarını biliyorlardı. Sermaye ile uzlaşan sendika bürokratları, geniş işçi yığınlarını 1 Mayıs eylemliliğine hem taşımak istemezler, hem de taşıyacak güçte değillerdir. Sonuçta; Kadıköy'deki 1 Mayıs kitleselliğine damgasını vuran işçi sınıfından çok, varoşlardaki emekçi kitleler oldu. Devrimci hareketlerin etkisindeki emekçi-yığınlar kendi flama ve pankartlarıyla miting alanında yoğunlaştıklarında, sendikaların getirdiği işçi kitlesi de alanı terketmeye başladı. Ve kürsüye çıkan sendika sözcüleri, kendi işçi kitlesinden çok, devrimci hareketin alana taşıdığı kitleyle yüzyüze kaldılar.

Rejimin 1 Mayıs eylemliliğini provoke etme hazırlığı içerisinde olduğu, sabahın erken saatlerinde netçe görüldü. Alana yürüyen kitlelerin, arama bahanesiyle polisçe taranması provakasyonun ilk işaretiydi. Polisin durup-dururken saldırması, ortamı bir anda gerginleştirdi. Açlık, sefalet, işkence ve baskılara karşı öfkeyle dolup-taşan yığınlara ölümle sonuçlanan polis saldırısı gerilimi tırmandırdı. Polis, açıkça eylemi provoke etmeye çabalıyordu. Örneğin İstanbul Emniyet Müdürü Yazıcıoğlu'nun "Onların ne mal olduklarını göstermek istiyorduk." açıklaması amacı net bir şekilde açıklıyor. Yeni Yüzyıl muhabirlerinden Sedat Aral'ın şu yazdıkları olayı daha çıplak bir biçimde sergiliyor: "Bu arada sonra-

Öncelikle, içerisinden geçtiğimiz süreçte, devrimci kitle eylemlerinin geliştirilmesi ve burjuvazinin saldırılarına karşı, devrimci kitle barikatlarının güçlendirilmesi göreviyle yüzyüzeyiz. Kararlı, militan kitle eylemlerine bilinçli davranışı egemen kılmak bir başka görevimiz olarak duruyor.

dan sivil polis olduklarını anladığımız bazı gençler. cam kırmaktan vazgeçip çevik kuvvetin yanına gelmişti.... Aralarında biri çok uzaklarda eli sopalı göstericilere bağırıyordu: Ulan seni Gazi'de bulacağım..."

Polisin sabahın ilk saldırısının ardından devrimci örgütlerin yeni ve ortak bir yöneliş saptamaları gerekiyordu. Elbette saldırılara rağmen 1 Mayıs, kararlı ve militanca kutlanmalıydı. Bundan geriye adım atılamazdı. Ancak ortak bir tavır geliştirilebilseydi, kitle eyleminin amacını aşan, devrimci hareketin yığınlar nezdindeki saygınlığına gölge düşüren, esnafın işyerlerine saldırılar türünden eylemler önlenebilirdi. Eylemlilikte yığınları (özellikle gençleri) sürükleyen haklı bir kin ve öfke hakimdi. Fakat eylemler, bilinçli yönelişten ve yönlendirmeden yoksundu. Çıkarılması gereken esas ders budur. Eylemlilik sürecinde herkes (her akım) kendisiyle meşguldu. Bir nevi kendini ispat çabasındaydı. Devrimci hareketin genel politik çakırlarını başa alan, gözeten bir davranış ortaya konulamadı.

Kadıköy 1 Mayıs eyleminin, devrimci hareket yönünde geniş işçi-emekçi yığınlara ilettiği mesaj şu oldu: Devrimci örgütlerde, partilerde canlanma ve güçlenme var. Varoşlardaki emekçi yığınlarla zayıf da olsa bağ kurmada belli bir yol alınmıştır. Ancak, tepkiyle davranış halen devrimci haraketin eylemliliğine hakimdi. Geleceğe dönük "Toplumu yönetebilirim" mesajı verilemedi. Kadıköy 1 Mayıs'ında çıkarılması gereken ikinci ders budur.

REJİM YENİ SALDIRILARA HAZIRLANIYOR

1 Mayıs akşamı tv. kanalları, tekrar tekrar göstericilerin, esnafın iş yerlerine ve bankalara nasıl saldırdıklarını gösterdiler! Polisi nasıl dövdüklerini, polisin ise bütün bunlara rağmen "Soğuk kanlı davrandığı"nı gösterdiler (!) Burjuva basın da bunları, çarşaf çarşaf yayımladı ve halen yayımlıyor. Üç devrimcinin öldürülmesi, onlarcasının yaralanmasını ise hiç dile getirmediler. Polis silah kullanıyor, insanlar öldürülüyor, yaralanıyor. Buna rağmen; "Polis soğukkanlı davrandı, olayların büyümesini önledi" deniliyor. İşte burjuvazinin ve denetimindeki medyasının iki yüzlüce tutumu.

TC rejimi, 1 Mayıs Kadıköy eylemlerini yeni saldırılar için gerekçe olarak kullanmak istiyor. Medya araçları ise, günlerdir bu yönde kamuoyu oluşturma çabasındadırlar. Amaç; gelişen, güçlenen devrimci dalgayı engellemek; yeni kemer sıkma paketine karşı gelişecek kitle eylemliliğini, çıkarılacak gerici yasalarla bastırmaktır. TC rejiminin ne yapmak istediği açıktır. Sorun Kürt ve Türk devrimci hareketinin ne/neler yapacağıdır?



Öncelikle, içerisinden geçtiğimiz süreçte, devrimci kitle eylemlerinin geliştirilmesi ve burjuvazinin saldırılarına karşı, devrimci kitle barikatlarının güçlendirilmesi göreviyle yüzyüzeyiz. Kararlı, militan kitle eylemlerine bilinçli davranışı egemen kılmak bir başka görevimiz olarak duruyor.

1 Mayıs Kürdistan'da açık kitle eylemleriyle kutlanamadı. Eylem için yapılan tüm başvurular, TC rejimi tarafından geri çevrildi, engellendi. Bildiri ve sözlü propaganda, sınırlı eylemlilikler dışında, 1 Mayıs kitlesel olarak kutlanamadı. Bunda rejimin engelleri kadar, devrimci hareketin yeterince duyarlı davranamamasının da payı vardır. Geleceğe dönük çıkarılması gereken ders: Kürdistan devrimci hareketinin önümüzdeki 1 Mayıs'ları kitlesel kutlamak için bugünden hazırlıklara girişmesidir.

rêheval emekçileri

Öğrenci gençliğin mücadelesi yalnızlığa itilemez!

KERİM KARSAK

Türkiye'de sistem, gün geçtikçe ağırlaşan bunalımın yükünü işçi-emekçi kesimlerin sırtına katmerli bir şekilde yüklemeye devam ediyor. Devlet, en temel akademik-ekonomik taleplere dahi tahammül göstermiyor. Yarattığı cehennem ortamına emekçilerin, yoksulların, rıza, sabır göstermesini bekliyor. TC burjuva demokrasisini bile yaşayamayacak bir hukuk ve ahlak heyezanı içerisinde bunalımı aşmaya çalışıyor.

Yıllardır Kürt coğrafyasında, ülkemizde sürdürülen kirli savaşın devamından medet umması, savaşı kendileri için bir yaşam şeklinde dönüştürerek, yargı ve yürütme organlarını da savaşın bir numaralı plan ve programlayıcısı kurumları haline dönüştürdüler. Daha dün barış ve umutlarının güçlendiği bir dönemde Kürt köylülerini minibüs içerisinde Hitler'i aratmayacak tarzda kurşuna dizip sonra ateşe vermesi... 6-7 yıldır kamu emekçilerinin "Sendikal Hak ve Özgürlükler" mücadelesine karşı durup ezmeye çalışması, işçilerin bölgesel ve işyerlerinde de olsa özelleştirme ve isten çıkarmalara karşı direnişlerine yönelik tutumu Türkiye ve Kürdistan emekçi köylülerinin tarım taban fiyatlarına ve uygulanan tütün kotasına karşı geliştirdikleri direnişlere karşı militarist baskıları arttırması ve son olarak öğrenci gençliğin har(a)çlara ve paralı eğitime karşı örgütledikleri meşru ve haklı mücadelelerine saldırıp kana boğmaları, bizleri, bu devletin daha da azgınlaşıp faşist uygulamaları yoğunlaştıracağının işaretlerini vermektedir.

Bir yandan sistemin iç bunalımı devam ederken, diğer yandan emekçilerin baskı ve sömürü karşısında keskinleşen tepkileri sistemin krizini derinleştiriyor. Devlet kronikleşen savaş kliğini ve rant yiyici üst düzey bürokratları doyurmak için toplumun her bireyinin hayatını çekilmez hale getiriyor. Çalışan kesimlerin emeğini sömürmeleri kafi gelmiyor. Artık binbir zorlukla okumaya çalışan işçi-emekçi çocuklarının cebindeki çay ve simit parasına da göz dikmiştir. Dahası, kapitalist egemenler; sömürünün bir diğer ucunu da öğrencilerin cebine kadar uzatmaya kalkışmaları, yıllardır içe dönük sessiz ve suskun birikimin patlamasına neden olmuştur. Tüm bu gelişmeler sistem ile yoksul kesim arasındaki kapışmayı kışkırtacağının işaretlerini vermektedir.

Öğrenci gençliğin ekonomik-demokratik-akademik mücadelesinin taşıdığı bu radikal ve enerjik gücü, diğer halk kitleleri ile birleştiğinde yarının mücadele ivmesini de ateşlemeye ve daha güçlü eylemlilikler yaratmaya adaydır. Yüksek öğrenim gençliğinin sömürü ve baskı aygıtına karşı direnişleri kısa sürede metropol illere yayılması ve kamuoyunun önemli kesimini yanına çekmesi gibi gelişmeler işaret ettiğimiz gelişmenin ilk belirtileridir.

Devlet kronikleşen savaş kliğini ve rant yiyici üst düzey bürokratları doyurmak için toplumun her bireyinin hayatını çekilmez hale getiriyor. Çalışan kesimlerin emeğini sömürmeleri kafi gelmiyor. Artık binbir zorlukla okumaya çalışan işçi-emekçi çocuklarının cebindeki çay ve simit parasına da göz dikmiştir.

İlk elden ekonomik-demokratik taleplerle yüklü mücadele, sokaklara taşıp 4-5 Şubat'taki işgaller ve boykot türü eylemliliklerle öğrenci gençlik mücadele tarzını politik ve siyasi tarza dönüşürmeyi bilmiştir.

Türkiye'de son yılların kitle eylemleri, ağırlıklı olarak kendiliğindenci bir çıkış yaratarak gelişmektedir. Son öğrenci haraketleri de başta, başlangıçta böylesi bir geleneğin ürünü olduğu açıktır. Ancak, yukarıda açıklanan biçimiyle; devletin faşist yapı ve karakteri kitlelerin mücadelelerine yaklaşım tarzı ve uygulamaları mücadelede yeni yeni alanlar, önderlik ve perspektifler yaratmasna da zemin hazırlıyor. Böy-

Öğrenci gençliğin mücadelesi yalnızlığa itilemez!

lelikle kitleler kendi güçleriyle ayakları üzerinde durmayı ve direnmeyi kavrıyor. Güç ve eylem birlikleri de alanlarda yaratılmaya çalışılıyor.

Böylesine özgünlüklerle yaratılan mücadeleler düne göre daha olumlu, daha anlamlı örgütlülükler doğuruyor. Ne ki; toplumsal mücadeleleri sistemi ve onun aygıtına karşı yönetmesi, elbetteki güçlü birleşik bir komünist parti yapısını zorunlu kılar. Bunu yaratmanın zeminleri gün geçtikçe gelişip güçleniyor. Türk-Kürt komünistleri bu gerçeği görerek bugünden toplumsal hareketlerin gelişimini ve mücadelelerini her zaman kendiliğindenci bir gidişe bırakamazlar. O güçlü çıkışların nedenlerini ve gelişimini küçümsemeden önünü kesip darlığa itmeden, her an onunla, onun yanıbaşında görev almalı ve hareketlerini politikleştirmelidirler. Yoksa tarihin çok kereler kanıtladığı gibi, kitle mücadeleleri sermayenin azgın saldırıları karşısında uzun süreli direnmeleri mümkün olmamıştır. Gelişimin önü açılamaz, sisteme yöneltilmezse hareket kısa sürede buharlaşır ve yaşlanarak etkisizleşir.

Kitle eylemliliklerindeki bozulma ve geri çekilme yöntemlerine yakın tarihimizde yaşanan acılar tanıklık ediyor. 1990'ların başında işçilerin bahar atılımlarının yarattığı olumluluklar, uzlaşmacı, şoven ve sarı anlayışların ellerinde kalarak etkisizleşmesi kamu emekçilerinin ekonomik-demokratik ve aynı zamanda politik eksenli sendikal mücadelelerinin son iki yılının pasifist bur tutuma girmeleri vb.'lerinin sonucu öğrenci hareketlerinin de aynılaşmaya benzer tehlikeler barındırdığı bir gerçektir.

Bir yandan öğrenci hareketlerini kontra-medya aracığıyla meşruiyetini zedeleme girişimleri, bir yandan hareketin kendi içinde taşıdığı reformist eğilimlerin etkinliği, üç-beş metropol kentin dışındaki diğer illerle bütünleşememesi ve daha da önemlisi; ulusal mücadeledeki etkin bir yapının gençliğin önemli kesiminin mücadeleye kayıtsızlığı, kendini sabit bir gündeme kapatmasının dışında, gençlik mücadelesine kendi cephesinden asılmaması, TC'yi meşgul ederek bir yaygınlaşmaya eriştirememiştir. Ülkemiz Yurtsever-Sosyalist Gençliği ise, her ne kadar işin başından beri hiç tereddütsüz bu mücadelenin içinde yeraldıysa da genel Kürt gençliğinin hatıra sayılır kesimin katılımını sağlayamadı. Ama bulunduğu mücadele alanında önderlikten geri durmadığını söyleyebilirz.

Kürdistan yurtsever gençliği "Bizim mücadale alanımız farklıdır, bizler farklıyız, bizleri farklı şeyler bağlar" gibi enternasyonalist nesnelliğe ters duruştan bir an önce vazgeçip, sosyalist Kürt gençliğinin birlik anlayışına katılarak merkezi TC devletine yönelik paralelde haraketler yaratmalıdırlar.

EĞİTİM-SEN olumsuzluğu aşmalıdır

Öğrenci gençliğin, özelleştirme ve har(a)çlara karşı yükselttikleri meşru mücadele toplumun tüm yoksul kesimlerini etkilemekle birlikte, öğrencilerin "Ekonomik-akademik" talepleri ile eğitim emekçilerinin "Sendikal Hak ve Özgürlükler" mücadelesinin potansiyel güçlerin iç içeliğinin yarattığı zorunluluklar bu iki kesimin mücadele birliği diğer emekçi güçlerini de motive ederek meşru mücadele alanına taşımayı başaracaktır. Değilse bu sıcak mücadele atmosferine bir daha girilmesi kolay olmayacaktır.

Sözünü ettiğimiz güç ve eylem birlikteliğini savunup hayata geçirmesi gereken eğitim emekçileri olmalıyken, bu ciddi ve güncel sorun karşısında gerekeni yapmayan da yine eğitim emekçileri ve onun öz örgütü olan Eğitim-Sen olmuştur. Şöyle ki;

Ankara'da Eğitim-Sen "Tüzük Kurultayı" esnasında öğrenci gençliğin haklı mücadelesini destekleme amacıyla bir grup delegenin önerge vererek "Milli Eğitim Bakanlığı önünde basın açıklaması yapılsın" çağrısı genel sekreter Nurettin Aldemir'in 'zaman yetmezliği'ni bahane ederek önergenin rededilmesini isteyerek öğrenci gençlik eylemlerde yalnız bırakıldı. Ve bundan sonra İstanbul'da birkaç şubenin dışında öğrenci eylemlerine yönelik somut bir destek gelmedi.

Eğitim-Sen ve yöneticilerinin gençlik hareketi karşısında öneçıkan diğer olumsuzlukların en başından geleni ise; Adana Eğitim-Sen'de yönetimin, öğrencilerin yapmak istediği basın açıklamasına, sendika binasından veya önünde izin verilmemisidir. Ayrıca 13-14 Nisan'da Ankara mitingine destek vermeye gelen öğrencilerin pankart ve flamalarını toplayıp, öğrencilere, alanları terketme anonsunun yapılması. Sözümona bu yapılanlara karşı, adet yerini bulsun türünden olmak üzere öğrencilerinde haklı tepkileri alınarak birkaç yapı adına basında "Kınama" türü açıklama dışında kaydadeğer bir tepki olmadığıdır.

Biz Yurtsever-Sosyalist Eğitimciler de aynı duygularla mevcut pasifist yönetimi her fırsatta ve alanlarda eleştirdik ve kınadık. Dün olduğu gibi bugün de öğrenci gençliğin haklı mücadelesi yanında olacağız ve emekçi kitlelere gereken desteği sunması yolundaki ısrarlı çabamızı sürdüreceğiz.

Başta işçiler, emekçiler olmak üzere, her ulustan sosyalistler sistemin ezmeye yetindiği öğrenci gençliğe karşı kayıtsız kalamaz/kalmamalıdır. 12 Eylül faşizminin yarattığı ağır baskılar ve sindirme atmosferini yırtarak yeni bir mücale ivmesi veren güçler düne göre daha çok birlik, daha çok güven ve direnç gerektirdiğini kimse yatsıyamaz. Bu devrimci kararlılık içerisinde olma görevi bilinci ile donanıp, pasifist anlayışlara karşı mücadaleyi de yükseltmelidirler.

Daha iyi bir Rêheval için bölgesel turlara çıkıp, okurun isteklerini dinledik

Rêheval sizlerle büyüyecek

ERHAN TOHUM

Geçen hafta bulunduğumuz tüm bölgelerde temsilci, muhabir, okuyucularımızla görüştüm ve toplantılar yaptık. Toplantılardaki izlenimleri, gençliğin Rêhevale bakışını, Rêheval'den beklentilerin neler olduğunu ve çıkan tartışmaların sonucunu değerlendirdim. İzlenimleri siz okur arkadaşlara aktarmak istiyorum.

Bürolarımızın bulunduğu bölgelerde uzun uzun tartışmalar öneriler yapıldı. İlk dikkatimi çeken genç okurların aynı zamanda, genç yazarlarımızın (çünkü dergiyi genç kalemler çıkarıyor) dolu dolu olmalarıydı. Yeni yeni tespit ve değerlendirmelerle daha güçlü, daha güzel bir derginin çıkarılmasının önerilerini yapıyorlardı. Dergimizin Kürtçe olması; bulunduğumuz tüm bölgelerde muhabir temsilci ve okurlarımız üzerinde yoğun sistem saldırısı vardı. Ülkemiz yurtsever-sosyalist gençlik, dergisini her sayıda toplatma kararıyla birlikte dağıtımına izin verilmiyordu. Gençlik bu takım uygulamalara rağmen kendi sesi, sözü olan Rêheval'i okuyor, tartışıyor ve dağıtımını yapıyordu. Her genç okura "Dergiyi nasıl buluyorsunuz?" sorusuna, "Her geçen sayı dolu dolu çıkıyor" cevabını alıyordum. Yurtsever-Sosyalist Gençlik kendi diliyle, kendi üslubuyla, kendini anlatabilecek gerçekliliğini ortaya koyacak ve tartışacak yayınını oluşturmuştu. Sıra, yayını her yeni sayısında gür bir sesle dolu dolu çıkartmaktı. Her okurumuz bu anlamda çaba sarfediyordu. Tüm sorulan sorulara karşı kendimizi tanıtıyor, hedeflerimizi, amaçlarımızı belirtiyorduk. Neden ve niçin çıktığımızı birinci sayımızda "Birkez daha yeniden merhaba" yazısında olduğu gibi belirtiyorduk. Dergiden beklentileriniz nelerdir? sorusuna şu an not defterimde göze çarpan önemli başlıklı cevaplar oldu. Bunları aynen aktarıyorum.

Antep'te bir genç bayan: Kadın sorunlarıyla ilgili yazı çok az.

Adıyamanda bir öğrenci: Kültür sanat anlamında yeterli değil.

Malatya: Haber niteliği az, en az dergi sayfalarında altı ya da yedi haber olmalıdır.

Urfa'da bir üniversite öğrencisi: Bölge üslupları o kadar etkin değil. Bölgelerde daha fazla yazı ve haberin olması gerekiyor ve 1-2. sayılarda kısmen tashih hatası vardı. 3 ve 4. sayılar istediğimiz nitelikte çıktı. Marksizm-Leninizm'i öğreniyoruz, Yaşamak Direnmektir, Rüzgara karşı yürüyüşte komsomol ve Alfabeye Zimane Kurdi (Kürtçe dilbilgisi) gibi dizi yazılar oldukça öğretici bu gibi konular devam ederse bizler açısında sağlıklı olur' vs...

Okuyucunun dergiyle bu kadar ilgilenmesi sevindiriciydi. Rêheval'in amaçlarına ulaşıyor olmasına çok sevindim. Bu önerilere verdiğim cevap dergimizde de önceki sayılarda belirttiğimiz gibi gençlik katmanları bulundukları her alanda yoğunlaşmalı, herkes kendi sorununu dile getirmelidir. Bu tarz yaratıldığı taktirde; İstanbul'dan tutun da Van'a kadar gençlik sorunlarını Rêheval aracılığıyla birbirine iletmelidir. Bunları yaparken de, kadın okurlarımız kendi sorunlarını daha net kendi ağızlarıyla, kendi kalemiyle dile getirebilirdi. Öğrenci arkadaş kendi sorununu en iyi şekilde kendisi dile getirir. İşçi arkadaş çalıştığı ortamı en iyi kendi yaşamında örnek vererek anlatabilirdi. Okurlarımızda Safiye arkadaşın belirttiği gibi "Rêheval, hint filozoflarının çıkardığı bir dergi olmamalıdır". Amacımız tepeden sorunlara bakış değil, kendi sorunlarımızın nedenlerini kendimiz çıkarmalı ve sorunlara bilimsel tarzda çözüm üretmeliyiz. Bunu da ancak ve ancak kendimiz Rêheval'e yazarak çözebiliriz. Bir dergiyi iki kişi bir ayda normalde çıkarabilir; ancak bizim öyle bir amacımız yok. Rêheval'i Kürdistan gençliği çıkarmalıdır, çıkarıyor da. Hatasıyla, zaafıyla bunlar sorumludur.

Son olarak tüm temsilci ve muhabirlerimizle yaptığımız toplantı yukarıda belirttiğimiz okuyucu istekleri ve temsilcilerimizin bizden, bizim de onlardan beklentilerimiz nelerdir tartışması yapıldı. Rêheval dergi merkezi hakkında kısa değerlendirme yaptıktan sonra bölge temsilcileri derginin durumunu anlattılar. Toplantıdan sonra daha güçlü bir Rêheval için alınan kararlar belli oldu. Aynı zamanda temsilci ve muhabirlerimizin yapmış olduğu toplantıda; öğrenci eylemleri, dünyadaki son gelişmeler, Newroz süreci ve 1 Mayıs değerlendirmesi yapıldı. Bu görüşlere ilişkin temsilci ve muhabir arkadaşlar ayrı ayrı değerlendirmeler yaparak Rêheval'i en iyi temsil etme durumunu tartışarak toplantıyı noktaladılar. Bende buradan tüm Rêheval okurlarına, temsilciliklere, kısaca tüm emeği geçenlere Enver Gökçe'nin bir şiirini armağan ediyorum.

'Ben bizden olan bütün insanların dostu/ Adı haritalarda bile bulunmayan / Bir köyündeyim Anadolu'nun/ Güzel şeylere hasrettir memleketim/ Güzel şeylere hasrettir bu dünya'. Ve hepimiz biliyoruz ki güzel dünyalar yaratmaktır amacımız.

HABITAT II'nin yaklaşmasıyla birlikte; İstanbul'daki sokak kedileri, köpekler ve en önemlisi tinerciler, 'faili meçhul adliler'ler oldu.

GEL HABITAT VUR TİNERCİYE!

BİLAL LEKESİZ



Dünya konjoktüründe reel sosyalizmin yıkılışından sonra, tek kutuplu ülkelerin (emperyalizmin) emegenliği altında olan halklar için, mevcut kurulu düzenin/sistemin artık herşeyi reva gördüğü pek muktevildir-nettir. Kapitalist üretim erkinin, proleter emeğine saldırısının tohumları yer yer kendini olanca berraklığıyla gösteriyor. Bunu (kapitalizmin tam olarak işlevsel olmadığı) III. Dünya Ülkeleri'ne baktığımızda görebiliriz. Yalnız buna paralel olarak da işçi sınıfının örgütlü, birleştirici yönelişleri zaman zaman karşı koyuşları gündeme getiriyor.

Bu saldırıların esas nedeni en basit ifade ediliş biçimiyle; kapitalizmin ve bir üst aşaması olan emperyalizmin; proletaryanın diktatörlüğünü belirleyici kılan, emek-sermaye çelişkisini ortadan kaldıran, daha önemlisi emperyalizmin sonunu hızlandıran o büyük ve kutsal sosyalizme olan korkularının yansıyışıdır.

Böylesi derin ve aynı zamanda sarsıcı dalgalanmaların yaşandığı bir süreçte emperyalist güçler ***'toplumun refahını yükseltmek'*** için, ***'yaşanabilir bir dünya kurmak'*** için ve ***'daha iyi beslenmek'*** adına bir dizi reformsal arayışlara girdiler. **'İnsanlık için'** yapılan bu reformsal arayışlar somut olarak kendisini II. Dünya Savaşı'nın ardındaki yıllarda gösterdi. 1950'li yılların başlarında sınai ülkelerinin dünyaya hakim olma hırsı, yine aynı dönemde teknolojik ilerlemelerin yaşanması da emperyalizmin ***'iki başlı ejderha'*** imajını yansıtıyordu. Mevcut askeri-siyasi-iktisadi erkin reformsal araşıyları artık giderek kurumsallaşmaya yöneliyordu. İlk olarak uluslararası emperyalizm, kendi sermayesini daha iyi pazarlayabilmesi için bir güç noktasında birleşmesi; ekonomik, dünya genelinde gelişecek olan işçi sınıfının radikal dalgalanmalarını engelleyecek bir kurumun olması; askeriydi. Bu süreçle birlikte NAFTA, NATO, UN, UNICEF, IMF, WB, OECD, WHO gibi uluslararası askeri, ekonomik ve ***'insan-i yardım'*** kuruluşları giderek çoğaldı...

Günümüzde ise daha ***'çağdaş'***, daha ***'modern'*** ve katılımcı bir demokrasinin olması itibari ile bu kuruluşlar; özellikle geri kalmış III. Dünya Ülkeleri'ne yardım yapmaktadır. Örnek verecek olursak; Güney Afrika Ülkeleri'ne (Sudan, Etiopya, Mozambik, Nijerya vb...) gıda, giyecek ve barınak kurma olanağı sağlamaktadır.

Emperyalizmin reformsal meyvelerini verdiği bu kurumlardan birisi de HABITAT. Kısa adı HABITAT olan, Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı (HABITAT) ilk olarak 1976'da Kanada'nın Vancouver kentinde düzenlendi. İstanbul'da bu yıl gerçekleşecek olan HABITAT II, ilk HABITAT Konferansı'nın 20. yıldönümünde toplanacak. HABITAT I, 1972 Stokholm Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı'nın sonucunda ortaya çıkmıştı. Stokholm Toplantısı bünyesinde uluslararası çevre sorunlarını barındırırken, HABITAT I'in amacı; konut, barınma, alt yapı, ulaşım gibi yerel sorunları tartışmak oldu. HABITAT II'nin çıkış noktası 1992'de Brezilya'nın Rio eyaletinde düzenlenen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'na dayanıyor.

HABITAT Konferansı'ndan alınan kararlarda şu maddelere yer verilmişti: Uzun vadede dünyanın her herinde insan yerleşimleri koşullarının kötüye gidişinin durdurulması, uluslararası düzeyde özellikle yoksulları etkileyen dışlanma ve eşitsizlik yüzünden engellerle karşılaşan kadınların ve hassas sosyal grupların gereksinim ve katkılarının gözönünde bulundurulması; gelecek yüzyılın 20 yılında, ulusal ve uluslararası çabalara yol gösterecek bir küresel eylem planının formüle edilmesi. HABITAT II'nin görevleri ise şöyle sıralanıyor: HABITAT I'de alınan kararları gözden geçirerek **'2000 Yılına Kadar Barınma İçin Küreselleşme Stratejisi'**nin orta vadeli bir değerlendirmesini yapmak, insan yerleşimlerine bağlı güncel-küresel-ekonomik ve sosyal eğilimleri değerlendirmek, ulusal ve uluslararası düzeyde gelecekteki eylemler için öneriler hazırlamak...

HABITAT'ın genel bir tarihinden sonra Türkiye cephesini değerlendirelim. Yalnız bir dipnot düşmek zorundayım. Bugün içinde bulunduğumuz mevcut siyasi-ekonomik erkin sürdürdüğü bir kirli savaş vardır. Bu savaş hem Kürt halkına, hem de Türk halkına kor-

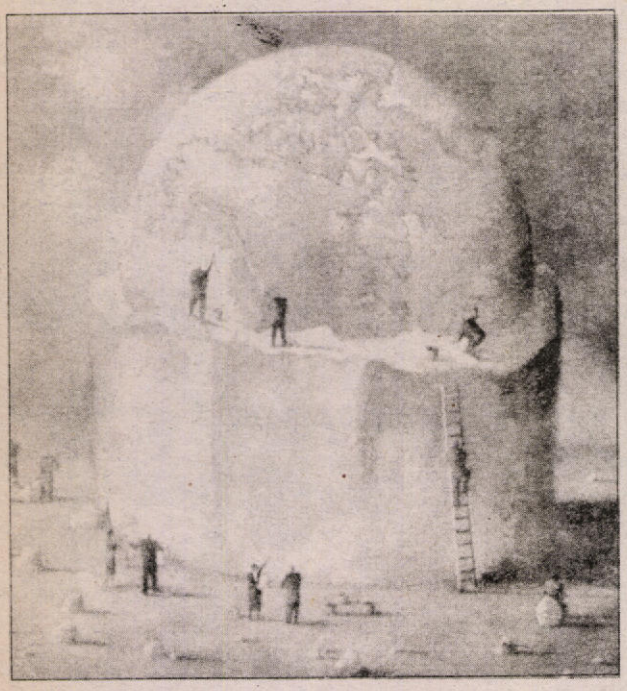

kunç ve bol sıfırlı bir tablo yüklemektedir. Genel olarak HABITAT'ı (Türkiye bazında) değerlendirirken nedenleri ve sonuçları üzerindeki bileşimleri, birfiil süren bu kirli savaşa bağlamamakla beraber, savaşın etkilerinin olmadığını da söylemek yanlıştır.

Türkiye burjuvazinin **'sınırsız bir umman denizi'** gibi doyuma ulaşması güç olan kâr hırsı, daha çok 12 Eylül askeri darbesinden sonra olanca gücüyle pekişti. Türkiye burjuvazisinin uluslararası emperyalist tekellerle yaptığı anlaşmalar, serbest bir piyasanın oluşabilmesi için özellikle ABD'nin başını çektiği ve günümüzde G-7 olarak bilinen Süper Devletler'e (ABD, Almanya, Fransa, İtalya, Japonya, Rusya, Çin) sağladığı-zorunda kaldığı piyasa dolaşımı sonucunda ortaya çıkan meta çılgınlığının Türkiye'ye yansıyışı emekçilere büyük bir fatura olarak döndü.

(Dikkat edilirse yine bu süreçte dünya ölçeğinde "küreselleşme" olgusunun ön plana çıktığı görülüyor. Küreselleşmedeki hedef; -sistemin söylediğinin aksine- emperyalizmin 'daha çok kâr, daha çok sömürü ve yine daha çok zulüm' sloganıyla bütünleştiğini bizim açımızdan özellikle gençliğin bilmesi gerekir. Yoksa dönüşü zor yanılgıların yaşanacağı -tabi ki gençlik cephesinde de- kesin.)

Süren kirli savaşa akıtılan trilyonlar ***(Ki bu savaşın sürmesinde en çok payı bulunan kapitalistlerin başında Koç Grubu ve Sabancı Holding geliyor)***, bütçenin 3/2'sini alıyordu. Durum böyle olunca burjuvazinin pazar piyasasında istikrar sorunu ve bütçe açığının nasıl kapatılacağı gündeme geliyordu.

Devreye yine emperyalizmin uluslararası bir kurumu giriyor. IMF -International Money Found- (Uluslararası Para Fonu) ise, uyguladığı stand-by ***(kalkınma reçeteleri)*** modelleriyle burjuvaziye faiz oranı yüksek düzeyde yıllık primler veriyordu. IMF'in stand-by modellerinin Türkiye'de uygulanabilmesi için de şartların enflasyon oranına göre belirleyici olması ve enflasyonun yüzde 200-300'lere varan rakamlarda olması gerekiyor. Öyle ya da böyle IMF'in uyguladığı hangi model olursa olsun, faturası burjuvaziye değil, tam tersine işçi emekçiye ödettiriliyor.

Bu parçalanmışlık; bütçenin dengesiz dağılımını, eğitimdeki kredi-vizibilitenin düşürülmesini, sosyal faaliyetlere ayrılan fonun en asgariye çekilmesini, bilim, kültür, sanat, edebiyat alanlarındaki faaliyetlerin tıkanmasını, konut, alt yapı, kondulaşma ve doğanın tahribine kadar varan sorunlar yumağını oluşturdu.

"Hırsızlık yaparken suçüstü yakalanmak" vakası belki de Türkiye için söylenmesi gereken deyimdir. HABITAT mı Türkiye'yi kötü yakaladı? yoksa, Türkiye HABITAT'ımı? sorusu hemen akla gelebilir. Bize göre her ikisi de birbirini kötü yakaladı! Yalnız Türkiye'deki HABITAT Koordinatörleri her ne kadar hazır olduklarını söyleseler de, HABITAT'ın gündemi Türkiye'nin aleyhine birçok sorunla konuşulacağa benziyor. Tabi böylesi bir belirlemeye gittiğimizde HABITAT'ın ne kadar adil, demokratik, uzlaşmaz ve objektif olduğu kesinlikle düşünülmemelidir.

Çünkü HABITAT'ı tarafsız olarak değerlendirsek bile sonuçta uluslararası emperyalist bir kurumlaşmadır. Bu faktörü gözönünde bulundurmak son derece önemlidir. Dolayısıyla hem uluslararası silah tekellerinin **(Pentagon-ABD v.b)** ürettiği malları Türkiye alıp süren kirli savaşta kullanmaktadır ve bu kirli savaşın ürünü olarak ortaya çıkan çarpık kentleşme, sosyal faktör, alt yapı, kondulaşma gibi sorunları da ayrı bir uluslararası emperyalist konferansta tartışmak biraz şaşırtıcı değil mi? Tabi ki evet.

Kendimizi biraz düşünmeye zorladığımızda daha çok çelişkiyi göreceğimiz kesindir. Emperyalizmin HABITAT vb. kurumlaşmalarının adilliğini daha çok ön plana çıkaran yeni versiyonları yok da değil!

Ancak somut olarak görünen ve gözlemlediğim kadarıyla yaklaşan Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı'nın İstanbul üzerindeki yansımaları ***'katılımcı demokrasi'*** kavramının çok ötesinde. Düşünsenize çevre sorunlarını, alt yapıyı, sosyal katmanları inceleyen bir kurum geliyor. Bir ülke için kaçırılmaması gereken fırsat. Zaten diplomasi cephesi de böyle değerlendiriyor HABITAT'ın gelişini. Buraya kadar güzel! Asıl ilginçlik bundan sonra başlıyor: İstanbul genelinde belediyeler tarafından başlatılan ve medya destekli **'Hayvan Operasyonu', 'Tinerci Operasyonu' (Taktiksel ve stratejik anlamda büyük önemi olan bu operasyonları, acaba ATMACA-1 operasyonu düzenleyen özel komutanlardan mı seçtiler? Bilinmez ama, merak konusu!..)** sonucu İstanbul; HABITAT karşıtı, yasa-dışı hayvanlardan, tinercilerden, şüpheli şahıslardan **('şüpheli'deki kasıt ise; üstü-başı kirli, sakalı uzamış insanlardan sözediliyor!)** temizleniyor!

'Balık baştan kokar' yanlış da değil yani. İşte HABITAT'ta öyle.

HABITAT geldi seyreyle, tinerciyi, kediyi, köpeği ve insanı al öl eyle...

Bütün bu olanlardan sonra diyeceğim şu;

Düşündürücü!.. Çok ama çok düşündürücü...

Alanlar'dan

Can DERELİ

✓ POLİTİKA adı altında yürütülen tüm bu politikasızlıklar, tırmandırılan savaş, atılan zafer çığlıkları ve yükseltilen milliyetçi dalga (ne yazık ki!) insanların ölmesini, akan kanın durdurulmasını sağlamıyor. ■

Hükümetin Kürt hamlesi

Anlı-şanlı ve yollu hükümet Kürt politikalarını esrikleştiren yeni bir politika hazırlıyor sözüm ona: Bakanlar Kurulu Kürdistan'da toplanıyor! Aman 'ya-rabbim', ne ilahi ne içten bir buluş... Desenize artık Kürt illerinde Kürt oylarıyla tesadüfen seçilmiş vekiller de dahil olmak üzere bütün bakanlar Kürdistan'ı bir kez daha yaşayacak...

Muhtemelen sizler bu yazıyı okuduğunuzda Kürdistan'dan bir bakanlar ordusu geçmiş olacak. Bu ordu: iyisiyle, kötüsüyle (beklenen en iyi ihtimal savaşın daha da tırmandırılması ya!) bazı kararlar alacak ya da çok önceden alınan bazı kararları dikte ettirecekler kendilerine. Bakalım, günümüzün aynasıyla alınacak kararlar nasıl yansıyacak?

Birinci ihtimal savaşın tırmandırılması... Ki bu zaten beklenen en kuvvetli ihtimal. Yani bunun üzerine yükselecek bütün politikalar. Bir kulenin sarmalları gibi, bir bütünün parçaları gibi birbirini tamamlayacak bu kararlar.

İkincisi; itiraflarına binaen, savaşın (pardon) 'terör'ün bitirilemeyeceğini, ama en asgariye indirileceğini beyanda bulunup, artık kökü kazınan terörün yerine halka bazı hakları vermek (!)... Dikkat çekilmeli; bu haklar, kızınca ayranı kabaran âli Türk ulusunun köle Kürde bir bahşi... Kimse, ama hiç kimse, ülkenin bir çakıl taşını alamaz! Ancak, baştaki 'büyükler' isterse kendi dilinde ninnisini söyleyebilir...

Üçüncüsü; Kürt dilinde eğitim... Coşkun Kırca gibi tescilli faşistlerin etkide bulunacağı kaçınılmazdır. Bu zatı-i muhterem (muhterem kelimesine acıyorum) zaten Kürt dilinin varlığını kabül etmiyor! Onun yerine, kendi yazı yazıp konuştuğu üçyüz kelimelik dilin kutsiyetini koruyor. Kanımca Kürt dilinde eğitim, "Dicle'nin Sesi" radyosunda olduğu gibi itirafçı-kontra Kürtçe'sinin kullanıldığı ve Kürt halkının kötülendiği bir eğitim olma vasfını aşamayacaktır.

Dördüncüsü; OHAL'de yapılacak değişiklik ya da adı anılan yönetimin tümden kaldırılması... Buna alternatif çıkartılacak yasalar bana Nazi Almanyası'nı hatırlatıyor. Çünkü OHAL kalkarken yerine çıkartılması düşünülen İller İdaresi Kanunu, baştan aşağı bütün Anadolu'yu ajanlaştırmaya dayalı bir tasarı: Herkes kimlik bilgilerini mahalle muhtarlarına iletecek, mahalle muhtarları bunları ilgili mahalle karakoluna bildirecek, bunlar bilgisayara geçecek. Yanlış bildirmede bulunan üçmilyon cezayı haciz yoluyla ödeyecek. Çek... Çak...

Bir de düşünülen yerel yönetimleri güçlendirme projesi var ki, bu tam evlere şenlik bir proje. Neden derseniz?



Gerçekte üç yıldır düşünülüp bir türlü uygulamaya konulamayan bu projenin özünde Kürt halkından, dolayısıyla DEP ve HADEP'ten kaynaklanan bir korku var.

Bakanlar Kurulu'nun OHAL çıkartması, Kürt halkına ve coğrafyasına olağan gelir mi? Bilinmez... (mi!)

Gerçekte üç yıldır düşünülüp bir türlü uygulamaya konulamayan bu projenin özünde Kürt halkından, dolayısıyla DEP-HADEP'ten kaynaklanan bir korku var. Çünkü bu projeye göre yerel yönetimler, merkezi yönetimlerden daha bağımsız olacak, seçilen belediye başkanı vb. gibi oranın mülki amiri işlevini görecek, oranın güvenlik kuvvetleri vb. O'na bağlanacak. Bir de HADEP'in belediye başkanlıklarını aldığını düşünün. Ki dürüst bir seçim olsaydı 1994'te Kürdistan'da HADEP'in diğer partileri silip-süpüreceği ortadaydı. Bir yurtseverin Diyarbakır emniyet amiri olması, faili meçhullerin 'şıp' diye kesilmesi, halkı sindirme politikasının iflası anlamına gelirdi ki, hükümetin sürdürdüğü bugünkü politikanın iflasıydı bu.

Politika adı altında yürütülen tüm bu politikasızlıklar, tırmandırılan savaş, atılan zafer çığlıkları ve yükseltilen milliyetçi dalga (ne yazık ki!) insanların ölmesini, akan kanın durdurulmasını sağlamıyor. Bu işçiye-memura daha az maaş olarak yansırken, bütçedeki yama tutmaz delikten dolayı halka da periyodik zamlar, enflasyon ve insanlık erezyonu olarak yansıyor. Gelecek günler, baştaki 'büyükler'in daha birçok itirafına, gözyaşına ve af dileme seanslarına gebedir. Bugün, nasıl ki 93'teki ateşkesin bozulmasına ağlanıyorsa, gelecekte de bugün süren ateşkesin bozulacağına ağlanacak, sızlanacaktır. Dilerizki bu kez, tüm dünyadaki emsalleri gibi, sorumlular halka hesap verebilsin.

1 Mayıs'ın sosyopsikolojisi

HALİT KAYA

İdealist ideologların tersini iddia etmelerine rağmen, materyalizm, insanı maddesel varlığının yanısıra tinsel yönüyle beraber bir bütün olarak ele alır. Materyalistler insanın tinsel yönünü tanır ancak onun bu yönünü maddesel yapısından bağımsız olarak düşünmezler. O kadar. Dolayısıyla, tinsel davranış ve davranış bozukluklarını inceliyen psikolojiyi bir bilim olarak materyalistler de tanırlar.

Göreceliklerini unutmaksızın normal ve anormal tinsel tutum ve davranışların tümü pisikolojinin inceleme konusudur. Muhafazakar bir Japon'a göre harakiri normal, bir Alman'a göre ise intihar anormal bir davranıştır. Hümanist tinsel tekamüle göre ve pek doğal olarak psikolojiye göre hem harakiri ve hem de intihar, belirli etkenlerin "normal" bir sonucu olduğu halde, olayın kendisi anormaldir.

Benzer şeyler toplum için de geçerli olmaktadır. Toplumun tutum ve davranışları ise sosyopsikolojiyi ilgilendirmektedir. Yukarıda birşeyler için verdiğimiz örnekler toplum bazında da kendini gösterebilmektedirler. Örneğin saldırganlık ve yağma, bilmem hangi barbar Afrika'lı bir aşiret için normal fakat bir İsveç toplumu için anormaldir. Sosyopsikolojiyi ilgilendirdiği kadarıyla sonuç onu oluşturan etkenler açısından "normal" fakat olayın kendisi tümüyle anormaldir.

Şimdi sadece gelip 1996 1 Mayıs'ındaki gelişmeleri dilerseniz sosyopsikolojik yönüyle ele alalım.

1 Mayıs'ta şiddet ve talan şeklinde kendini gösteren bir sosyopsikolojik davranışı hep birlikte gördük. Psikolojiye göre yağma, şiddet ve talan şeklinde tezahür eden sonuç anormaldir. Ancak bu anormallik, gelişmelerin, nedenlerin şimdiye dek olup bitenlerin "normal" bir sonucudur.

Sosyopsikolojiye göre "normal" sayılan bu sonuca yolaçan gelişmeler nelerdir? Aslında verilecek cevap, tüm siyasal, ekonomik ve etik yaşamı kapsayacak bir genişliktedir. Cevabı tüm genişliğiyle enine boyuna ele alıp incelemek ciltlerce kitaba sığmaz. Ancak anlaşılabilmek için birkaç satırbaşıyla yetineceğiz.

✓ EKONOMİK YAŞAM

Türkiye'de yukarıdan aşağıya ve emperyalist bağımlılık tandanlı bir kapitalist gelişim seyri izlenegeldi. Gelişim, devrimci olmadı. Bu ise devrimci gelişimin gerektirdiği zor'un ve sancının uzun yıllara yayılmasına yolaçtı. Toplumun sınıfları ve bireyleri arasında derin ekonomik uçurumlar oluştu. Paylaşım anormalleşti. Üretim dışında aşırı ve büyük rantiyer zenginlikler türedi. Zenginlik kısmi de olsa topluma, onun ekonomik yaşamına yansımadır. Toplumun büyük bir kesimi hemen hemen sürekli büyük bir ekonomik sıkıntı içinde yaşamını sürdüregeldi. Bireylerin çok büyük bir kesmi salt ekonomik güçlüklerden ötürü son derece doğal olan ihtiyaçlarını gideremememenin baskısı altında yaşamak zorunda kaldı. Ve bu baskı kuşaktan kuşağa süre geldi.

✓ SİYASAL YAŞAM

Ekonominin bu tarz gelişim trendine zorunlu olarak, siyasal zor eşlik etti. Devlet, tarihsel ve geleneksel olarak anti-demokratik temellere dayalı olarak oluştuğundan, ekonominin evrimci gelişimi tarzının gerektirdiği siyasal zor'a adeta biçilmiş kaftan gibi geldi. Devlet 1923'lü yıllardaki yeniden oluşumunda bile zor, baskıcı niteliğinden hiç birşey kaybetmedi. Onun yeniden örgütlenişinde kitlelerin aşağıdan yukarıya etkisi olmadığı gibi, ordu tarafından yukarıdan bir hareketle, kitlelerin üzerinde bir baskı aracı olarak oluşturulması sağlandı. Ekonominin evrimci gelişim tarzına dek gelen bir siyasal araç, zor ve baskıcı yönü önde giden bir araç böyle oluştu.

Kitlelerin politikadan uzak tutulması, örgütlenmesinin engellenmesi sivil yaşamın gelişip serpilmesinin baskı altına alınması, muhalefetin her türünün tırpanlanması vb. şeklinde kendini gösteren anti-demokratizm, devlet tarafından dayatıldı.

✓ HUKUKİ YAŞAM

Hukuki yaşam, her yerde olduğu gibi ekonomik ve siyasal yaşamın anti-demokratik niteliğini yansıtan bir yasalar manzumesi olarak şekillendi ve niteliğine uygun bir işlev üstlendi. Hukuki yaşam, anti-demokratiz-

min yasal temeli olarak yerleşti. Kitleler açısında, yürürlükteki hukuka dayanılarak hak arayışına girmek, hiç değilse düşüncesini ifade edebilmek imkansızlaştırıldı.

✓ ETİK YAŞAM

Toplumun etik yaşamı, hümanist gelişim seyri, hatta bu bir yana kendiliğindenci bir gelişme seyri izlenmesi engellenerek, devletin resmi ideolojisi çerçevesinde şekillendirilmeye çalışıldı. Her türlü ahlaki değerin aşımı adeta teşvik edildi. Yeter ki apolitik suya-sabuna dokunmayan bir işlev içerisinde olsun. Buna kof Amerikancı yaşam tarzının empoze edilmesi eylemi eşlik etti. Dejenarasyon, ilgisizlik, duyarsızlık biat gibi sorunların etik yaşamı oluşturması için elden gelen yapıldı.

✓ ETNOLOJİK YAŞAM

Devletin anayasasına göre; "**TC'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk**" olarak belirlenmiştir.Var olan Kürt ulusunun ve azınlık halkların inkarına yönelik resmi tutum, bizzat Türk toplum yaşamı,ve onun sosyopsikolojisi üzerinde bile olumsuz etkilerin oluşmasında rol üstlendi. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi karşısında, devletin uyguladığı çıplak askeri şiddet bizzat demokratik doğallığı dahi alt-üst etti. Binlerce Kürt köyü yakılıp yıkılarak, Kürtlerin metropol kentleri varoşlarına vurması zoraki bir seyir izledi. Büyük şehirlerin varoşlarına vuran Kürt kitlesel göçlerinin ve ekonomik kaynaklı diğer göçlerin kentsel yaşamı alt-üst etmelerini burada özellikle belirtmek gerekmektedir. Bu varoşlarda, sefalet, hastalık, cehalet, çaresizlik kitlelerin doğal kaderi haline getirildi. Ya da geldi.

Bütün bunlardan sonra, 1 Mayıs 1996 günkü şiddet ve yağma sosyopsikoloji açısından tümüyle "normal" bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü dejenarasyon, ilgisizlik, duyarsızlık vb. kayıtsız-şartsız boyuneğişi, edilgenliği süreklileştirmez. Bunlarla beraber zıt kutbun; başıboşluğun, kuraltanımazlığın, şiddet eğiliminin vb. oluşunu da beraber getirmektedir. Devletin hedeflediği toplumsal yapı, zorunlu olarak radikalizmi ve radikalist çıkışları doğurmuş ve doğuracaktır. Ki süreç, zorunlu olarak devletin tantanlı MHP radikalizmini demode kılıp, devlet dışı olanına kaynaklık etmiştir. Dinsel kaynaklı gelişmeleri hep beraber görmekteyiz. Kendinden geçip, kendini şişleyecek kadar ileri gidebilen bireylerden oluşan dinci sağ radikal guruplaşmaların ve en küçük bahane veya provakasyonla yağmaya, talana yönelebilen bireylerden oluşan sol radikal guruplaşmaların doğması, yürürlükteki ekonomik, siyasal, hukuksal ve toplumsal yaşam tarzının "normal" sonuçlarıdır.

Devletin ideolojik kalemşörleri, her ne kadar yırtınsalar da, 1 Mayıs'taki şiddet eylemleri, olagelen gelişimin "normal" bir sonucudur. Bu türden sonuçların oluşumundaki yegane unsur devletin kendisidir. Geçim sıkıntısı içinde olduğunu duyurmak isteyenler kan revan içinde bırakılır. Siyasal zulme muhalefet etmek isteyen kişi kurşunlanır. Kürt olduğunu ifade eden ve bunun gerektirdiği toplumsal yaşamı yaşamak isteyen Kürt'ün köyü, ilçesi, şehri tank ve uçaklarla yakılıp yıkılır. Demokratik ve hümanist yaşamı savunan yazar, aydınlar içeri atılır, kurşunlanır; Kürt'e Türk sus, aç'a öl! denir ise başka türlü bir sosyopsikolojik tutum oluşabilir mi?

Devlet, bireysel ve kitlesel çıkışların önünü açmak suretiyle toplumun nefes almasını değil fakat, çıkışları provake ederek, bazen de manüple ederek olumsuzlaşmayı baş taktik olarak seçmiştir. Neki toplam gelişmeler, provakasyon ve manüplasyonun devlet açısından artık çığırdan çıkış ve denetlenmezliğe ulaştığını göstermiştir. Devlet toplum bazında ektiğini biçmektedir. O kadar ki sistem artık meşrutiyetini bile tartışılır hale getirmiştir.

Sosyopsikolojik değinimizin sonuç olayı için de söylenecekler var. Ne denirse densin, hangi gerekçe öne sürülürse sürülsün 1 Mayıs günkü olaylar açıkça şiddet olarak tezahür eden bir sosyopsikolojik vakadır. Ve sonucun kendisi olarak anormaldir.

Şiddetin sol gruplar tarafından gerçekleştirilmiş olması, anormalliği arttıran bir faktör olarak da değerlendirmek gerekmektedir. Kuşkusuz Marksizm-Leninizm, hertürlü şiddeti ilkesel olarak reddetmemektedir. Bununla beraber yağma ve talanı da hoşgörmeyecek kadar gelişmiş bir dünya görüşüdür. Sosyalizm ideali; ideallerin en tekamül etmiş olanı olması gerekir. Bir sosyalist ise, tekamül etmiş bir psikolojik davranış ve tutuma erişmiş olmalıdır. Ne yazık ki 1 Mayıs'ta, tekamül etmiş normlara sığmayan anormal bir davranış biçimi karşımıza çıkarılmıştır. Nedeni, üst-baş aramasına karşı çıkışın, polisin silahlı saldırısına yolaçması olsa bile, bu böyledir.

Bireysel veya grupsal maddi çıkar sağlayan örneğin ticaret, meta üretimi, inşaatçılık, rantiyecilik gibi eylemler sistem muhalifliği düşünülmeksizin "normal" karşılanıyorsa, izini alınmış bir mitinge gidenlerin üst-başlarının aranması da "normal" karşılanabilmeliydi. Zira karşı çıkabilecek o kadar çok şey var ki , bunlara takılıp kalmak, amaçtan tümüyle uzaklaşmayı gündeme getirebilir. Üst-baş aramasına karşı çıkış ile kitlesel bir miting yapabilme becerisi arasındaki bir seçimde ikincisi tercih edilebilmeliydi.

1 Mayıs günkü olaylara iştirak eden çevreler, amacı ayrıntıya feda edebilecek bir darlığa düşmüşlerdir. Bu darlık ve sekterizm, acaba 1 Mayıs'a katılan veya katılmayan kaç işçi tarafından ya da toplumun ne kadarı tarafından "normal" karşılanmıştır. Devletin amacı zaten mitingi provake etmek hatta öncesinden manuple edip mitingi yapılmaz hale getirmek. Veya görsel basında çıkan gelişmeleri elde edebilmekti. Devlet amacına ulaşmıştır. Ama gereksiz şidette yönelen gruplar amaçlarını açıkça ayrıntıya feda etmişlerdir. Üstelik bu olaylarla, halen kendiliğindenci olarak kalmaktan hoşnut ve toplumsal bir devrimci dinamik ve devindirici olmamakta tasasız olduklarını göstermişlerdir.

Burjuva kalemşörlerin saldırıları karşısında savunma psikolojisi içerisine girip olumsuzluğu olumlama gibi bir basitliğe düşmeden kendi kendimizi eleştirebilecek erdeme artık ulaşabilmeliyiz. Düşmanın tersini iddia etmek herzaman doğru değildir.

8 Mayıs 1945; Alman faşizmin, tarih sahnesinden yokedildiği zafer günüdür

EİDEN: Direnişin simgesi

A. ŞEHMUZ DEMİR*

Hans Eiden; bir işçi tornacı, komünist, 1932'den beri Almanya'nın Trier kentinde "Faşizme Karşı Direniş Birliği"nin üyesi ve Buchenwald toplama kampında anti-faşist hareketin bir kahramanı ve önderi.

Weimer Cumhuriyeti anayasası üzerine yemin eden, Hamm yüksek idari mahkemesi hakimleri, 1936'da ona üç yıl ıslahhâne cezası verdiler. Aynı hakimler Hans Eiden ile birlikte 35 tutukluya toplam 117 yıl 8 ay ıslahhâne cezası ve 11 yıl 6 ay hapis cezası verdiler.

1939... Islahhâne cezası bitiyor. Ve Gestapo olayı şu şekilde açıklıyor; "Serbest? Buchenwald'a.

Anti-faşist Hans Eiden, Weimer yakınlarında bulunan en kötü koşulların bulunduğu bir Nazi toplama kampına gönderiliyor. Orada diğer anti-faşistler Nazi Muhafız Kıtası'na (SS) karşı illegal direniş hareketi oluşturması ve örgütlenmesi durumundadırlar. Hans Eiden hiç tereddüt etmeden harekete katılır, direniş hareketinin önemli bir önderi haline gelir.

Uluslararası Kamp Komitesi (ILK) çok kısa sürede Trier'den gelen bu işçinin cesaretini, doğruluğunu görebilme ve direnişi örgütleme yeteneğinin farkına vararak SS'lere onu kamp sorumlusu olarak önerirler.

SS'ler için o, Buchenwald'daki işçi gruplarından sorumluydu. Fakat uluslararası Kamp Komitesi (ILK) için ise onun üstlendiği asıl görev silahlı illegal direnişin, legal alandaki çalışmalarını yürütmek, desteklemek olmuştu. Buchenwald'daki ayaklanmanın örgütlenmesi için SS'ler ile yapılan görüşmelerde müttefik güçlerin Buchenwald'ı bombalaması durdumunda, tutuklulardan oluşan bir itfaiye grubu, bombalamadan sonra yıkıntıları temizleyecek ayrı bir grup ve ölüleri kaldıracak ilk yardım gruplarının gerekli olduğunu belirtti. Vu bu istekler kabül ettirildi. Hiçbir SS üyesi, bu gruplara seçilen insanların, ILK tarafından seçilmiş ve askeri eğitimden geçmiş anti-faşistler olduklarından şüphelenmiyorlardı bile.

Hans Eiden gece uçak alarmı yüzünden yataklarından kalkmak zorunda kalan ve ayrıca gündüzleri de görevlerini yerine getirmek zorunda kalan acınası SS'lere karşı "büyük bir endişe içindeydi"(!). (Gündüz yerine getirilen görevler arasında dayak, işkence, tutuklulara kötü muamele yeralıyordu)

Nazi Toplama Kampı sorumlusu Hans Eiden, SS'lerin işlerinin hafiflemesi için tutuklulardan oluşan bir polis gücünün oluşmasını SS'lere önerir. Aptal ve bir o kadar da tembel olan üniformalı caniler bu öneriyi de kabül ederler. Böylece kampı koruma da oluşmuş olur! Ayrıca kampı korumanın ancak kampta bulunan yabancı tutuklular ile kendi ana dillerinde konuşmak gerekliliğini de kabül ettirirler. Böylece Fransa, Belçika, Polonya, SSCB, Çekoslovakya vb. ülkelerden gelen askeri eğitimden başarı ile geçmiş anti-faşistler SS'lerin gözü önünde Alman arkadaşları ile birlikte silahlı direnişin ana gücünü oluştururlar.



Yaşlı komünist, Nazi-Almanyası'ndan kurtuluşun 51'inci yıldönümünü, orak-çekiçli bayrağıyla selamlıyor...

Daha sonra Nazi Toplama Kampı'nın 1. sorumlusu Erich Reschke, bir ihbar sonucu Gespato tarafından sürülür. İsyan öncesi geçen hafta ve aylarda, Hans Eiden'in yaşamı önemli tehkilerle karşı karşıyadır. Hergün SS'lerle ilgili gelişmeler konusunda rapor vermek zorundarı. Ve sağdönüp dönmeyeceği belli değildir...

(Alman Anti-faşist arşivinden)

***

27 Şubat 1933'te Alman Parlamentosu (Reichstag) alevler içindeydi. Yangına neden olan Naziler yerine, Komünistler suçlandı ve aynı gece Almanya'da komünistlere, sosyal demokratlara, Hristiyan ve Yahudilere karşı (Özellikle politik çalışmalar içinde olanlara) toplu tutuklamalar gerçekleştirildi. Reichstag yangını provakasyonu ile, özellikle komünistleri, ama aynı zamanda sosyal demokratları ve burjuva demokratları da kapsayan yaklaşık 10 bin tutuklu evlerinden alınarak hapishane ve toplama kamplarına kapatıldılar. Bu tutuklama ve terör dalgası için gerekli sinyali veren Naziler, KPD'ye (Almanya Komünist Partisi) karşı azgın ve dehşet verici propaganda sahnelemeye başlandı. Komünistlerin parlamento binasını yaka-

rak yağmalama, halka karşı terör eylemleri uygulaması ve özel mülkiyete karşı bir ayaklanma için sinyal verdikleri şeklindeki iddialar yayıldı. Bu kampanyanın amacı; komünistlerin gaddarca bir takibe alınmaları için ön koşulları hazırlamak; KPD'ye karşı kin ve nefrete dayalı bir hava yaratma; sosyal demokratlarla diğer anti-faşistleri sindirmek ve komünistlerle birlikte mücadelelerinin önüne geçmek, Nazileri de uluslararası gericiliğe, komünistlere karşı güç olarak sunmaktı.

Bu şiddet haraketinden önce A. Hitler 30 Ocak 1933 yılında yönetime el koymuştu. Hitler'i iktidara getiren büyük sermaye, Alman toprakları üzerinde şiddete dayanan bir terör rejiminin yerleşmesine yol açtı. Büyük Nazi toplama kampları oluşturuldu. Özel mahkemeler kuruldu, özel Nazi birlikleri SS'ler oluşturularak yardımcı polis olarak tanıtıldı. Böylece kanı, zulmü ve baskıyı içeren Hitler devletinin birinci dönemi başlamış oldu. Silahlanma başladı, başlamış oldu. İşgal edilen ülkelerde başlayan terör, ülkede de yaygınlaştırıldı. Binlerce insan katledildi, onbinlercesi hapishanelere ve ıslahhânelere kapatıldı, yüzbinlerce insan Nazi toplama kamplarında sefalet içindeydiler. 1940 yılında Rheinland pflaz ve Baden würtünberg eyaletinden Yahudilerin ilk önce Güney Fransa'ya, sonrada doğuya imha kamplarına götürülmeye başlandı. Toplu götürmeler, zorunlu çalışma, hapishane ve ölüm Nazilerin özgür sosyal bir toplum için çaba gösterenlere karşı verdikleri yanıtlardı.

Bugün bu gerçekler çok defa basitleştirilmekte ve küçümsenmek istenmektedir. Naziler daha da ileri giderek bu gerçeği yalanlamaktadırlar. Neo-faşistlerin ortaya çıkışı anti-semitizm ve yabancılara karşı kışkırtma eylemleri, öldürmeye kadar uzanan gelişmeler sonucu ortaya çıkan sonuçlardır.

Demokrasi, sosyal eşitlik, başka kültür ve renklerden insanlara karşı tolerans, Almanya politikasının temel ilkeleri olmalıdır... O gün not defterlerine düşen şu notlar bugün de hâlâ önemini taşıyor:

"Suçsuz ölen insanların anısı; düşünen insanlardan, barış ve uluslararası dayanışma için çaba gösterilmesini bekliyor..."

***

1 Nisan 1945 bir pazar sabahı itfaiye grubu büyük bir prova başlatır. Resmi görev yangın söndürme, barakaların ve diğer yerlerin güvence altına alınmasıdır. Gerçek görev ise, toplama kampı komitesinin başlatacağı isyanda silahlı insanların gerçek gücünü ölçmektir.

6 Nisan 1945'de SS'ler kampta bulunan tüm Yahidilerin kapıya yönelmelerini emrederler. Bu emir sarı yıldız takmak zorunda kalan 6 bin arkadaşları için geçerlidir.

Uluslararası Kamp Komitesi (ILK) artık hiç kimsenin öldürülmeyeceğini belirterek emre uyulmamasını emreder. Bu bir isyandır. Hans Eiden görevi gereği SS'lerin komutanı ile görüşerek, akşam saatlerinde ve gece kampın değişik yerlerine korkudan saklanan 6 bin Yahidinin birarada toplanmaya çağırır. Verilen emirin, ertesi sabaha kadar ertelenmesini önerir. Erfut yöresinden silah sesleri duyulmaya başlanmıştı.

"Üstün insanlar" Naziler korkudan altlarına ediyorlardı. Kamp komutanı Hans Eiden'in önerisini kabül eder.

Gece Uluslararası Kamp Komitesi (ILK) 6 bin Yahudinin takmak zorunda oldukları sarı yıldızların elbiselerden koparılmasını emreder. Güvenilir blok sorumlusu anti-faşistler tüm bilgilerin toplandığı kartları yok ederler.

ILK, SS'lerin 6 bin arkadaşlarını toplayıp toplayamayacağını sorarlar. Ertesi sabah SS'ler korku içinde ağır silahlar ile tutuklular arasında Yahudileri toplamaya başlarlar.

3 binin üzerinde Yahudi kurtarılır. Kurtulan Yahudiler yaşamlarını en çok Trier'den gelen komünist işçi Hans Eiden'in cesaret ve becerisine borçludurlar.

Bu türden eylemler, SS'lerin toplama kamplarında bulunan Fransız, Rus ve diğer gruplara yöneldikleri her durumda tekrarlanır.

A. Hitler, "Hiçbir tutuklu müttefik güçlerin eline sağ olarak geçmeyecektir" der.

Tam bunun içinde UKK mümkün olduğu kadar fazla tutuklunun sağ kalması için çaba harcar ve koşulların oluştuğu her dönemde eylemde bulunur. Hans Eiden, silahlı ayaklanma hazırlıkları olan bu eylemleri legal alanda destekler ve bu eylemleri SS'lere açıklamak zorunda kalır.

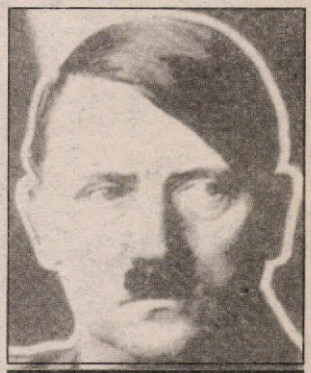
ADOLF HİTLER

11 Nisan 1945 saat 11.45'te sirenler uzun uzun çalarak panzer alarmı verirler. Dağın tepesinde bulunan Buchenwald toplama kampına ilgi göstermeden Ettenburg yakınlarında ilk Amerikalı panzerleri görülür. Bu esnada UKK isyan için emir.verir.

Kısa bir süre içerisinde çelik teller, isyancılar tarafından yıkılır. Hitler kahramanlarından hiçbiri bu isyana karşı direniş gösterememiştir. 12 yıl boyunca barbarca işkence yapanlar, kurbanların silahlara sarsılması ile birlikte ne kadar zavallı ve aciz yaratıklar olduklarını göstermişlerdir. Nazi toplama kampında yıllarca mikrofon önünde terör emirlerini yağdıran kamp komutanının yerine yeni kumandan Hans Eiden duruyordu.

"Hans Eiden, dikkat dikkat... Tüm uluslardan kurulan kamp komitesi adına en eski tutuklusu konuşmaktadır. SS'ler kampı terkettiler. Tüm uluslardan temsilciler birer kamp koordinatörü oluşturdular ve belirlenecek olan düzenmelere mutlaka uyulmalıdır. Tüm giyecek ve gıda maddeleri bizlerin ortak malıdır, buna uymayanlar, yağmacı olarak cezalandırılacaklardır..." diye mikrofondan gür sesle haykırmaktaydı. Bu an anti-faşist Hans Eiden'in yaşamında en büyük bir an olması gerek. O, bu özgürlüğü uzun bir süre tatamadı. Çünkü Nazi toplama kampında süren uzun bir tutsaklık dönemi ve bu dönem içerisinde SS'lere karşı verdiği yaşam mücadelesi O'nu epey yıpratmıştı. O, Hitler faşizmine karşı vermiş olduğu çetin dolu mücadelenin yarattığı hayati tehlikeler sonucu, 1950 yılında 50 yaşında yaşama veda etti.

(*) Yazarımız A. Şehmuz DEMİR'in yazmış olduğu yazı; bütün olarak Alman faşizmin tarihini, toplama kamplarını ve dönemin diğer siyasi gelişmelerini anlatıyor. Ancak biz derginin kapasitesini gözönünde bulundurarak; toplama kampları döneminde büyük bir cesaret ve bilinçle savaşım veren Hans Eiden'in mücadele sürecini yansıttık. Dolayısıyla yazıyı kısalttık. Yazarımızın bizi anlayışla karşılayacağını umuyoruz.

Burjuvazi açmazlığını hayallerle süslüyor ve kendince tüm zamanların son adı; 'postmodernizm'

Bir rüya: post modernizm

SERDAR YÜCE

Musa gibi, İsa gibi, Muhammed gibi, Karl Marx'da insanlığa mutluluk vermek için geldi. Onlar gibi bir de kitap getirdi. Eskiler zulme sefalete karşı mutluluğu ahirette vadederken, Marx ise; mutluluğun dünyada olduğunu ve dünyadaki mutluluğun nasıl kazanılacağını öğretti, eskiler zenginliği kabül etti ve ruhlara inandı, Marx ise mülkiyeti ve ruhları redetti, fakirleri başa aldı ve bilime inandı. İnsanlığa kendisini tanımayı ilk kez Marx (Marxizm) öğretti. Yüzyıllarca mutluluğu kazanmak için mücadele veren insanlara aydınlatıcı bir rehber olarak klavuz etti. Mutluluğu kazanma yolunda Marxizm öğretisiyle hareket eden insanlığın karşısına; zulümkârlar adından da anlaşılacağı gibi zulümün yaratmış olduğu binbir türlü baskı ve aldatmacayla çıktılar. Doğaldır zaten yeni eskinin çürümüşlüğünün yokoluşuna kadar, yeniye karşı direnerek yokolacaktır. Fakat yeniyi yaratma yolunda Marxizmi rehber alan öznelerin kimileri farkında olmadan sapmalara kayarak sürekli hareket halinde olan toplumsal yaşamın gerçekliğinden kopuk, dogmatik anlayışlarla hareket halindeki olguyu dönüşüme uğratmaya girişildi. Oysa Marxizm bilimsel bir doktrindir. Hareket halindeki toplumun paralelliğine uygun, onu özünden çıkartmadan bilimsel tahliller üretmek gerekiyor.

Bunu yapmaya çalışanlar ise (Marxizm'i üretmeye çalışanlar) malesef Marxizm'i üretme yerine, onu revize ederek Marxizm'e karşı olan yüzyılların egemenlerinin değirmenlerine su taşıma yoluna koyuldular. Neden böyle bir giriş yaptım; genel klişeleşmiş kelimeler, sözler sarfetmek değil de amacım. Yirminci yüzyılda endistüriyel ve sanayi toplumunun oluşmasıyla büyük bir aydınlanma yaşayan insanlık bugünün toplumun oluşmasının temel taşlarını örerek, bugünün bilimsel teknolojik toplumunu yarattı.

Bugün insanlık toplumunun bu kadar gelişip dönüşmesine rağmen hâlâ insanlık ilkel toplumda olduğu gibi bir ekmek peşinde koşmaktan bir adım ileri gitmemiştir. Her yerde savaşlar, kan, barut, ölüm yaşamın bir parçası gibi gayet doğal olarak insanlığa yaşam menüsü olarak sunuluyor. Ve 21. yüzyılda gerçekten insanlığın tarifine yeni bir isim gerekiyor. Bu isim ise savaşın, kanın, barutun, ölümlerin tüm yükünü sırtında arsız ve yılmadan taşıyan işçi sınıfının aç bedenlerinde olduğunu biz komünistler olarak biliyoruz.

Özellikle bunu unutanlara ise Marxizm'in bugün dönemsel olarak yaşadığı girdaptan kurtarıp 'Nasıl Bir Sosyalizm?' sorusuna gerçekten bilimsel tahlillerle cevap vermek gerektiğinin sorumluluğunu taşımalıyız. Çünkü reel sosyalizmin çözülüşüyle birlikte savunmaya geçen Marxizm, burjuva ideologlarının yeni toplumsal model adı altında söyledikleri ve bununla birlikte Marxizm'i üretme adına kalemlerini dans ettiren küçük burjuva parlamenter devrimcilerin söylemleri kitleleri etkisi altına alır ki; bunun bizlere çıkaracağı ise ödemesi zor bir faturadır.

Yukarda belirttiğimiz gibi sosyalizmin çözülüşü dünyada alt-üst oluşları gündeme getirdi. Bunun sonuçları özellikle bugünün insan tipine, toplumsal yapılanmaya bakıldığında bir kültürel yozlaşmanın ve bunalımın olduğunu açıkça görülür. Bu belirsizlikten faydalanan burjuva ideologlarının sosyalizmi bir kurtuluş olmaktan çıkarıp, kriz ve bunalım halindeki kapitalizmi rahatlatmak için harekete geçtiler. Önlerine ne geldi ise saldırdılar. Saldırmadıkları ve doğal gördükleri; şüphecilik, belirsizlik, farklılık, hetrojenlik (karışıklık) v.b yaklaşımlardır. Anladığım kadarıyla burjuvazi kendisini nihai olarak korumayı ve sorgulanmamayı getirmek istiyor. Bu savları 20. yüzyıl endistrü ve sanayi atılımıyla birlikte, modern ve çoğulcu toplum oluştuktan sonra kurumsal yapılanmanın toplumun yönetmede etkili olmadığını, iktisadi altyapı ile politik üst kurumların birbirlerinden ayrı; her ikisinin ise toplumun

kültürel şekillenmesinde ideolojik olarak bunların belirleyici olmadığını, hatta klasik, bayatlamış yaklaşımları olan bilincin madden bağımsız olduğunu, düşünsel bilincin salt kendi kendini, modern toplumun gelişmesiyle ürettiğini, 'ideoloji' diye bir düşünsel bilincin olmadığı v.b. gibi modern toplumdan modern-ötesi topluma geçildiğini, yani bilimsel ve teknolojik devrimle toplumun en yüksek aşamasına geldiğini, bundan sonra bireyin kendi yaşamını sistemleştireceğini, bireyin özgürleştiğini, bilgi ötesi toplumsal bir yapılanma oluştuğunu ileri sürüyorlar. Böylesi savları ileri sürenler tamamen kapitalist-ekonomik yapılanmadan bağımsız ele alışları dikkat çekiyor. Kısmi olarak ele alsalar dahi emek-sermaye arasındaki temel çelişkinin bittiğini, katı bir sınıf egemenliğinin olmadığını her geçen gün ise eridiğini ileri sürüyorlar. Bu esnada ise tam bir demokrat kesilip her türlü totalitarizme karşı olduklarını savunuyorlar. Oysa biz yüzlerce yıldır diktatörlüğün de demokrasisi olduğunu savunuyoruz. Çünkü her türlü diktatörlük kendisinin özgür gelişip ilerlemesi için kendisine yargı, yasama, yürütme konusunda tam bir demokrasi programı düzenler. Düzenlenen demokrasiden mahrum olan ise alt ezilen sınıflardır.

Sosyalizmin çözülüşü dünyada alt-üst oluşları gündeme getirdi. Bunun sonuçları özellikle bugünün insan tipine, toplumsal yapılanmaya bakıldığında, bir kültürel yozlaşmanın ve bunalımın olduğunu açıkça görülür. Bu belirsizlikten faydalanan burjuva ideologlarının sosyalizmi bir kurtuluş olmaktan çıkarıp, kriz ve bunalım halindeki kapitalizmi rahatlatmak için harekete geçtiler.

Mevcut toplumsal yapının sosyolojik tahliline soyunan M. Weber'in çocukları, Weber'in modern toplum kuramının bir adım ilerisine gidemediklerini, tek farklılıklarının modernizm kuramına 'post' ekleyerek postmodernizm ütopyalarını kurmaları bu söylemlere sol yelpazede durup kapılanların da olması bana biraz bunların, yılgınlığın, evrimciliğin entellektüel ütopyacılığın namelerini anımsatıyor. Postmodernizm sorununu Marxizm'in üretilmesi konusundaki sorgulamalar belli sol hareketler açısından girilen bir bataklık oldu. Daha doğrusu burjuvazinin sosyalistler içerisine attığı bir sorun. Postmodernizm sorunu hakkında pekçok kitap okumamama rağmen, bu arada tüm okuyucuları

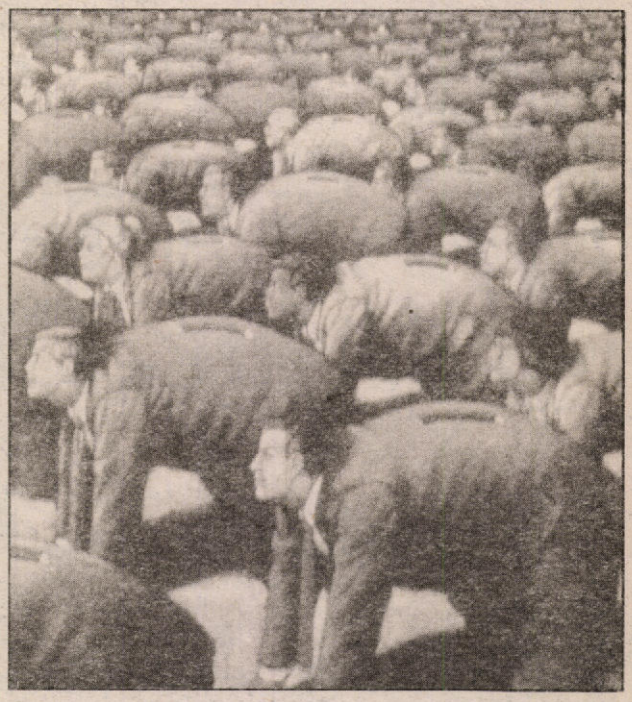

da bu soruna dikkat çekmeye davet ediyorum. Az çok Marxizm bilgisi olanlar göreceklerdir ki; söylenenler saçmalıktan başka birşey değil.

Zaten tarihin her döneminde sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel olarak sistem, egemen gücün her türlü tavrı toplum tarafından doğal ve olağan olarak kabül gören amprik (yüzeysel) yansıması olduğunu niteliksel olarak ise, toplum üzerinde kesin bir dönüşüm olmadığını biliyoruz. Bunun açık örnekleri Almanya'nın bir dönem girdiği siyasi-ekonomik-sosyal çıkmazda Adolf Hitler gibi faşistin dünyayı kana bulamasında kitlelere; "Sizin yerinize de ben düşünüyorum" demesinde kitlelerin bunu gayet doğal karşılaması gibi, bir diğer örneği ise Türkiye Evren faşizmidir.

İşte kapitalizmin geldiği dönem üretim-iletişim-ulaşım alanında hızlı bir gelişim ve bunun toplumsal ekonomik yapı üzerindeki etkisi; sosyal-siyasal-ekonomik olarak tam bir çıkmazdır. Diyalektiksel olarak gelişen her olgu niteliksel olarak kendisini dönüşümle yenilemek zorunda. Bunu yapamayan kapitalizm acı buhranlar içerisinde kıvranarak, belki de yapmak istediği bilim-kurgu filmlerindeki senaryoların gerçekleşmesi için yeni peygamberler yeni ayetler peşinde. Olur ya! Nihai bir egemenlik ya kendisini tarihin çöplüğüne gömecek olan devrimci sınıf niteliğini ortaya koyup dönüşümü yaratacak, ya da kendisi dünya ile birlikte herşeyi yokedecek. Üç seçenek kalmıştır hem de 'olmazsa olmaz' temelinde. Şimdilik kendisine soyut toplum kuramı olan postmodernizmle teselli bulma peşinde. Nedir bu postmodernizm? Tanım olarak; 1970'lerde başlayan kapitalizmin gelişimindeki ekonomik ve siyasi değişimlerin tıkanıp, sınıfların daraldığı, zamanı ve mekanı denemenin yeni bir yöntemiyle dengelemiş bir kültürel değişiştir. Diğer bir deyimle modern-ötesi bir toplum tasavur adı altında teknoloji, doğru gelişim, pozitif bilimleri redederek; belirsizliğe, farklılığa, hetrojen-

liğe ayrıcalık tanır. Dünya ne kendi bütünlüğü içinde tutarlı bir biçimde ifade edinilebilinir, ne de tarihsel gelişimin tutarlı bir anlamı vardır. Evet sermaye açısından tam da böyledir. Tam bir belirsizlik, anlamsızlık, çıkışsızlığın anlarının tarifini ifade ediyor.

Bu noktada Marxistleri veya Marxizm'i tarihi geçmiş modern çoğulcu topluma ayak uyduramayan gençliği ise; siyasi, ekonomik, kültürel olarak bağımsızlığını kazanmamış kişiler olarak değerlendirip gençliğin toplumsal sorunlarda giriştiği eylemleri çocukluktan olgunluğa geçiş dönemi olan 'gençlik evresi' dediğimiz süreçte gençliğin kendisini toplumda 'kanıtlama' olarak değerlendiriyorlar.

Oysa toplumsal yapılanmanın sosyolojik tahlilini yapan burjuva sosyologları; bireyin toplum içerisindeki tavır ve davranışlarını psikoanalijik temelde inceleyip bundan kalkış yaparak bireyin özgürleştiğini, modernleştiğini, katı olan herşeye karşı olduğunu, toplumsal ekonomik yapıdan kopuk yeni toplum modeli oluşturmaları, bunu tam böyle olmasa da savunan fakat sol söylem kisvesi kılıfına bürünen ülkemizdeki yansıması; söylemden tut bileşeni daha somut olarak göreceğimiz ÖDP'dir. Bu konuda (Jorge Larrain/İdeoloji ve Kültürel Kimlik-Sayfa 141, 145), postmodernizmin temel anlayışını belirleyen (Anton C. Zijderveld/Soyut Toplum) savlarını öğrenebiliriz. Fakat merak edenler bu iki kitapla sınırlı kalmamalı. Benim somut önereceğim bu iki kitap.

Aşağı-yukarı hepimiz biliriz ÖDP bileşeni herşeyden önce, tarihsel bir sürecin ve uzun tartışmaların sonucu olarak doğdu. Ve iyi anımsıyorum bunlar sosyalizmin proletarya diktatörlüğünün, radikalizmin kaba olduğunu, toplumun bugünkü yapısına denk düşmediğini, toplumda yeni sosyal sorunların doğduğunu bununla beraber yeni toplumsal kesitler oluştuğunu bunların uzlaşmaz olduklarını, demokrasi kavgasına çekilmesi gerektiği tartışmaları sonucunda oluştu.

ÖDP; özgürlük için dayanışma partisi. Bizim anladığımız manada özgürlüğün, bireyin en doğal demokratik haklarını kullanıp, koruması, geliştirmesi değil elbette. Bunların özgürlüğü, burjuva demokrasisindeki hakları kullanmak. Çünkü özgürlük için dayanışmayı yaratan (belli gruplar dışında) gerçekten birçoğu belki söylemde kapitalizmi reddetse dahi istemlerinin karşı duruş olarak kapitalizmi aşmadığını kendi içlerinde de söylüyorlar zaten.

Yani bunlar her türlü totalitarizme karşı olan, söylemde radikal demokrasiyi savunan entellektüeller olduğunu görürüz. Ve bunların gelecekleri yer olsa olsa devrimci demokratlarının yeridir. Neyse bizim için belirleyici olan ÖDP değil. Belirleyici olan gerçekten kendi felsefemiz olan Marksizm-Leninizm'i üretmedir. Özellikle bir noktaya dikkat çekmek istiyorum: M-L işçi sınıfının bilimsel felsefesidir. Onu küçük burjuva lafazanların ellerinden çekip alıp gerçek sahibi olan işçi sınıfının eline vermemiz gerekiyor. Bugünkü paradoksu aşmamız gerekiyor. M-L üretimden kopuk küçük burjuva lümpenlerin yazıp-çizdiği bir durumda. Oysa ki işçi sınıfının felsefesi; bilimsel olarak işçiler tarafından üretilmelidir. Aksi, kanaatimce bir paradokstur.

Belirleyici olan gerçekten kendi felsefemiz olan Marksizm-Leninizm'i üretmedir. Özellikle bir noktaya dikkat çekmek istiyorum: M-L işçi sınıfının bilimsel felsefesidir. Onu küçük burjuva lafazanların ellerinden çekip alıp gerçek sahibi olan işçi sınıfının eline vermemiz gerekiyor. Bugünkü paradoksu aşmamız gerekiyor.

Bu bilimin gelişimi gerçek sahiplerinin eline geçmediği taktirde yeniden bilimsel temellerde üretilmesi biraz zordur. Nedeni, somut pratikten kopuk tahliller yeterince arınmış olamazlar. Bugünkü toplumsal yapının sosyal-ekonomik-siyasal-kültürel-teknik olarak yorumlanması gerekiyor. Belki de bu söylediklerime dünyanın herhangi bir ülkesindeki toplumsal patlama çok daha çabuk ışık tutacaktır.

Ama şu bir gerçektir ki burjuvazinin bütün umutları bir hayâlden, bir ütopyadan başka birşey değil. Daha doğrusu geçmiş tarihte söylenenlerden farklı birşey söylediği de yok. Söylediği öznenin ismine yeni bir sıfatlandırma takmasıdır. Oysa Zamani'nin güzel bir sözü vardır: "Yalanlar üzerine kurulu olan her şey gerçeğin ateşi karşısında erir" ve burjuvazi bu sürece girmiştir. Üstünde durulması gereken devrimci kadroların içerisinde bulunduğu süreci derinlemesine kavrayıp, üretim, iletişim, ulaşım bilimsel-toknolojik devrimle, ekonomik-siyasi-kültürel olarak toplumsal yapı üstündeki etkisini kavrayıp, geleceği yaratma yolunda somut politikalar üretmelidir. Ancak bunu başarabildiğimiz ölçüde Markxizmi kendi özüne uygun üretebiliriz.

I. Dünya Ülkeleri dediğimiz Avrupa Ülkeleri sosyal-siyasal-ekonomik-kültürel olarak bütünleşirken, III. Dünya Ülkeleri'ni hergeçen gün dışlıyorlar. Ve yaşam garantilerini bu ülkelere endeksliyorlar. Bu süreç III. Dünya Ülkeleri açısından kendi içinde hızlı bir çelişkiler yumağına dönüşüyor. Dünya devrim sürecinin gelişimi, bugün daha hızlı açıkça görülüyor. Burjuvazinin iktidarı şu anda pamuk ipliğine bağlı. Proletarya varolduğundan bugüne, bugünden geleceğe kadar da yaşamı ürettiği gibi, yeni dünyaları da üretecektir. Hem de kan, barut, ölümler içerisinde yaşamın varolduğu bütün bitmişliği kendi devinimi içerisinde yeniden, yeniden üretecektir. Bana öyle geliyor ki kısa bir zamanda burjuvazinin postmodernizmin rüyası bir kâbusla bitecek.

Sosyalist yayının zorlukları

OKURDAN

● Azad Ekmen / İSVİÇRE

Dünyamızda medya çok önemli bir yer tutmaktadır. Kapsamlı medya araçlarına sahip olan burjuvazi kendi çıkarları doğrultusunda istediği şekilde kullanmaktadır. Dünyanın her yerinde burjuvazi, kendi istediği insan tipini yaratmak için medyayı günün yirmidört saatini kullanıyor. Kendisinin yaptığı bütün saldırıları, işlediği suçları halklarda gizlemek için güçlü medyasıyla insan beynini bombardımana tutmakta ve insanlar üzerinde etkili de olmaktadır. Bu her yerde böyledir. Sömürülen milyonlarca işçiye karşı; patronun sömürüsünü gizlemekte, patrona karşı çıkanlara saldırmaktadır. Yıllardır sömürülen, ilhak edilen halkları ve onların öncülerine 'terörist' damgasını vurmaktalar.

Burjuva basını ülkemizde her türlü insanlık dışı baskıları yapan faşist TC'yi desteklemekte, yaptığı soykırımı gizlemektedir. Dünyanın başbelası olan ABD'nin bütün oyunlarını "kurtarıcı" rolüne koymaktadır. Buna karşı ezilenler, sömürülenler, ilericiler çok sınırlı medya araçlarına sahiptir. Burjuva medyasına karşı koyacak güçte çok uzaktır. Burjuva o hakkı yapabildiği sürece bu karşıt güçlere, yani kendisini yok edeceklere vermez. Böylesi araçlar devrimcilerin eline geçtiği zaman burjuvazinin bütün pisliklerini çıplaklığıyla ortaya çıkaracağını kendisi de bilmektedir. Ama biz devrimciler, komünistler burjuva medyasına karşı koymak, burjuvaziyi bütün çıplaklığıyla ortaya koymak için güçlü medya araçlarına sahip olmamız gerekiyor. Bunları yaratmak için büyük çaba sarfetmemiz gerekiyor. Bir çırpıda yaratılacak birşey değildir. TC her devrimci yayın çıktığı andan itibaren dağıtımını engellemekte, dergi, gazete çalışanlarını öldürmekte, milyarlarca para, onlarca yıl hapis cezası vermektedir. Biz ezilenler, sömürülenler her ne pahasına olursa olsun bizim sesimiz olan çığlıklarımızı, direnişimizi, mücadelemizi halka duyuran bizi güçlendiren bu araçlarımıza sahip çıkmalıyız.

Ülkemiz komünist gençliğinin çıkardığı Rêheval dergisi, biz gençler için önemli bir mevzidir. Rêheval Kürdistan gençliğini bütün baskılara karşı, bütün olanaksızlığa rağmen aydınlatmak ve Kürdistan'da ulusal ve sınıfsal mücadeleyi veren Komsomol örgütünü kitlelere taşımak, sosyalizm bayrağını daha da yüceltmek için atılmış bir adımdır. Biz gençler Rêheval'in atmış olduğu bu adımı kazanmış bir mevzi olarak görmeliyiz. Bütün genç komünistlerin yapması gereken bu değerli mevziyi korumak daha da güçlendirmektir. Rêheval bugün bizim için büyük bir araçtır. Fakat yapmamız gereken Rêheval'i kısa süre içinde daha da güçlendirerek, sosyalizm kavgasında yüceltmektir.

İçinde bulunduğumuz süreçte yapılan işleri hep küçük görebiliyoruz. Fazla çaba sarfetmiyoruz. Fakat bir bakmışız ki, dün elimizde olan araç bugün yok! Dün varolan ve bugün olmayanı yaratmak için çalışmışızdır.

Ancak bugün Rêheval var; çoğu genç arkadaş gereken desteği vermemekte, yapılması gerekeni yapmamaktadır. Ama şu kesindir ki; yarın eğer bazı nedenlerden dolayı Rêheval çıkmayacak/çıkamayacak olursa en başta yeterli desteği vermeyen arkadaşlar 'kem-küm' edeceklerdir. Yayınlarımız varolduğu zaman bu duyarlılığı pratik olarak sergilesek yayınlarımız hiç bir zaman durmazlar. TC'nin gücü de buna yetmez. Biz gençler her yönüyle Rêheval'e sahip çıkmalıyız. Rehberimiz Rêheval'e bütün gücümüzle destek vermeliyiz. İleride rehbersiz kalmamak için. ■



Avni Yoldaş Yaşıyor!

Avni Gökoğlu yoldaş sosyalizm mücadelesine THKO-MB saflarında başladı. THKO-MB saflarında mücadele eden Avni yoldaş, Suriye sınırından ülkeye girerken eli kanlı askeri faşistlerce taranarak katledildi. Anısını sosyalizm kavgamızda yaşatacağız!

İstanbul'dan Yurtsever-Sosyalist Gençler

Özellikle 1990'dan sonra ülkemizde yaşanan savaş nedeniyle yoğun göç alan ve kısa sürede nüfusu 1.5 oranında artan bu bölgemizin güçlü ulusal dinamiği ile sınıf perspektifi olan fakat suskun olan dinamiği buluşturan bölge durumundadır. Sınıf dinamiği ulusal dinamiğe göre daha gelişkin olmasına rağmen daha suskundur.



Bölgede yaşayan gençliğin büyük çoğunluğu ya işsiz, ya da sanayi sektöründe.

GENÇLİK
Ne yapmalı?

A. TAYYİP GÜLGÜN

Ülkemiz komsomol hareketinin genel programatik yaklaşımlarını bölgeler özgülünde yaşama geçirebilmesi için; yaşadığı bölgenin kendi özgün koşullarını çok iyi tanıması ve kalkış noktalarını doğru tespit etmesi, hareket açısından zorunluluktur. Program, hareket açısında etrafında birleşilen en genel doğrulardır. Hiçbir hareket kendi programatik yaklaşımlarını tam anlamıyla özümseyip kavramadan, mevcut programın pratikte üretimi sağlaması mümkün olmaz. Bölge özgülünde yönelişler belirlenebilmesi için ifade etmeye çalıştığımız genel doğruların kavranması gerekmektedir.

Ülkemiz komünizan gençliğinin örgütlü mekanizması olma yolunda ilerleyen Komsomol hareketinin omuzladığı bu ağır sorumluluğu layıkı ile yerine getirebilmesi için kendi programatik yaklaşımlarını her bölgenin özgülüne uygun şekillendirmeli ve geliştirmek zorundadır. Bunu yapabilen Komsomol hareketinin geleceğe doğru emin adımlarla yürüyebileceğini söyleyebiliriz. Asırlardır esaret altında yaşayan halkımızın ekonomik üretim ilişkileri, pazar ilişkileri bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Bu farklılığı en bariz biçimde dışa vuran bölgemiz kuşkusuz A bölgesidir. Komsomol hareketinin A bölgesinde kalıcı örgütlülük yakalaması ve uzun soluklu yol alabilmesi bu bölgenin özgün koşullarının doğru tahlilinden geçer. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ) mekanizmasının üretime egemen olduğu bu bölgemizde gençlik hareketinin gelişmesi için oldukça elverişli zemin mevcuttur. Yurtsever-Sosyalist Gençlik hareketinin programsal yönelişle-

rine zemin bakımından elverişli ortam hazırlayan, bu bölgenin aynı zamanda komsomol hareketinin kendi zemininde gelişmesini sağlayan ve geliştiren sıçrama bölgesi olarak da görmek gerekir.

Bunun için;

1- A bölgesi, ekonomik üretim ilişkileri bakımından diğer bölgelerimize göre kimi belirgin farklılıkları vardır ve bu farklılıkları komsomol hareketi görmek durumundadır. KOBİ'lerde çırak, kalfa ve hatta usta olarak çalışan ve karın tokluğuna talim eden yoğun bir genç potansiyel mevcuttur. Ve bu potansiyel örgütsüzdür. İşçi gençlik içerisinde komsomol hareketinin yaygınlaşması ve kalıcı örgütlenme yakalaması yaşamsal zorunluluktur. Komsomol hareketinin ülke gençliğinin öncü gücü olabilmesi için ve devrim mücadelesinde iddiasını sürdürmesi işçi gençlik içersinde örgütlü olup olmadığına bağlıdır. İplik sanayinden ayakkabı sektörüne, trikotaj atölyelerine kadar çalışan potansiyelin büyük çoğunluğunun gençlerden oluştuğunu görerek komsomol hareketinin bu alanlara girmesi yaşamsal önem taşımaktadır. ■

2- Özellikle 1990'dan sonra ülkemizde yaşanan savaş nedeniyle yoğun göç alan ve kısa sürede nüfusu 1.5 oranında artan bu bölgemizin güçlü ulusal dinamiği ile sınıf perspektifi olan fakat suskun olan dinamiği buluşturan bölge durumundadır. Sınıf dinamiği ulusal dinamiğe göre daha gelişkin olmasına rağmen daha suskundur. Komsomol hareketinin programsal yaklaşımlarına ve güncel yönelişlerine bu bakımdan da elverişli ortam sunan A bölgesinin, özgünlüğünü görerek; özellikle de ulusal dinamik ile sınıfsal dinamiği buluşturarak yürümesi komsomol hareketini geliştirecektir. Göç alan bölge niteliğini, istihdam alanı olması özelliğinin yanı sıra, savaş kaçkını olması özelliğini de görmek gerekir. Dolayısıyla yönelişler koyarken bu iki önemli faktörü görmezden gelmek hata yaptıracaktır. Eylemlilikle gelişen ve gıdasını pratikten alan gençlik hareketinin, eylem hattında hata yapma riskini alması, özellikle de böylesi bir zeminde hareket ediyorsa gençlik hareketi hata ihtimalini daha çok görmesi gerekir. Eyleme soyunmayan teorik yaklaşımlarla yetinmek hem gençlik hareketinin ruhuna aykırıdır hem de özellikle de ulusal ve sınıfsal dinamiklerin yan yana olduğu bir bölgede kendi özgünlüğünde gelişmesi mümkün değildir. Bugün savaşın yoğun olarak yaşandığı Hakkari, Şırnak, Siirt, Diyarbakır, Mardin bölgelerinden savaştan dolayı göç edenler ile hâlâ 12 Eylül ölü toprağını üzerinden atamamış sınıf dinamiği ruhsal bakımdan doğal farklılıklar taşımaktadır. Bu iki zeminin genç potansiyelinin yan yana gelmesi ve omuzomuza vermesi için komsomol hareketinin pratik eylemliğini dayatmaktadır. ■

3- Farklı dini inanışların ve etniklerin renk verdiği bir bölge olması itibariyle de komsomol hareketine müsait zemin vermektedir. Sûnni, Alevi, Ermeni dini inanışların mevcudiyetinin yanı sıra Kürt, Türk, Arap vb. etnik ve ulusal kökenleri itibariyle de renkli

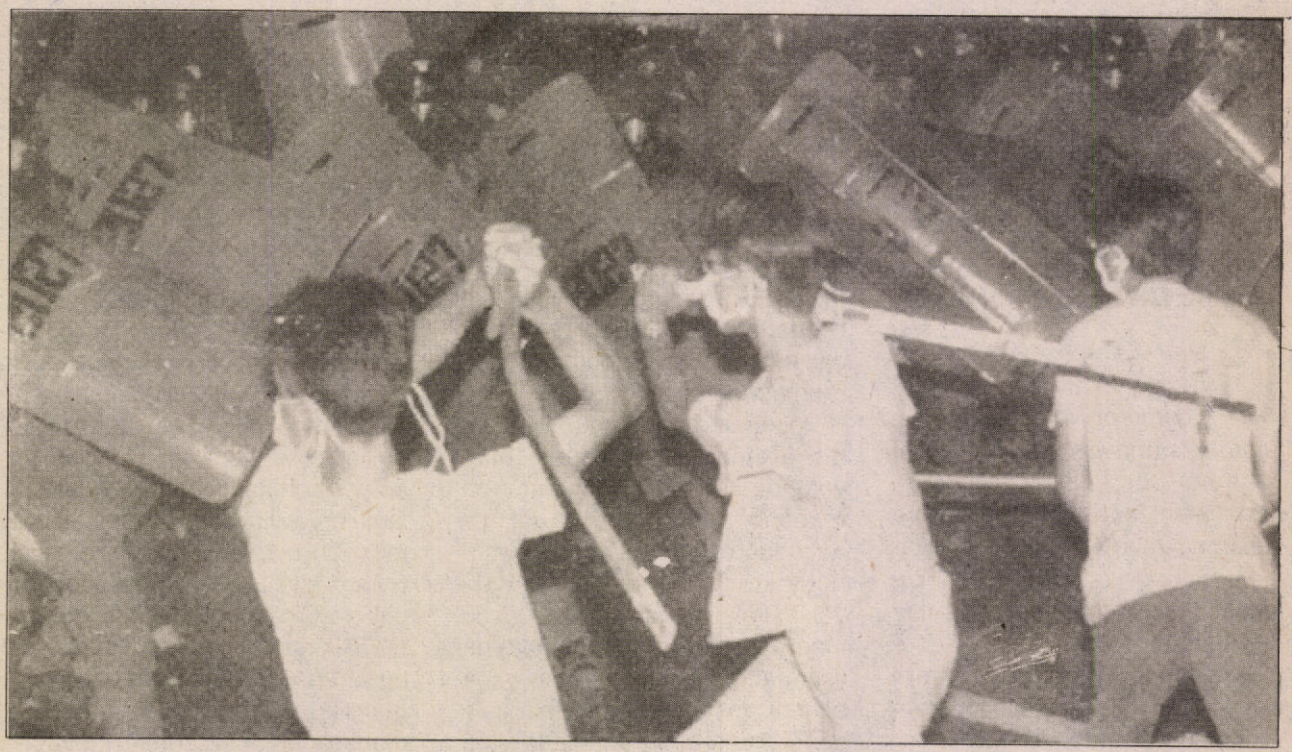

Ülkemiz gençliğini Güney Koreli gençlerle kıyasladığımızda; hem politik hem de pratik olarak uçurumların olduğunu görebiliriz.

bir mozaiktir. Düşman bu farklılıkları bölme ve örgütsüzleştirme aracı olarak değerlendirirken komünizan gençlik hareketi bu renkliliği pratik eylemlilikle bütünleştirme aracı olarak alternatifini sunmak durumundadır. Ulusal ve sınıfsal talepler uğruna öncü parti yelpazesinde hareket eden komsomol örgütünün bu noktada üstlenmiş olduğu ağır bir sorumluluğu ve görevi vardır. Teorik farklılıkları ortaya çıkarmak ve yönelişler belirlemek komsomolu aşan bir "iş" olduğunu bilerek öncü partinin programatik yönelişlerini takip ederek kendi özgünlüğünde eylem hattına girmesi komsomol hareketini geliştirecek ve mücadelesine dinamizm katacaktır. Sıkı sıkıya bağlı olması gereken bir ilkedir bu. Böylesi renkli bir mozaiğin mevcut olduğu bölgede görev ve sorumluluklarının bilinciyle hareket eden komsomolun ulusal-sınıfsal mücadeleye katacağı önemli dinamizm vardır. Yeter ki görev ve sorumlukluklar karıştırılmadan bu yapılabilinsin. ■

4 - Bu bölgede sanayi yoğunluğunun yanı sıra üniversitenin de bulunması komsomol hareketi bakımından şanslı bir ortam sunmaktadır, ama mevcut durumda komsomol hareketinin bu şansını kullanabildiğini söylemek mümkün değildir. Gençlik hareketinin üniversitelerin bulunduğu tüm bölgelerde üniversiteli öğrenci gençlik içerisinde örgütlenmesi zorunludur. Hele sanayinin gelişmiş olduğu bu gibi bölgelerde daha acil bir görevdir. Komsomol hareketinin ulusal-sınıfsal mücadelede ezilen emekçi kitlelerin yanında yerini alabilmesi ve mücadeleye aktivite kazandırabilmesi için kendi özgün alanlarından ve özgün sorunlarından kalkış yaparak mücadeleye katılması en doğru yöntemdir. Örneğin; birbuçuk milyon nüfuslu kent olan A bölgesinde büyük çoğunluğu emekçilerden oluşmaktadır. Çalışan potansiyelin önemli bir bölümünü gençler oluşturmaktadır. Çalışan gençlerin büyük çoğunluğu okula hiç gitmemiştir ya da ilkokul veya ortaokul mezunudur. Hele son zamanlarda savaştan dolayı göç eden kesimlerin gençlerinin tamamına yakını okullu olamamıştır. Altı bin öğretmenin görev yaptığı ilk ve orta dereceli A bölgesinin okullarından üniversitelere girebilen öğrencilerin sayısı genel rakam içerisinde oldukça küçük bir oranı oluşturur. Üniversitelere girme şansını yakalamış olan emekçi sınıfın çocuklarını ise düşman, istemleri doğrultusunda ve kendisine yararlı eğitim programlarıyla yetiştirmektedir. Ezilen sınıfın ve ulusun özgürlüğe kavuşması için düşünebilen eğitilmiş beyinlere ihtiyacı vardır.

Komsomol hareketinin ezilen ulusunun haklı davasında, halkının yanında, gençliğin kendi özgün sorunlarından kalkış yaparak savaşması ve sömürelen işçi emekçilerin yanında mücadele verebilmesi için, yönelişlerini doğru koyarak pratik eylemde ısrarlı olması gerekmektedir.

Bu ihtiyacı gözönünde bulundurursak A bölgesi üniversitesinde komsomol hareketi örgütlü değil ise bu büyük bir eksikliktir ve mümkün olan en kısa sürede bu eksikliğin aşılması gerekir. Ulusal dinamiğin güçlü olduğu göçer kitlesinin işsiz gençliği, sınıfsal perspektifi olan fakat henüz 12 Eylül ölü toprağını üzerinden atamamış sınıf dinamiğinin işçi gençliği ile üniversite gençliğinin ortak paydalarda buluşturulması ve pratik eylem birliğinin sağlanması komsomol hareketinin görevidir. ■

5 - Ülkemizde yaşanmakta olan savaştan dolayı dört binin üzerinde köy boşaltılmış ve köylerden kentlere göç eden bu kesimin gençliği işsizdir. A bölgesi ise, kırsal alandaki potansiyelini Avrupa'ya olan göç dışında korumaktadır. Tarım alanında çalışan yarı proleter gençlik komsomolun hedef kitlesidir. ■

6 - Bölge gençliğinin gözlemlenmesi gereken bir başta özelliği ise, entellektüel gelişimidir. Cılız olmasına rağmen A bölgesi gençliğinin böylesi bir eğilimi mevcuttur ve komsomol hareketinin bu hususu görmesi gerekmektedir. Savrulma ihtimali yüksek bir kesimdir bu. Savrulmanın önünü tıkamak ve entellektüel birikim kazanan gençlik kesiminin düzenle barışık yaşamasının önüne geçmek için bilinçli yönelişlerle mücadele içerisinde diri tutulması gerekiyor. Komünizan gençliğin bölgedeki sınıfsal ve ulusal muhalefeti bir araya getirip mücadeleye kazandırılmasının yolu bölge insanının psikolojisini kavramaktan geçer. Çok boyutlu bir okuma ediminde bulunan, başkasıyla kültürel olarak uğraştığı gibi, asıl kültürel kavgayı kendisine karşı yapan, sanatın birçok dalı ile ilgilenen çok renkli sempatik bir kişiliği oluşmuş bir komünizan gençlik bunu yapabilir. ■

7 - Komsomol hareketinin ezilen ulusunun haklı davasında, halkının yanında, düşmana karşı gençliğin kendi özgün alanlarından ve özgün sorunlarından kalkış yaparak savaşım içerisinde olması ve sömürelen işçi emekçi sınıfının yanında mücadele verebilmesi için, yönelişlerini doğru tespit ederek pratik eylem hattında ısrarlı olması gerekmektedir. Kitlelerin buluştuğu tüm alanlarda yanında yer almalı ve her zaman pratik eylemin en ön saflarında yürümeyi esas almalıdır. Komsomol hareketinin darlıklarını aşarak, kitlelerin buluştuğu tüm alanlarda ve meşru mücadele zeminlerinde olmaları kendi gelişimlerini sağlayacak ve ulusal-sınıfsal kavgada özgürlük uğruna temel dinamik güç olacaklardır. ■

Özgürlükçü kadınlar vakfı

Kadınların gelişimi **önündeki** HER türlü **cinsiyetçi** ayrımcılığın, **yasal** VE **fiili** engellerin **kaldırılması,** her türlü **bireysel,** SINIFSAL ve **ulusal** baskılara KARŞI **mücadele** edilmesi, **kadınların** KÜLTÜREL, **sanatsal,** toplumsal **yaşamlarının** aktifleştirilmesi, **sosyal** VE SİYASAL **yaşama** katılmalarının **sağlanması** İÇİN, **demokratik,** ÖZGÜRLÜKÇÜ, **bilimsel** bir anlayışla **fiili** ve düşünsel **çalışmalar** YAPMAK...

Kürt Rozalar Yaratmak...

■ *Rêheval: Bildiğiniz gibi dünyada yaşanan siyasal gelişmeler beraberinde yeni dalgalanmaları da gündeme getirdi. Bu süreçte; 'Kadının Kimlik Sorunu', 'Kadın ve Toplum', 'Feminizm' olguları kadının sınıflı toplumlardaki yerini tekrar gündeme getirdi ve sorgulanması önemli bir konu olarak duruyor. Bunun ulusal ve bölgesel yansımaları sonucu kadın hareketlerinden sıkça sözedilmeye başlandı. Bildiğimiz kadarıyla Özgürlükçü Kadınlar Vakfı da; kadın sorunun tam alevlendiği bir konjoktürde kendisinden sözettirdi ve siyasal yaşama kendi adından sözettirecek faaliyetler için yoğun çalışmalar yürütüyor. Bütün bu olaylar ve gelişmeler ÖKV'yi nasıl etkiledi?, ÖKV nasıl oluştu ve niçin ÖKV?*

● **ÖKV:** Özgürlükçü Kadınlar Vakfı'nın tarihi iki yıl öncesine dayanıyor. ÖKV, Yurtsever-Sosyalist Kadın Hareketi (YSKH) ile başlayan bir oluşumdu. YSKH'nin ilk tohumları; ezilen insanların ve savaşın yoğun olduğu bölgelerdeki örgütlenme çalışmalarıyla başladı. Bu çalışmalarımızı bölgesel turlar halinde yoğunlaştırdık. Bu bölgesel turların verimli bir sonuç vermesinden sonra, direkt bir şekilde kurumlaşmaya yöneldik. Yönelişlerimizin sonucunuda ve bölgesel kadın sorunlarının bize dayattığı normlar içerisinde yaptığımız tartışmalarda aldığımız kararlar vakıf kurmamızı dayattı. Vakfın ilk adımlarını ise, Adıyaman'da yaptığımız kitlesel toplantıyla attık. Vakıf kurma kararının altında YSKH yöneticileri, çalışanları ve daha önemlisi kadın kitlesinin büyük bir ısrarı etkindi. Bu kararla beraber 1994'te başlayan Yurtsever-Sosyalist Kadın Hareketi'ni, 1995'te Özgürlükçü Kadınlar Vakfı'na dönüştürdük. Ulusal-sınıfsal talepleri olan, özgürlüğe, eşitliğe en çok ihtiyacı olan günümüz kadınlarının hakalma mücadelesinde Yurtsever-Sosyalist Kadınlar olarak bu Vakfı kurmayı uygun gördük. Özgürlükçü Kadınlar Vakfı'nın Genel Merkezi'nin Antep'te olmasının nedeni ise; Antep'in metropol bir kent olması ve bu kentteki sosyalistlerin az olması, Antep'in bizler açısından değerlendirilmesi ihtiyacını doğurdu. Aynı zamanda Kürt illerindeki göçlerle birlikte kültürel bir mozayik teşkil etmesi, Vakfın çalışmaları açısından uygun bir zemin oluşturuyor.

■ *Rêheval: Vakfın OHAL merkezli olması; bölge itibariyle de sözkonusu kadın sorunlarının daha çok olduğunu rahatlıkla gözlemleme şansını doğuruyor. Bu yüzden OHAL sınırlarındaki kadınlar, Özgürlükçü Kadınlar Vakfı'na nasıl bakıyor? ÖKV'ye ilgi var mı? Sizden ne tür taleplerde bulunuyorlar veya sizin onlardan beklentileriniz nelerdir?*

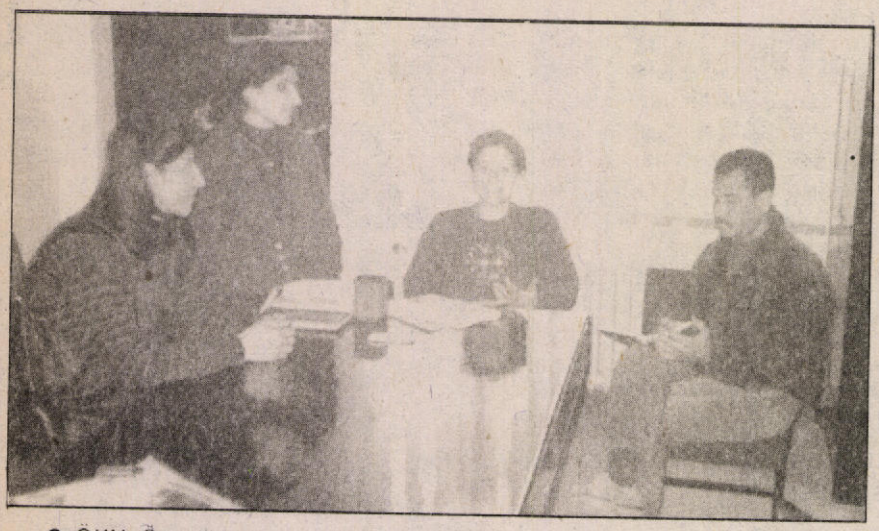

● **ÖKV:** Öncelikle şunu belirtmeliyiz. ÖKV herşeyden önce bir ilk olma özelliğindedir. Aynı zamanda Antep'te bölge kadınlarına yönelik oluşturulan yine ilk kurumlaşmadır. Bu özelliklerinden dolayı ÖKV'ye ilgi oldukça yoğun bir düzeyde. Yalnız bu ilgi, bilinçli bir ilgiden dolayı kaynaklanmıyor. ÖKV'nin ne olduğu, kimler tarafından kurulduğu ve diğer kimi noktalar ister istemez ÖKV'ye olan ilginin artmasını sağlıyor. Fakat biz bu bilinçsiz ilgiyi giderek; kadın faaliyetleriyle, sosyal-kültürel etkinliklerle bilinçli bir ilgiye dönüştürüyoruz. Dolayısıyla kadın kitlesini, ÖKV'nin kurucu üyeleriyle birlikte aktifleştirmek için yoğun bir örgütlenme çabasına sevk ediyoruz.

■ *Rêheval: Vakıflaşma süreciyle birlikte, yaptığımız kitlesel kadın toplantılarında, oluşacak Özgürlükçü Kadınlar Vakfı için ne tür ayrıcalıklar/farklılıklar düşündünüz? Yani bize ÖKV'nin veya genel olarak vakfın özelliklerinden sözedebilir misiniz?*

● **ÖKV:** Vakıflar şimdiye kadar dini kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılmıştır. Maalesef biz sosyalistler bunun bilincine varmadık, değerini anlayamadık. Oysa vakıflar; halka hizmet anlıyışı taşıyan kurumlardır. Özellikleri bakımından birçok kurum ve kuruluştan daha fazla işlev gören bir misyona sahiptirler. Şimdi bu yönüyle bakıldığında vakfın bu yönünü kullanmaya çalıştık. Sosyalistler olarak şunu yapmak istedik; halkımıza götüreceğimiz en önemli aracımız, silahımız dilimizdir. Dilimizi kullanırken ne yapmak istiyoruz, ne yapacağız, dilin önemini kavrayarak kitleye ne götürebiliriz türünden sorular hemen akla gelebilir. ÖKV'nin amaç bölümünde şu özellikler belirtilmiştir: Her türlü cinsel, sınıfsal, ulusal baskılara karşı mücadele eden kadının siyasal ve toplumsal yaşamda etkin kılmayı amaçlamak. Hedef olarak senet listemizde belirtilmiştir zaten: Kendi özgün durumundan kaynaklanan sağlık ekipleri ve kadınları hukuksal alanda anayasa maddesinde neredeyse horlanma, aşağılanma maddelerinin altında kadına hukuksal danışmanlık yapmak. Bu danışmanlıkla birlikte kadını savunmaya yönelik pratik faaliyetlerde bulunmak. Kadını toplumsal yaşamda etkin kılacak olan kültür merkezleri ve dernekler açmak. Yine bununla beraber kadının yine özel şartlarından eğitimsizliğine, dayak yeme problemine ya da eşitsizlik problemine cevap verebilecek kadın sığınma evleri kurmak ve toplumda kadını örgütlüğü ve siyasal yaşam içinde örgütlü kılmak. Amaç ve hedef olarak bunları söyleyebiliriz.

Temel yönelişler

Özgürlükçü Kadınlar Vakfı, kadınların maruz kaldığı ulusal, uluslararası baskı ve sömürüye karşı mücadele ederek kadının özgürleşmesi için aşağıdaki faaliyetleri yapar:

a) Sosyal, kültürel, estetik, sağlık ve sportif amaçlı eğitim ve kültür merkezleri,

b) Amaca uygun konularda, sosyal-siyasal, tarihsel araştırmalar yapan enstitü, akademi vb. gibi çalışma merkezleri.

c) Amaçları doğrultusunda vakıf bünyesinde; bülten, ilan, gazete çıkarabilir, ayrıca, yazılı-basılı görsel, işitsel, süreli veya süresiz basın-yayın, radyo ve tv dahil olmak üzere her türlü enformasyon merkezi kurar, işletir.

d) Vakıf amaçlarına ulaşabilmek için, paneller, konferanslar, seminerler, sempozyumlar, sergiler, şenlikler, yarışmalar, konserler, folklor, tiyatro vb. gibi gösterileri, beceri ve meslek edinme kursları ve etkinlikleri düzenler.

e) Sığınma evleri, yurtlar, kreşler, anaokulları, özel okullar, özel hastaneler, sağlık merkezleri, dersaneler vb. gibi yerler açar, işletir.

■ *Rêheval: Özgürlükçü Kadınlar Vakfı'nın (ÖKV) herhangi bir program ve tüzüğü var mı?*

● **ÖKV:** Biz şu anda ÖKV'nin sadece senedini oluşturduk ve bu senedi mahkemeye verdik. Vakfı tam olarak anlatan genişletilmiş tüzüğümüz yok. Ama biz ÖKV öncesi YSKH sürecinde temel perspektiflerimizi anlatan broşür basmıştık. Sanırım bu broşürde Rêheval Dergisi'nde yayınlandı. Bu sayede kitleye yayın yoluyla ulaştırdığımız amaçlı hedeflerimiz oldu. Bununla beraber vakıf olarak şu anda öyle bir taslak oluşturamayız. Ama ileride daha kapsamlı, daha boyutlu vakıf çalışmalarıyla ortaya çıkacak faaliyetlerimiz var. Bu anlamda özellikle Rêheval'e ve diğer basın kuruluşlarına ihtiyacımız olacak. Bu faaliyetlerimiz sürecinde ilk iletişim kuracağımız yayın Rêheval olacaktır.

■ *Rêheval: Özgürlükçü Kadınlar Vakfı adı altında bugüne kadar yapmış olduğunuz faaliyetlerde engellerle karşılaştınız mı? Vakıf üzerinde bilinçli veya dolaylı baskı var mı?*

● **ÖKV:** Vakıf üzerinde şu an herhangi bir baskı yok. Fakat bu demek değildir ki; vakıf çalışmalarında baskılar olmayacak. Sonuçta sistemin yöneleceğinden eminiz. Bunu ilk olarak; neden bu bölgenin seçildiği, nasıl kurumlaştığı, ne şekilde çalıştığını merak edeceklerdir. Ama vakıflarla direkt bir şekilde Emniyete bağlı Dernekler Masası ilgilenmiyor. İlgilenmediği için de polis, vakfı basıp merakını giderecek birşey yapamıyor, mahkeme kapılarına çekecek gerekçede bulamıyor. Bizim muhatabımız Vakıflar Genel Müdürlüğü'dür. Ancak mahkemenin bu yönlü baskısı var. Yalnız Mahkeme bizi onaylamak zorundadır. Şimdilik muhatabımız ise 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'dir Vakıf ileriki süreçte resmileşirse yine bağlı olacağımız yer; Vakıflar Genel Müdürlüğü olacaktır. Yalnız bu anlamda baskı olur mu, olmaz mı henüz belli değil.

■ *Rêheval: Kurum olarak bulunduğunuz bölge itibariyle, Türkiye'nin sürdürmekte olduğu bir savaş var. Doğal olarak bu savaş, insanlar üzerinde psikolojik çöküntüler yaratmakla beraber, insanların eğitimini sosyal çalışmalarını nötr bir şekilde etkiliyor. Bu savaş Kürt kadınını nasıl etkiliyor. Kürt kadının eğitimine, öğretimine ilişkin programınız mevcut mu?*

● **ÖKV:** Savaş dediniz. Savaşa yönelik en iyi cevabı yine, savaşanlar, savaşın acısını çekenler verirler. Biz ÖKV'liler olarak savaşı sistemin parçası olarak görüyoruz. Biz de buna alternatif olarak ortaya çıktık. Bir kurum ve Kürt kadınları olarak, kendi sorunlarımıza cevap veren kuruluş olma amacındayız. Dünyada "Büyük balık, küçük balığı yutar" ilkesi burada daha somut olarak görülmektedir. Bugüne kadar ilhak edilmiş ülke topraklarındaki halk, sistem tarafından hergeçen gün biraz daha güçsüzleştirilmektedir. Bir tarafta hakkını isteyen ulus, diğer tarafta ise; sindirme çalışmalarında olan bir devlet yapılanması var. Savaşı tartışmaya gerek yok. Savaş her yerde iğrenç, her yerde kanlı, yer yerde ölüme imhaya yönelik. Ama kirli savaşta Kürt kadını direnmenin en iyi örneğini gösterdi. Yıllardır mücadele içinde yerini aldı. Kurumlarıyla, kuruluşlarıyla örgütsel yapıda yeralan Kürt kadınları bunu ileride daha bilinçli, daha örgütlü bir hale dönüştürecekler. Savaşta, savaşın en önemli tarafı olan kadın, bundan böyle taleplerini bilinçli, bilimsel olarak dile getirmelidir. Ulusal ve sınıfsal taleplerini birleştiren bir kadın örgütlenmesini yaratmak bizim belli başlı öncelikli hedeflerimizden birisidir. Vakıf olarak yapabileceklerimiz elbette sınırlı ama, örgütlenme modelimiz örgütlenme anlayışımız sınırsızdır. Bu modelimiz ise, daima kadınlarla ilişki geliştirmekten, mevcut sosyal-siyasal sorunların sorgulamasına gidip tartışmaktan geçiyor. Dolayısıyla kadını topluma tanıtmaktır, bütünleştirmektir. Sınırlı dünyasını dışarıya açılmasını sağlamak ve dünyanın daha geniş yönlerini kadınlarla paylaşmak artık zorunludur.



■ *Rêheval: Öncelikli olarak bölge kadınının sorunlarıyla ağırlık kazanan çalışmalarınız bulunmakta. Dolayısıyla yoğun bir şekilde ÖKV'yi bölge düzleminde genişletiyorsunuz. Böylece bölgede istediğiniz gelişimi sağladıktan sonra, ÖKV'yi ülke geneline yaymayı düşünüyor musunuz?*

● **ÖKV:** Bu bizim zaten en önemli hedeflerimizden biri. Bizim şu anda 30 tane kurucu üyemiz var. Ki bu üyelerimizin çoğu farklı illerden. Kurucu üyeler kendi bölgelerinde şube açma eğilimindeler. Malatya'da, Adıyaman'da, Diyarbakır'da, Urfa'da, İstanbul'da bu yönlü çalışmalara başlanmış durumda. Şube girişimi daha çok Diyarbakır'dan geldi. Zaten Diyarbakır bizi ifade eden bir bölge olduğu için, şubelerin açılmasıyla birlikte savaşın yoğun olduğu bölgelerde örgütlenme çalışmasına girişeceğiz. Sonraki süreçte ise gelişim sağladıktan sonra Türkiye genelinde örgütlenmeyi gündeme getireceğiz. Bu bizim açımızdan hem Türkiye'ye göçetmiş olan büyük bir Kürt potansiyelini eğitmemizi, onların metropollerdeki sorunlarını tartışmamızı sağlayacak, hem de Türkiye'deki kadın örgütlenmeleriyle ilişkilerimizin bağlarını sağlayacaktır. Böyle bir yöneliş sergilediğimizde eminiz ki ÖKV, kadın mücadelesindeki yerini alacaktır.

■ *Rêheval: Cezaevlerindeki tutsaklara sistemli bir şekilde saldırı yapılıyor. Buna karşı tutsak aileleriyle ilgili bir diyaloğunuz var mı? ÖKV taslağında ilgili bir tutum var mı?*

● **ÖKV:** Şimdilik öyle bir çalışmamız olmadı. Mahkememiz sürmüş olduğundan dolayı bunu yapamıyoruz. ÖKV olarak hedefimiz; tutsak aileleri ile süren savaşta ölen gerilla ve asker ailelerini, vakıf bünyesi altında toparlayıp kaynaştırmaktır. Yani savaşa sürülen gençliğin durumunu, aileler tarafından bilince çıkarılmasını sağlamaya çalışıyoruz. Sonuçta yoksul ve emekçi çocuklarının zarar gördüğü savaşta, aileleri bir çatı altında toplamak istiyoruz.

■ *Rêheval: Dergimizi takip ediyor musunuz? Nasıl buluyorsunuz?*

● **ÖKV:** Rêheval bize hem protokol olarak geliyor, hem de kendimiz alıyoruz. İsmi ve içeriği bakımından ilgiyle karşılanıyor. Rêheval sosyalist Kürt gençliğinin çıkarmış olduğu bir dergi ve bu boşluğu dolduran ideal bir dergi durumdadır. İlk sayıdan itibaren amatörlüğünü kapatmış, giderek daha çok profesyonelliğe yönelmiş. Bu anlamda Rêheval; tüm gençlik katmanlarını içerisinde barındıran, kendi özgülünde Kürt gençliğinin sorunlarını dile getiren bir dergi durumunda. Rêheval'in başarısını kutluyor ve tüm Rêheval çalışanlarına dost selamlarımızı iletiyoruz.

■ *Rêheval: Dergimiz aracılığıyla kitlelere ulaştırmak istediğiniz bir mesaj var mı?*

● **ÖKV:** Kadın örgütlenmesine, küçük bir örgütlenme modeliymiş gibi bakılmamalıdır. Kadınlar bu coğrafyanın kültürel mozayiğidir. Bundan sonra kadınlar için bizim yapacağımız çağrı şudur: Toplum yapısından kaynaklanan ezilmişliğin ve dışlanmanın vermiş olduğu faktörler sonucu kadının kendisini daha özgür, daha atılgan bir şekilde bilinçli bir örgütlenmeye girişebilmesi için vakıf saflarında mücadele etmeye çağırıyoruz.

direnmek yaşamaktır!

■ Direnmek yaşamaktır! (4)

İşkenceyi küçümseme ve hesaba katmama anlayışı:

Zorlukları aşılmaz sanma ve onlara teslim olma gibi, onları hiç kaâle almama da yanlıştır. İşkence sınavına aday her devrimci, bu sınavın ciddiyetini ve anlamını kavramak zorundadır.

İşkencenin ciddiyetini kavramayanlar, onun bir hesaplaşma alanı olduğunu unutarak, oyun oynamaya kahramanlık gösterilerine heveslenenler, -tüm iyi niyetlerine rağmen- sonuna kadar dayanamamakta, direnememektirler.

İlk yanlış: Hava atma, tahrik etmedir.

İkinci yanlış: Hesap yapmama, durum değerlendirmemedir. Düşmanın ve kendini avantajlarını dikkate almayan, gücünü hesaba katmayan kimse, hata yapar. Ciddi bir kapışmada yapılan ufak bir yanlışlık, hata, veya alınan bir küçük yenilgi bile, durumu karıştırabilir. Kuşkusuz devrimcinin, ***"nerde inceyse orda kırılsın"*** diyebilmesi, en uç noktada kapışmayı göze alması, ölüme hazır olması gerekir. Bu keskinlik değildir. Keskinlik; yalnızca bunların direnmek için yeterli olacağını sanmaktır. Bu ise kendini bilgisiz, işkencecinin yöntemleri karşısında hazırlıksız kılacaktır.

İşkencede sakin ve soğukkanlı olmak, heyecandan, aşırılıktan, şov yapmaya kalkışmaktan kaçınmak gerekir. Önemli olan direnmek, sökülmemektir, direnmenin biçimi ve kalıbı yoktur. Bütün mesele kendine saygıyı, davaya ve inançlarına bağlılığını yitirmemektir.

Bu noktada ancak şu söylenebilir: ***İşkencede söyleyeceğinizi önceden belirleyin ve belirlediğiniz sınırların dışına çıkmayın!***

Herkes soruşturmada kendisine yönelecek soruları az-çok bilmeli, kendisiyle ilgili olarak polisin ne bildiğini hesaba katmalıdır. Bu, kendini işkencenin zorlu sınavına hazırlamanın ilk şartıdır.

Birçok insan, poliste ifade bile imzalamadan çıkmıştır. İşte esas hedef bu olmalıdır. Yani mahkemeye işkencehanede hiç konuşmamış, ifade vermemiş, vermeyi reddetmiş olarak çıkmıştır.

Sorulan sorulara hiç cevap vermemek ya da durum vermeyi gerektiriyorsa, az, öz ve kendi içinde tutarlı, mantıklı cevaplar vermek gerekir. Cevaplarınızın polisi tatmin etmesi ve inandırması kaygısını taşımayın. İşkenceciye doğruyu söylediğinizi inandırma ve kanıtlamaya kalkışmayın. Bu, tehlikelidir.

Bırakın iddialarını işkenceci kendi kanıtlasın.

İşkencecinin kanıtladığı iddiaları da kabul etmek zorunda değilsiniz. Size, partiye ve yoldaşlarınıza zararlı olabilecek hiç bir iddiayı ispatlı da olsa kabul etmeyin.

2. Çok konuşma, polisi şaşırtma ve aldatmaya çabalama anlayışı:

Polise, gerçeği söylememek, yalan söylemek esastır. Devrimcinin işkenceciyle ortak bir doğrusu, paylaşacağı bir "gerçeği" yoktur. Ama

işkenceciyle ortak bir doğrusu, paylaşacağı bir "gerçeği" yoktur. Ama bu konuda ustaca davranmak, tutarlı, mantıklı olarak bütünsel bir senaryo hazırlamak gerekir. İşkenceci yalan söylediğini bilmesine rağmen, çaresiz kalacak, inanmış görünecektir. İkna olmasa bile söylediklerinizi geçerli saymak durumundadır.İfadenizin sağlam ve çelişkisiz olması size büyük bir güç, moral ve güven verecektir. İşkenceci yalanınızı açığa çıkarmaya, senaryonuzu delmeye çalışacaktır. Onun için unutayacağınız, çetrefilli, ayrıntılı ve uzun hikaye anlatmayın. Yalana gerektikçe başvurun. Bu, sorulara doğru cevap vermenizi, öğrenmek istediklerini anlatmanızı gerektirmez. Onlara bilgi vermeyin.

Vereceğiniz uygun cevaplar kısa olsun, geniş izahatlara, ayrıntılara girişirseniz, çelişkiler ve bocalamalar başlar; işleri karıştırdığınızı farkederseniz ve moraliniz bozulur. Kanıt göstermeye ise hiç heves ve itibar etmeyin.

3. Her şeyin bittiğini sanma, direnmeyi gereksiz görme:

Bazıları polisin elindeki bilgilere bakarak, her şeyin açığa çıktığını, hiçbir şey saklamaya, direnmeye gerek kalmadığını düşünür. Polis, "biz her şeyi biliyoruz, arkadaşınız her şeyi anlattı" der.

Bir kere polis her şeyi bilmez. Yalnızca elindeki bazı bilgi kırıntılarını ustaca kullanarak her şeyi biliyormuş havasına girer. Bu oltalara acemiler takılır. Öte yandan, arkadaşların her şeyi itiraf ettiği, çözüldüğü yalandır. Herkes çözülmez, çözülenler bile (hainler hariç) bütün bildiklerini anlatmazlar; ya polis sormadığı için, ya da sorsa bile direndiği için onların dahi söylemediği şeyler vardır. İşkenceciler, başkasının söylediklerini size karşı, sizin söylediklerinizi başkalarına karşı yem olarak kullanır. Belki de elindeki bilgiler eften püften bir kaç kırıntıdır, ama siz onu bilemezsiniz.

Ayrıca gerçekten herkes konuşsa, her şey açığa çıksa bile; sizin göreviniz direnmek, hiçbir şeyi kabul etmemek, konuşmamaktır. "Ben bir şey konuşmadım, başkalarının söylediklerini onayladım" diyerek kendinizi avutmayın. Bu devekuşuluktur, kendi kendini kandırmak, kendine ve başkalarına karşı saygısızlık etmektir. Siz, çözülenlerin söylediklerini de onaylamamalısınız.

"Her şey belli olduğu halde niye direneyim" diye sorulabilir. Unutmamak gerekir, siz işkencede aynı zamanda bir ilke kavgasını veriyorsunuz. Kişiliğiniz sınanıyor. Devrimci onurunuzu, işçi sınıfının yüce ideolojisinin tartışılmaz üstünlüğünü işkence karşısında da kanıtlıyorsunuz. İşkencecilere sopanın kadir mutlak olmadığını, her şeye hükmetmediğini, devrimcinin bilincine ve yüreğine işlemediğini, sökmediğini gösteriyorsunuz. Onlara, sizi yenemeyeceklerini ispatlıyorsunuz. Bunların da sizin için hiçbir anlamı ve değeri yoksa; zaten her şey açığa çıksa da çıkmasa da iki fiske bile yemeden bülbül gibi şakırsınız!



Bazen polis, örgüte çok ağır, çok şiddetli darbe indirir. Bir süre için "her şey bitti" gibi görünür. Geçici olarak örgütün tümü ele geçirilse bile "her şeyin bittiği" bir yanılsamadır. O anki durumu mutlak, değişmez sanmaktır. Siyasi mücadelenin derin ekonomik, sosyal, tarihsel kökleri vardır. Cebir ve şiddetle bu yok edilemez. Proletaryanın, diğer emekçi yığınların ve ezilen ulusların çıkarlarını temsil eden güçler, siyasi polisin, işkencecilerin keyfine ve isteğine bağlı olarak değil, sınıflar mücadelesinin zorunluluklarına dayanarak doğar, yayılır, güçlenir ve örgütlenirler. O nedenle dışarda kavga verecek savaşçılar her zaman bulunur, esir düşenler ise içerde zaten savaşıyor. İşkencede olanlar için savaş bitmiş değil aksine daha da şiddetlemiştir., biçim değiştirmiştir. Bu savaşta devrimci, yenerek çıkmalıdır. Çözülmemek, ilk zaferdir; bunu diğerleri izler. Çözülmeyen, mahkemede hem kendisini kolayca sıyırır, hem de diğer arkadaşlarının kurtulmasına yardımcı olur. Ceza alsalar bile, hapise gidenler, orada da mücadele edecek, düşünecek, hatalarını düzeltecek, daha da bilinecek ve nihayet ya bir fırsatını bulup kaçarak, ya da cezasını tamamlayarak daha olgun bir biçimde dışarı çıkacak kavgayı sürdüreceklerdir. Onlar kaybedilmemiş, bitmemiştir. En ağır polis darbesi bile, kalıcı değil, geçicidir. Bunun en güzel örneği 12 Martta perişan edilen, darma dağıtılan THKPC'nin ve THKO nun

küllerinden binlerce savaşçının çıkması; 12 Eylülde defalarca çökertilmesine "köklerini kazıdık" diye lanse edilmesine rağmen bir çok devrimci örgütün yeniden yeniden dirilmesi, bir türlü "köklerinin kazınmaması"dır.

O halde, "Herşey bitti, saklayacak bir şeyimiz kalmadı" düşüncesi yanlıştır. Saklayacak çok şeyimiz var. Bildiklerimizin hepsi paha biçilmez hazinelerdir. Sırlarımız kutsaldır; eylemlerimiz, yoldaşlarımız, anılarımız polisin iğrenç eline teslim edemeyeceğimiz emanetlerimizdir.

■ 4. Herşeyi üstlenme, kendine zarar verme:

Sorumluluğu üstlenmek, yoldaşlarını kurtarmak için fedakarlık yapmak yüce ve saygıdeğer bir davranıştır. Ancak buna gerek yokken, başkalarını koruduğunu sanarak kendine zarar vremek yanlıştır. Yoldaşlarını korumanın en iyi yolu, kendine ve onlara ilişkin çözülmemektir. Devrimci bir insan, aynı zamanda kendini korumak da zorundadır. Çünkü sen yalnızca kendine ait değilsindir, bir onur kavgasının parçasısın, sorumluluğu bşakalarına atma ve başkalarını suçlama.

Bazı kimseler işkencede sıkıştıkları zaman, "O konuyu ben bilmem, benim görevim değil" şeklinde üstlerindeki sorumluluğu başkalarına yıkmakta; "falan bilebilir mi?" sorusuna "hayır bilmez" yerine kaçamak yaparak, "bilmiyorum" yahut "belki bilebilir" demekte: Bazen de düpedüz "ben bilmem, falan bilir" diyerek, o yoldaşı zor durumda bırakmaktadır.

Bu tür tavırlar, son derece sakat ve yanlıştır. bir devrimci yalnızca kendisinden sorumlu değildir. Yalnızca kendi "onurunu" koruyanlar, örgütün güvenliğini düşünmeyen, başka yoldaşlarının da çözülmemesinden sorumlu olduğunu anlamayanlar, devrimci mücadeleyi yeterince kavrayamamışlardır. Bu tür davranışlar, sebebi ne olursa olsun, yani ister bilinçsizlikten, isterse bencililkten ileri gelsin sonuç değişmez.

Bir diğer yanlışlık da, ilgisiz görünmedir: "Ben devrimci değilim" şeklinde, sanki devrimcilik utanılacak bir şeymiş gibi davranışlara girmemek gerekir. Devrimci, inandığı meşruluğu ve haklılığına gölge düşürmemelidir. Devrimciliği konusunda ezilip büzülmemeli, manevi üstünlüğünü yaralamamalıdır. Böyle davranışlar onu işkenceci karşısında alçaltır, küçük düşürür. O, siyasi kişiliğini ezilip büzülmeden savunmalı, bundan taviz vermemelidir.

Önemli olan örgüt üyeliğini, örgütteki görevlerini kabul etmemek ve yoldaşlarını ele vermemektir. Örgüt üyeliğini reddetmek, devrimciliği de reddetmek demek değildir. Bazı istisnai durumlarda böylesi "saf, ilgisiz, habersiz" görünümlere girmesi gerekenler olabilir. Ama bunlar da işkenceci karşısında yalvar yakar konumlara girmemeli, tövbekar gibi davranmamalı, el etek öpmemelidir.

Bazı kimseler işkencede sıkıştıkları zaman, "O konuyu ben bilmem, benim görevim değil" şeklinde üstlerindeki sorumluluğu başkalarına yıkmakta; "falan bilebilir mi?" sorusuna "hayır bilmez" yerine kaçamak yaparak, "bilmiyorum" yahut "belki bilebilir" demekte: Bazen de düpedüz "ben bilmem, falan bilir" diyerek, o yoldaşı zor durumda bırakmaktadır.

Bazen sorgudaki arkadaşlar, henüz firarda olanların veya önceden yakalanıp mahkum olmuş kimselerin aleyhine ifadeler veriyorlar. Bu çok yanlış ve tehlikelidir. Ölüler ya da çok zorunlu hallerde kendilerine zarar gelmeyecek olan yurt dışındaki kimseler dışında hiç kimse üzerinde ifade verilmemelidir. Bu istisnaları, örneğin yakalanan bir silahı kimden aldığı vb. gibi sorular karşısında söylemek gerekebileceği için belirtiyoruz. İstisnalar dışında o tür insanların üzerine ifade vermekte çok yanlıştır.

Polisçe bazen diğer örgütlerle ilgili bilgiler için de sıkıştırılabilirsiniz. Polis özellikle rakip örgütlere veya aynı örgüt içinde hizipler aleyhine bilgi edinmek ister. Bu tuzaklara kesinlikle düşülmemeli, karşı devrimci örgütler ve eylemleri konusunda bile polise bilgi verilmemelidir. Polis, kişisel çelişkilerden siyasal düşmanlıklara kadar her şeyi kullanabilir. Polise ihbarcılık yapmak bizim işimiz değildir.

■ 5. Başkasının çözülmesini gerekçe saymak:

Toplu tutuklamalarda herkes aynı direnci gösteremeyebilir. Polis, çözülenleri direnenlere karşı kullanır. Onların verdiği bilgilerle, direnen kimseyi sıkıştırır. Hatta gerekirse yüzleştirme yapar.

Yüzleştirmede daha önce birlikte iş yaptığını ve kendisinden böyle bir davranış ummadığınız kavga arkadaşınız o anda yüzünüze karşı sizi suçlayabilir, "ötebilir". Bu, zor bir durum yaratır. -Kişiyi sarsar, moralini bozar, ama dizginleri salmamak gerekir. Şaşkınlığa ve paniğe kapılmamak, soğun kanlılığı korumak, onun düştüğü hataya düşmemek gerekir. Çözülenin, poliste ötenin sözleri onaylanmamalıdır. "Allahın oğlu" olsa, artık onun hiç bir değeri, yetkisi, otoritesi yoktur.

● SÜRECEK...

Mayıs coşkusu

YASAKLARA RAĞMEN KÜRDİSTAN VE ÇUKUROVA'DA 1 MAYIS

Mersin'de 1 Mayıs

Rêheval / Mersin- Bakanlar Kurulu'nun Kürdistan ve Çukurova'nın kimi illerinde 1 Mayıs'ı yasaklaması üzerine demokratik kitle örgütlerinin 1 Mayıs'ı kutlama hazırlıkları da sürdü. Çeşitli illerde yapılan tartışmalardan sonra insan hakları savunucuları, sendikacılar aldıkları kararlarda 'Yasaklara rağmen uluslararası işçi sınıfının Birlik, Mücadele ve Dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı kutlamalıyız' dediler.

Mersin'deki 1 Mayıs kutlamaları Demokratik Kitle Örgütleri (DKÖ) ve Halkın Demokrasi Partisi (HADEP)'inde içinde yeraldığı partiler, sendikalarında yer aldığı Tertip Komitesi öncülüğünde, her zamanki mitinglerin başlangıç yeri olarak belirlenen İstasyon Alanı'nda 12 bin kişi biraraya geldi.

Yoğun önlemlerin alındığı Cumhuriyet alanda polisin bir kişiyi gözaltına alması, kitlenin tepkisine neden oldu. Kurtuluş dergisi okurlarından iki kişinin kitle içerisinde gözaltına alınması sonrasında polis ile kitle arasında tartışma çıktı. Yapılan oturma eylemi yaklaşık iki saat sürdü. Gözaltına alınanlar için Tertip Komitesi'nin girişimleri sonucu, gözaltına alınanların bırakılması sonrasında belirlenen Cumhuriyet Alanı'na doğru yürüyüşe geçildi.

Yürüyüş sırasında "Silahlar sussun, ateşkese uyulsun", "Askere gitme kardeş kanı dökme", "Yaşasın halkların kardeşliği", "Biji Azadi, Biji Sosyalizm" sloganları eşliğinde Cumhuriyet Alanı'na varıldı. Burada devrim şehitleri için 1 dakikalık saygı duruşu yapıldı. Davul ve zurnalar eşliğinde halaylar çekildi, türküler söylendi. Tertip Komitesi'nin yaptığı konuşmalardan sonra miting sona erdi.

Adana'da 1 Mayıs

Rêheval / Mersin- Diğer tarafta Adana'da yapılan 1 Mayıs kutlamaları da büyük bir coşkuyla geçti. Yaklaşık 10 bin kişinin katıldığı kutlamalarda polisin yoğun güvenlik önlemi alındığı görüldü. Polisin, alana gelen kitleyi teker teker araması ve bazı eylemcilerin pankartlarını alması üzerine kitle ve polis arasında tartışma doğurdu.

Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Emek Partisi (EP), DİSK, KESK ve sosyalist basın okurlarının katılımıyla düzenlenen mitingte polis, yer yer kitleye saldırdı.

Tertip Komitesi'nin belirlediği güzergâhta ilerleyen kortejlerde; "Yaşasın halkların kardeşliği", "Biji Azadi, Biji Sosyalizm", "Yaşasın 1 Mayıs", "Biji Yek Gulan", "Silahlar sussun", "Ya sosyalizm ya ölüm" pankartları taşındı. Yaklaşık üç saat süren mitingte, Tertip Komitesi 1 Mayıs Şehitleri anısına 1 dakikalık saygı duruşunda bulundu. Daha sonra sendikacıların yapmış olduğu konuşmalarda, "Türkiye'deki varolan hükümetin savaş hükümeti" olduğu vurgulandı. Ardından Eylem Tertip Komitesi'nin mitingin bittiğini söylemesi üzerine kitle dağıldı. Bu arada polisin bazı kişileri gözaltına alığı ve daha sonra serbest bıraktığı öğrenildi.

Malatya'da 1 Mayıs

Rêheval / Malatya- Gelişen toplumsal muhalefete karşı Malatya'da hızlı bir uyanış gözlemlenmiş ve kitlesel eylemler hergeçen gün artmıştır. Bu eylemleri sıralayacak olursak; KESK'in (Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu) hükümeti protesto eden memur eylemlerini, aydınların, sendikacıların, demokratik kitle örgütlerinin içinde bulunduğu ve İstanbul'dan Kürdistan'a doğru yola çıkan Barış Treni'ni karşılamaya gelen 300 kişilik kitlenin gecenin geç saatlerine rağmen sabırsız bir şekilde bekleyip sloganlarla uğurlanmasını gösterebiliriz. Malatya'da gelişen bu yükselişe tahammül edemeyen sistem; 1 Mayıs'ta hertürlü girişimlere ve ısrarlara rağmen; DKÖ'leri 1 Mayıs'ı meydanlarda kutlamak için izin vermemiş, üstelik kapalı alanlar bile Malatya Valiliği tarafından yasaklanmıştır.

Bütün bu gelişmelerden sonra toplanan DSBP -Devrimci Sosyalist Basın Platformu- **(Rêheval, Atılım, Alınteri, Kurtuluş, Partizan)** her şeye inat; işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı Divrik'te kutlamak için karar aldılar.

1 Mayıs günü saat 6.00'da Malatya'dan yola çıkan yaklaşık 150 kişilik kitle saat 11.00'de Divriği alanına ulaştı. Her zaman olduğu gibi Divriği ilçesine girişte askerler ve polisler eşliğinde; bütün araçlar teker teker arandı, insanlar araçlardan indirilerek kimlik tespitleri yapıldıktan sonra alana girilmesine izin verildi. Divriği'ndeki kutlamaya 1000 kişi katılmıştı. Devrimci Sosyalist Basın Platformu kortejde yerini aldı. 1 Mayıs'ın tarihini anlatan konuşmalar yapıldı. Ardından davul, zurna eşliğinde halaylar çekildi. Devrimciler tamamen alana hakimdiler. 'Faşizme karşı omuz omuza', 'Yaşasın 1 Mayıs', 'Biji Yek Gulan', 'Biji Azadi Biji Sosyalizm', 'Yaşasın Halkların Kardeşliği', '1 Mayıs Kızıldır, Kızıl Kalacak' sloganları atılarak 1 Mayıs'a yaraşır bir tutum sergilediler.

Halk tarafından coşkuyla karşılanan Devrimci Sosyalist Basın Platformu kortejinde yeralanlar, disiplinli bir şekilde alandan ayrılarak arabalara bindi. Ardından bir başka mitinge hazırlanmak için yola çıkıldı... ●

Pax-Americana iş başında

Ortadoğu'daki son katliam, ABD'nin, İsrail'e, Güney Lübnan'da bir operasyona girmemesi için baskı yapması ile başlamıştı. İsrail televizyonu, 20 Nisan 1996'da ABD'nin İsrail Büyükelçisi Martin Indyk'in, İsrail Başbakanı Şimon Peres'i telefonla arayarak, Güney Lübnan'da bir operasyon yapması çağrısında bulunmasıyla şekilleniyordu. ABD Büyükelçisi, ülkesinin, İsrail'in Suriye ile yürüttüğü barış sürecinin "iyi kullanılmasını" istiyordu. Daha önce yaptığı konuşmalarda, radikal İslâmcı Hizbullah örgütünün İsrail karşıtı saldırılarına rağmen, şu an için Lübnan'da bir operasyon düzenlemeyi düşünmediklerini söyleyen İsrail Başbakanı Şimon Peres, yeni duruma uyum sağlamakta güçlük çekmiyordu. Kısa bir süre sonra da, siyonizmin Güney Lübnan'da resmi rakamlara göre, 200 sivilin hayatını kaybettiği, yüzlercesinin yaralandığı ve 500 bin Lübnanlı'nın evlerini terkettiği "Gazap Üzümleri" operasyonu başlayacaktı.

İsrail'in tüm dünya kamuoyu tarafından lânetlenen bu "operasyonunda", Sur kenti yakınındaki, içerisinde Lübnanlı sığınmacıların bulunduğu Birleşmiş Milletler (BM) karargahına saldırması sonucunda çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan 101 kişi ölmüş ve en az 300 kişide yaralanmıştı. İsrail, savaş uçakları, gemileri, topçu birlikleri ile topyekün saldırdığı Güney Lübnan'da taş üstünde taş bırakmamıştı.

İsrail saldırılarına Hizbullah, Rus yapımı Katyuşa roketleriyle karşılık vererek ve İsrail hava sahasını delerek psikolojik üstünlük sağlamaya çalışıyordu. Bu esnada, Lübnan Başbakanı Refik Hariri de, çatışmada ateşkes sağlanması için Suriye ve kendilerinin Hizbullah ile temas halinde olduklarını söylüyordu.

Öte yandan, hem terörist hem de uzlaşmaz bir tavıra sahip olan İsrail, Hizbullah'a karşı operasyonu sırasında Lübnan'daki BM Barış Gücü'nün üssünü bombalamasından dolayı "özür dileyebiliyordu". Lübnan'daki BM Barış Gücü (FINUL) Komutanı Tümgeneral Stanislaw Wozniak, bombardıman sırasında 101 kişinin öldüğü Cana kasabasındaki Fiji Birliği'nin karargahını ziyareti sırasında, İsrail Genelkurmay Başkanı Amnon Şahak'ın BM üssünün bombardımanını "büyük bir trajedi" olarak nitelendirdiğini ve "bir hatanın söz konusu olduğunu" kaydediyordu.

Peres: Ateşkes hepimizin lehine

Bir yandan saldırılarını sürdüren, öte yandan da "barışçı" gözükmeye çalışan Şimon Peres, "Lübnan'da ateşkes sağlanmasının, herkesin lehine bir gelişme olacağını" söyleyip, Lübnan'da içinde bulunulan çıkmazdan kurtulmak ve İsrail'in kuzey sınırlarına istikrar kazandırılması çözüm önerisinde bulunuyordu. Peres'in önerilerinden ilki, tarafların karşılıklı ateşkes yapmalarını, ikincisi, geçici bir anlaşmaya varılmasını, üçüncüsü ise barış anlaşması imzalanmasını öne sürüyordu.

İsrail Başbakanı, karşılıklı ateşkes ilan edilmesi ile ilgili olarak, "ABD bunu sağlamak için çaba sarfediyor, ABD Başkanı Bill Clinton ateşkes konusunda sürekli çağrılarda bulunuyor. Hizbullah örgütü ateşkesi kabul ettiği taktirde, bizim de buna uyacağımızı daha önce açıklamıştık" diyordu.

Karşılıklı çatışmalar yaşanırken, Radikal islâmcı Hamas örgütü, İsrail'i, yeni intihar saldırıları gerçekleştireceği yolundaki tehditlerini sürdürüyor ve AFP'ye, "Lübnan'da ölenlerin arkasından ağlayanlara, intihar saldırılarımıza yeniden başlayacağımızı duyurmak istiyoruz. Lübnanlılara ve Filistinlilere karşı işlenen cinayetlerin intikamını alacağız. Hizbullah'ın seçtiği yol, barışa ulaşmanın en iyi çözüm yoludur" faksını gönderiyordu.

Hizbullah'tan şartlı ateşkes önerisi

Tüm bu gelişmeler üzerine, Hizbullah örgütünün ruhani lideri Şeyh Muhammed Hüseyin Fadlallah, İsrail'e "şartlı" ateşkes önerisinde bulunarak, İsrail'in Lübnan'a yönelik bombardımanını durdurması halinde, kendilerinin de İsrail'in kuzeyine yönelik saldırıları keseceklerini söylüyordu.

Şeyh Fadlallah, Beyrut'un güney banliyösünde verdiği vaazda, "İsrail, ciddi olarak ve hilesiz bir şekilde bombardımanlarını kessin, mücahitlerin de İsrail'in kuzeyine ne bir mermi, ne de bir roket atacaklarını görsün..." diyordu.

Şii ruhani lider, İsrail'in, bombardımanı, öldürmeyi ve tahrip etmeyi sürdürmesi durumunda, Hizbullah militanlarından roket saldırılarını kesmelerini beklemenin saçma olacağını ve bunu asla kabul etmeyeceklerini de açıklamış ve başta ABD, Fransa'nın yoğun "diplomatik çabaları" sayesinde yazılı bir ateşkes sağlanıyordu.

İsrail ve Hizbullah arasında yaşanan son gelişmeler Ortadoğu'daki alt-üst oluşların devamı niteliğindedir. Yani yeni süreçle birlikte; 'Ortadoğu Kazanı'nın daha çok kaynayacağı pek açıktır, bunun yanında ise ABD'nin yine 'barış' nidaları atacağı olasıdır. Ve 'Pax Americana'nın Ortadoğu halklarının kaderini etkileyeceği de meçhuldür. Fakat şunu unutmamak gerekiyor: Emperyalizm destekli 'çabalar' bölgesel olarak, yeni sıcak olayların yaşanmasına gebedir. Her an patlamaya hazır halk dinamiği ve her an soruna dost eli atacak 'Pax Americana' formülünün nereye kadar işleyeceğini halk belirleyecektir.

Marksizm Leninizm öğreniyoruz (5)

"Burjuva boyunduruğundan kurtulmaya yönelik proleter savaşımın açıkça ilan edilmiş öncüsü olarak Komünis Partisi, ulusal sorun konusundaki politikasını da soyut ve biçimsel tahlillerle değil, özgül tarihsel durumun ve öncelikle ekonomik koşulların titiz bir değerlendirilmesine dayandırılmalıdır." LENİN



● BİLİMSEL SOSYALİZM TANIMI VE KAYNAKLARI

Bilimsel Sosyalizm (ya da Marxizm-Leninizm, komünist görüş): İşçi sınıfının kurtuluş öğretisidir.

Öğreti (*) diyoruz, çünkü bileşenlerini gördüğümüzde Bilimsel Sosyalizmin ne salt felsefi bir bilgi, ne de özel bir bilim dalı olmadığı anlaşılacaktır. Öğreti (doktrin) teriminin içeriğinden de anlaşılabileceği gibi, sözkonusu olan daha başka bir bileşkedir. Dünya görüşüdür, Bilimsel Sosyalist öğreti Marxizm-Leninizm olarak da anılır ve böylece, Marx ve Lenin'in kurucu ve önder vasıfları da olarak vurgulanmış olur.

Bu öğreti, tarihin tesadüfi bir zaman diliminde "**icat edilmiş**" sınıflar dışı bir öğreti değildir. Markxist-Leninist dünya görüşü proletaryada maddi silahını, proletarya ise bu dünya görüşünde manevi silahını bulmuştur.

Bilimsel Sosyalist öğreti bir doğma (**) değil, bir eylem rehberidir. Gerektiği şekilde uygulanması öğrenildiğinde bu öğreti geleceğin yollarını aydınlatır. Onsuz ilerlemeye çalışmak, yolları ellerle yoklaya yoklaya yürümek gibidir; yol görülmediği gibi, etrafta olup bitenler de bütün genişliğiyle anlaşılmaz.

Herşeyden önce Marxizm-Leninizm, bütün ezilen ve sömürülenlerin büyük kurtuluş hareketinde öncü ve yönlendirici rolü oynayacak olan işçi sınıfının tarihi görevinin ne olduğu sorusunun karşılığıdır. Yalnızca işçi sınıfının gerçekliğe ulaşmış biricik umudu değil; vazgeçemiyeceği silahıdır da.

Yine Marxizm-Leninizm bütün emekçiler, bütün çalışanlar için, bizi çevreleyen yaşamı doğru bir şekilde anlamak; gününü gün etmek değil, zamanımızın büyük olaylarına bilinçli katılmak isteyen ilericiler için değerli bir enerji kaynağıdır.

Amaçsız yaşamak istemeyen tarihi gelişmede etkin ve bilinçli bir rol almak isteyen insanların gitgide daha geniş ölçüde devrimci harekete katıldıkları görülmektedir. Marxizm-Leninizm onlar için değer biçilmez bir yol göstericidir.

Bu, daha çok gençlik için geçerlidir. Marxist-Leninist dünya görüşü gençliğin politik olgunluğa çabuk varmalarını ve güçlerini insanlığın yararına adamalarını sağlar.

Aynı şekilde Marxist-Leninist öğreti, gerek sosyal bilimlerde gerekse de doğa bilimlerinde her bilimsel araştırmada güvenilir bir rehber olabilir.

Doğru bir dünya görüşünün, bilimlerinin genel yasalarının bağlantılarının ve gelişim sürecinin bilinmesi şeklinde bilimle uğraşanlar için iyi bir yardımcı olacağı açık değil midir?

Ayrıca, Marxist-Leninist dünya görüşünün incelenmesi tüm sanatçılar için geniş bir açı sağlar. Onları, yapıtlarında yaşamın gerçekliğini yüzeysellikten uzak bir biçimde yansıtmaya yöneltir. Kötümserlik, burjuva edebiyatında gitgide yaygınlaştığı halde, ilerici yazar ve sanatçıların yapıtları canlı bir iyimserlikle yaratılmıştır.

Batı burjuvazisi insanın inancını yitirmesinden ve uygarlığın geleceğinden umutsuzluğa kapılmaktan doğan bir bunalımı saklayamazken, Marxizm-Leninizm büyük toplumsal ülkeler uğruna savaşmak iradesini aşılar.

Bu öğretiyi benimseyen herkes, kim olursa olsun yalnız proletarya davasının doğruluğuna değil, aynı zamanda dünyada sosyalizmin kaçınılmaz zaferinin tarihsel zorunluluğuna da inanır.

Marxist-Leninist öğreti ile silahlanmak, moral bakımından kuvvetlenmek, politik ilkeler bakımından istikrarlı duruma gelmek ve yaşamın tüm ilkelerine yıkılmaz bir inanca sahip olmak demektir.

Marxizm-Leninizmin Kaynakları

ML'nin belli başlı üç kaynağı şunlardır:

- **1) Alman Felsefesi,**
- **2) İngiliz Ekonomi-Politiği,**
- **3) Fransız Sosyalizmi.**

Kapitalist ilişkilerin daha erken boy attığı Avrupa, feodal egemenliği ayakta tutmaya çalışan düşünce tarzlarına karşı mücadelelerinde en yoğun geçtiği yer oldu. Felsefi, ekonomik ve siyasal kuramların gelişen burjuvazinin önünü açan ilerleyişi, kapitalist ilişkilerin artık oturmuş olduğu zaman dilimlerinde kapitalizmi sorgulayan düzeye varmakta gecikmedi.

Alman felsefesi bu alanda öne çıkan bir özellik taşıyordu. Alman felsefesinde, bir yandan Hegel'de ifadesini bulan diyalektik, diğer yandan Lutwig Feuerbach'ta gözlemlenen kaba materyalizm, birbirinden ayrı ve birbirine karşıt şekilde duruyordu. Karl Marx (ve Marx'tan ayrı düşünülemiyecek olan Friedrich Engels) **Hegel'in diyalektiğini, L. Feuerbach'ın da materyalizmini** alarak, diyalektik materyalizmin omurgasını oluşturdu. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, Alman felsefesinin K. Marx'ın felsefesine kaynaklık etmesini mekanik bir şekilde **"Hegel'in ve L. Feuerbach'ın düşüncelerinin kabaca sahiplenilmesi ve birleştirilmesi"** olarak anlamamak gerekir. Birincisi, Marx, -diğer kaynaklarda olduğu gibi- olumlu değerleri almakla yetinmemiş; bu değerleri bir üst noktada yeniden üretmiştir. İkincisi ise, olumlu değerler alınıp, olumsuzluklar ayıklanırken, sözkonusu kaynakların açmazları sergilenmiş, kıyasıya sorgulanmıştır.

Hegel, gelişim ve değişimde diyalektikçi fakat, evrenin temeli ve yaşamın dinamik gücü konusunda idealistti; Karl Marx, Hegel'in idealist yönünü ayıklar diyalektiğini alırken bu başaşağı durumu da yeniden değerlendiriyor ve diyalektiğe gerçek anlamını katıyordu. Aynı şey materyalist ve / fakat metafizikçi Feuerbach için de söylenebilir.

Olumlu değerlerin bir üst düzeyde yeniden üretilmesi, sıfırdan başlamak anlamına gelmediği gibi, eskinin bir eklenti olarak yeniye yapıştırılması hiç değildir. Geçmiş, yeniden içselleşmiştir fakat, yeni de artık **"başka bir şey"**dir.

İngiliz ekonomi-politiği ise; **(Temsilcileri Davit Ricardo, Adam Smith)** kapitalizmin sonsuzluğu teorilerinin en gelişmiş durumundaydı; bu temel üzerinden kapitalizm sorgulanıyor ve ortaya klasik ekonomi-politik çıkıyordu. Ricardo ve Smith'de ifadesini bulan klasik ekonomi-politik, o güne değin gerilememiş alana- ekonomiye ve insanlararası üretim ilişkilerine cesaretle giren, oradan yeni yeni soyutlamalar ve bilgiler çıkaran konuma geldi. Ancak bilgileri daha ileri götürmek gelişmenin iç yasalarını bulup çıkararak ekonomi politiği bir bilim düzeyine yükseltmek klasik ekonomi politiğin işi değildir. Çünkü bu, kapitalizmin sonsuzluğu görüşlerinin iflası demek olacaktı ki, bunu ancak **"kapının ardındaki sınıf"**ın adına konuşanlar başarabilirdi.

Marx, klasik-ekonomi-politiğe karşı savaşımında; **D.Ricardo'nun Emek-değer teorisine ilişkin ipuçlarından ve A.Smith'in arz talep yasası görüşlerinden** yararlandı. Bu görüşleri sorgulayarak ve bir üst düzeyde yeniden üreterek, Ekonomi-Politik bilimini temellendirdi.

Alman felsefesinde, bir yandan Hegel'de ifadesini bulan diyalektik, diğer yandan Lutwig Feuerbach'ta gözlemlenen kaba materyalizm, birbirinden ayrı ve birbirine karşıt şekilde duruyordu. Karl Marx (ve Marx'tan ayrı düşünülemiyecek olan Friedrich Engels) Hegel'in diyalektiğini, L. Feuerbach'ın da materyalizmini alarak, diyalektik materyalizmin omurgasını oluşturdu.

Kapitalist sistemin sonuçlarının ortaya çıktığı dönemde, bu sistemin hiç de sonsuz bir iyiliği temsil etmediği anlaşılıyor, insanlığın binlerce yıllık, adalet, barış, özgürlük, refah ideallerine yanıt veremediği anlaşılıyordu. Böylece, aydın insanların arayışları yeniden hız kazanıyordu. Bu arayışlar içinde toplumsal gelişmenin dinamikleri üzerinde yükselecek **"yeni"** süreç, yani sosyalizm de duyumsanmaya başlıyordu. Ancak, o dönemde hem kapitalizmin tarihsel potansiyelini tüketmemiş oluşu ve hem de yeni sürecin yeni sınıfı olan proletaryanın kendi adına arayışta bulunacak yetkinlikte olmayışı nedeniyle, el yordamıyla gelecek süreç duyumsanıyor ve modeller çiziliyordu. Fransız sosyalizmi böylesi arayışların en gelişmişiydi. **Saint Simon, Charles Fourier** ve **Robert Owen** bu ekol'ün temsilcileri sayılır. Biri rahip, diğerleri çiftlik ve işletme sahibi bu insanlar toplumun iyiliği üstüne tasarımlar yapıyor ve hatta bu sosyalist tasarımları kendi alanlarında uygulama denemelerine giriyorlardı. Bu tasarımlara ütopik (***) denilmesinin nedeni, kendilerinin önceli olan İngiliz düşünürü **Thomas Moore**'nun (1478-1535) **"Utopya"** isimli yapıtından esinlenmiş olmalarıdır.

Tasarladıkları sosyalizm ve buna varış düşünceleri ütopikti. Çünkü, işçi sınıfının kurtuluşunun yine işçi sınıfının elinde olduğunu göremişlerdi. Kurtuluşu **"erdemli yöneticilerinden, ahlâk sahibi mülk sahiplerinden"** beklediler. Ancak bu arada, Maxist-Leninist öğretinin sosyalizm kuruculuğu bilimine (genel olarak) geliştirdikleri iki değeri bıraktılar; **Merkezi planlama düşüncesi** ve **bölüşüm ilkeleri.**

Fransız ütopik sosyalizmin sözkonusu değerleri Marxizm-Leninizmin kurucuları tarafından alındı ve ütopyacılığından arınmış olarak yeni bir tarzda ifadelendirildi.

Marxizm-Leninizm bu üç temel kaynaktan yararlanarak, kurucuları olan **Karl Henrich Marx** *(1818 - 1883)*, **Friedrich Engels** *(1820 - 1895)* ve **Vladimir İliç Ulyanov Lenin** *(1870 - 1924)* tarafından **işçi sınıfının kurtuluş öğretisi düzeyine yükseldi.**

● Marxizm-Leninizmin Bileşenleri ●

Marxizm-Leninizm üç bileşenden oluşur:

■ 1) **Felsefe**

■ 2) **Ekonomi-Politik**

■ 3) **Sosyalizm** (Uluslararası komünist hareketin strateji ve taktiği el sosyalizm-komünizm kuruculuğu)

Bunların tek tek tanımlarını ve kapsamlarını ele almaya çalışalım...

felsefe

a) Felsefe: Doğaya, topluma ve insan düşüncesine yön veren en genel yasaları inceleyen ***sistemli bilgi dalıdır.***

Karartılan bölümlerin üzerinde durarak tanımı açalım:

Felsefenin "**sistemli**" bir bilgi dalı olmasının anlamı, edinilmiş her bilginin felsefe olmayacağını vurgular. Bir bilginin ya da bilgiler toplamının felsefi bilgi sayılabilmesi için; yalnız doğa, toplum ya da insan düşüncesine ilişkin olmaması, bunların tümüne yön veren en genel yasaları el alması gerekir. Aynı şekilde, bilginin felsefi bilgi sayılabilmesi için doğa, toplum ve insan düşüncesine ilişkin bilgilerin birbirleriyle uyumlu/her birinin üzerinde ve her birini açıklar durumda olması gerekir. "**Sistemli**" sözünden bunu anlıyoruz.

Bu tanımın güncel felsefesi süreçte önemi şuradadır: Günümüzde "**yeni**" ya da "**değişik**" felsefelerden söz edildiğini duyarız. Yakından incelediğimizde "**yeni**" ve "**değişik**" denilen felsefi akımların; doğa, toplum ve insan düşüncesine ilişkin sistemli bir bilgi toplamı oluşturmadığını, sadece temel felsefi akımların gelişmiş ya da değişik şekillenmeleri olduğunu görürüz. Yani doğa, toplum ve insan düşüncesinin ortak dinamikleri üzerinden en genel yasallıklar konusunda bir "**yeni**"lik yoksa, felsefi akımların kimi evrimleşmelirini "**yeni**" bir felsefe olarak nitelemek mümkün değildir. Bu durumda ayrı bir "**sistem**"lilik bulunmadığı için, ayrı bir felsefeden bahsedilemez.

> "Kapital iktidarda kaldıkça, değil yalnız toprak, değil yalnız insan emeği, değil yalnız insan kişiliği, değil yalnız vicdan, değil yalnız aşk, değil yalnız bilim, her şey, her şey kaçınılmaz olarak alınıp satılacaktır." (LENİN)

İleriki sayılarımızda göreceğimiz temel felsefi akımlar günümüzde gelişmiş ve derinleşmiştir. Bu felsefenin kimi şekillenmeleri, kendisini "**yeni**" bir felsefe olarak gösterebilmektedir.

Tanımımızda altı çizili ikinci terim, "**bilgi dalı**"dır. Bu felsefeyi bilimle karıştırmamak için yapılmıştır. Felsefe bir bilim değil, bilgi dalıdır. Bazen kimi felsefi tanımlarında felsefeye bilim denildiğine rastlıyoruz. Oysa bu iki olgu arasında farklar vardır. Bu farkı anlayabilmek için bilimin ne olduğu üzerinde duralım.

Bilim: Aynı koşullar yan yana geldiğinde aynı sonuçları veren, doğruluğu deneylerle kanıtlanmış objektif bilgiler toplamıdır.

Bilimin daha kısa tanımını da şöyle yapabiliriz; **Bilim, doğruluğu kanıtlanabilir objektif bilgidir.**

Felsefe ve Bilimin tanımlarından hareketle arasındaki farkı sıralayalım.

1) Felsefe geneli, bilim özeli inceler. (Felsefe; doğaya, topluma ve insan düşüncesine yön veren en genel yasallıkları incelerken; bilim, bunların her birini ayrı ayrı ele alır, günümüzde daha iyi gördüğümüz gibi bu üç alanın her birinde de gittikçe detaylanır.)

2) Doğru felsefe de vardır; yanlış felsefe de. Oysa "**yanlış bilim**" olmaz. Bir bilgi bilim düzeyine gelmişse, o bilgi zaten doğru demektir. Ya da tersi; yanlışlığı ölçüsünde bilimselliği olamaz. Fakat en genel yasallıkların incelenmesine bilgi demek olan felsefede doğru ya da yanlış "**inceleme**" söz konusu olabilir. (Örneğin; idealist felsefe yanlış, materyalist felsefe doğrudur.)

3) Değişik sınıfların değişik felsefesi, ya da değişik sınıfların kendilerine klavuz ettikleri felsefeler vardır. Yani felsefe sınıflar-üstü değildir. Oysa bilim, sınıflardan görece bağımsızdır. Ancak bundan, bilimin kullanımının sınıflar-üstü olduğu sonucu çıkmaz/çıkarılmamalıdır. Aynı şekilde bilimin ortaya çıkışı ve gelişme olanakları ile ve sınıflar-üstü değildir; bilimin sınıflararası ilişki, çatışma ve üretim seyriyle sımsıkı bağı vardır. Dahası, kimi bilimlerin ortaya çıkışı bile sınıfsal çıkar ile doğrudan bağlantıya sahiptir. Ancak bu, kimi sınıfların bilime sahiplenme ve bilime ters düşme konumlarını açıklar; yoksa yalnızca bir sınıfa has olduğu anlamına gelmez.

Bilimin sınıflar-üstü oluşumu, sınıfların iradesini aşan doğruluk özelliği ile birlikte anlamak gerekir.

Diğer yandan, felsefe ile bilim arasındaki farkların ortaya konulmasını, ikisi arasındaki ilişki ve bağın olmayışı şeklinde algılamamak gerekir.

Felsefe ile bilim arasında çok yatkın bağlar da vardır. Felsefe, en genel yasallıklar üzerinde belirlemeler yaparak bilimin yolunu döşer. Daha az genel sorunları inceleyen bilimin vargıları, genel yasallıkları doğrulayarak ya da yanlışlayarak felsefeyi besler. Birbirlerini sürekli etkilerler. Felsefe bilime dayanmak zorundadır. Bilimler felsefeden itki alır.

Bilim ile felsefe arasındaki sıkı ilişkiyi vurgulamak için felsefeye "**bilimlerin bilimi**"de denildiğine rastlarız. Doğru felsefe bu ilişkiden güç alır. Bilimle gelişen felsefe *(materyalist felsefe)* "**bilimsel felsefe**" durumundadır.

Marxizm-Leninizmin bileşeni olan "**diyalektik ve tarihsel materyalist felsefe**" bilimsel felsefe olduğu için, bilimin gelişmesine de sonsuz ufuklar açar, bilimin yolunu sağlam taşlarla döşer. **●SÜRECEK...**

✓ Dipnotlar:

(*) **Öğreti (Doktrin):** *Ana düşünce ve ilkelerin tümü. Politik programlara yön veren düşünce sistemi; dünya görüşü.*

(**) **Doğma:** *Somut tarihsel koşullar gözetilmeksizin ve hiç bir inceleme ve eleştiriden geçirilmeksizin körükörüne benimsenen düşünce, bilgi; bütün zamanlar ve bütün koşullar için doğru ve değişimez olduğuna inanılan ve tartışılmayan düşünce.*

(***) **Ütopya (Grekçe; olmayan yer):** *Uydurma, düşsel, doğanın ve toplumun gelişmesinin yasallığına uymayan, bilim dışı.*

Yaşadığımız ve yaşayacaklarımız

OKURDAN

● Birsel AKAS / *İSTANBUL*

Bir an yaşamın aktivitesinden kopardığımız zaman kendimizi, dönüp kendi içimizde yaşayan gizli benlikle diyaloğa geçtiğimiz olur. Ya gelecekle bir hayâle, ya geçmişle bir muhasebeye, ya da her günün getirdiği isteyipte ulaşamadığımız, arzularla boğuşurken buluruz kendimizi.

Gündüzün sahibi olan güneşin, gecenin sahibi olan ay ve yıldızların gizlice insanları oyaladığı bir oyun mu? Yoksa bizleri günlerin, ayların, yılların arzuların açlığının bittiği insan yaşamındaki solan bahar dediğimiz, ömrünün eriyip bittiğini getirir.

Yok yok bizler yaşayan ölüler gibi dolaşırken, içimizdeki benliği uyuşturup uyutan iksirin bağımlılığı. Bizi bizden çalan günlerin, gecelerin, yılların, hepsinin sahibi olan zamanın koşupta bitiremediğimiz bir maratonun istemiyerek de olsa güneş, ay ve yıldızlara takılarak koşuşumuz, yaşarken belirsizlikler olarak gördüğümüz şeyler, iksiri üretip bizlere enjekte edenlerdir aslında.

Bir an korkup koparıyorsun kendini bu endişeli karanlıktan. Düşünüyorsun...

Gençsin, hem de onsekizinde, güzel ve sıcak. Bir dünya. Adı cennet olan bir dünya kuruyorsun düşlerinde. Süslüyorsun onu baştan aşağı.

Sıcak bir bahar günü, nisan yağmurunun bardaktan boşalırcasına saçlarını yalayarak yıkayışını, sen pür gurur kararlı açıyorsun kollarını bir tepeden güneşe. Özgürlüğü kucaklarcasına sınırsız ve doyumsuz.

Ve kollarında sevgilin alışkanlık olmayan sevgiyi yaşıyorsun. Ayrılığın, yalnızlığın acı hüznü yok yüreğinde

Bir Dostlar Korosu'yla yürüyorsun. Aynı sevgiyi yaşamış, aynı kavgada savaşmış, aynı yaşamı paylaşan.

Ölümler görüyorsun. Sonsuza kadar görüşememenin acı ve soğuk endişesi yok gözlerinde.

Yaşamın ekmek olmadığı bir hayat yaşıyorsun. Masmavi gökyüzünde sonsuza dek yüzercesine.

Uyandın. Bütün bunların açlığının verdiği susamışlıkla düşünmüyorsun artık. Düşlediğin dünyayı, avuçlarında tuttuğunu biliyorsun. Ellerinle yaratacaksın 'canı cehenneme' diyerek... Sana dayatılan bu yaşamı yıkıp binbir mozayiği bütünleştirip en ince güzelliklerle estetik bir dünya kurmayı... ■

1 Mayıs Şehitleri ölümsüzdür

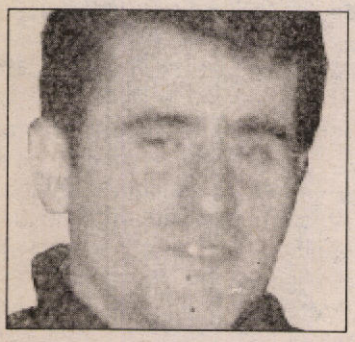

Hasan ALBAYRAK

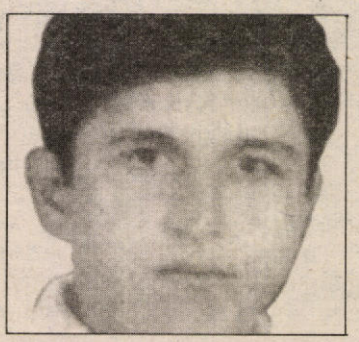

Dursun ODABAŞ



Yalçın LEVENT

"Günlerin getirdiği baskı, zulüm ve kandır"

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı, faşist devlet yine kana buladı. Mayıs Şehitleri'nin kızıllığıyla sosyalizm yolunda zafere!

Diyarbakır, Urfa, Hakkari, Malatya, Adana, Adıyaman, Antep, Mersin ve İstanbul'dan Yurtsever Sosyalist Gençler adına; Deniz Cem Çelik

Henüz 17'sinde liseli bir gençti O. Ülkesinden göçetmiş olmanın derin izleri vardı gözlerinde...

Tülay'ın gözleri Amed'e bakar

Mukkades ALATAŞ(*)



Tülay Ekin, ülkesinden zorla göçettirildikten sonra ailesiyle birlikte İzmir'e yerleşmiş ve burada liseye gitmiştir. Kirli savaşın psikolojik etkileri ve toplumsal faktörün uyuşmazlığı, Tülay'ı da etkilemiş ve ölümüne yolaçmıştır.

Sevgili Tülay.

Seni ilk Hikmet Çetinkaya'nın köşesinde yazdığı yazıda tanıdım.

Henüz 16 yaşındaymışsın. Diyarbakır'dan İzmir'e göçetmişsin... 16 yaş, 'gençliğin baharıdır' hep derler... Kabuğa sığmayan bir yaş, pırıl pırıl, cıvıl cıvıl, tam da sevme yaşı.

Kendimi düşündüm. Senden bir yaş daha küçüktüm. Umut doluydum. Önümde hayal ettiğim hedeflerim vardı.

Bir sabah uyandığımda **"Askeri cunta geldi"** dediler. Cuntanın ne anlama geldiğini bilmezdim. Fakat cuntaları yaşayan tecrübeli büyüklerimin korkusu beni de korkutmuştu... Haksız da değillermiş.

Köyümdeydim. Cunta çok kanlı gelmişti. Artık bebeler bile onu tanıyordu. Kısa zamanda okullar karakol oldu. İnsanlar fişlendi.... işkencelerden geçirildi.... gözaltılar.... ölümler.

Darağaçları kuruldu, sorgusuz, yargısız gencecik fidanlar idam edildi. Cezaevleri dolup taştı. Açlık grevleri, ölümlerle sonuçlandı. Analar ağladı. Cezaevlerinde doğanlar dahi oldu.

Ben de bu dönemde senin gibi liseye başlamıştım. Bulunduğum şehirde askerler okulda İstiklal Marşı okutuyorlardı. Silahların gölgesinde "rap rap" sesleriyle ders işliyorduk. Çok korkmuştum, yalnızdım.

> **Ana dilinin Kürtçe olduğunuda mı anlatamadın? Anlamadılar değil mi? Dilinle alay ettiler, seni dışladılar, horladılar. Ve dördüncü kattan atlayıp yaşamına son vermene neden oldular.**

Sevgili Tülay.

İzmir'e geldiğinde içine kapanıkmışsın...Arkadaşların Türkçe'yi düzgün konuşamadığın için alay ediyorlarmış. Köylerin yakılıp yıkıldığını, ormanların kül edildiğini, herkesin göçe zorlandığını anlatsaydın. Senin ülkendeki kayıp analarını anlatsaydın. Hâlâ mumlarla çocuklarını aradıklarını...

Hiç şeker yemediğini anlatsaydın...

Kimsesiz kalan çocukları anlatsaydın. Kimisinin koşarken öldürüldüğünü, kimisinin yurtlara yerleştirildiğini....

Kimisinin Taksim'de "körleri-sağırları-dilsizleri oynayan insanlara" mendil satmaya çalıştıklarını anlatsaydın...

Orada kalan çocukların ise, çöplüklerde ekmek topladıklarını anlatsaydın. Ana dilinin Kürtçe olduğu-nu-da--mı! anlatamadın? Anlamadılar değil mi? Dilinle alay ettiler, seni dışladılar, horladılar. Ve dördüncü kattan atlayıp yaşamına son vermene neden oldular.

Hayır! Savaş çocuğu hayır, ölümüne neden olan O çocuklar değil. Ölümüne neden; egemenlerin kana doymamış olmasıdır. Seni de istediler. Amed'den kaçtın, İzmir'de yakaladılar...

Savaş çocuğu! Bugün resmini gördüm bir gazetenin (Demokrasi) arka sayfasında; gülüyordun!

"Anlatamadım" diyordun. Sen rahat uyu savaş çocuğu, yeni doğan bebeklerimize "BARIŞ" ismini koyduk bile...

Sen rahat uyu savaş çocuğu. Senin anlatamadıklarını biz anlatmaya başladık bile... Bilesin istedim. BARIŞ TRENİ'ni uğurladık senin ülkene. Davullarla... zurnalarla... halaylarla...

Barış halayı çektik.

■ *15 Nisan 1996'da İzmir'de intihar eden Diyarbakır'lı Tülay Okan'a yazılmış bir mektup.*

(*) İHD İstanbul Cezaevi Komisyonu Yönetimi

Oluşan toplumsal muhalefet ve görevlerimiz

DEVRİM KURTULUŞ

Geçmiş hükümetlerden farksız olarak iktidara gelen Anayol hükümeti sosyal demokratların desteğiyle koltuklarına iyice yerleşmişlerdir. İktidara gelmelerinin birinci ayında tek icraatları zam olan bu hükümetin diğerlerinden hiçbir farkı yoktur. Kürt sorununa somut bir yaklaşım göstermeden ve sürdürmekte oldukları kirli savaşı durdurmadan hiç bir sorunun üstesinden gelemiyeceklerini anlamaları gerekiyor. Kurulan yeni hükümetin programını iki ana başlık altında ele almak mümkün. Birincisi; "Ekonomik istikrarın sağlanması", ikincisi de "Toplumsal muhalefeti önlemek".

Bu iki başlık aslında TÜSİAD'ın (Patronlar Klubü) önerdiği bundan önceki hükümetin ve Anayol hükümetinde uygulamak zorunda olduğu temel programlarıdır. "Toplumsal muhalefeti önlemek" demek; kirli savaş politikasının sistemli ve baskıcı politikalarının en vahşi şekliyle devam ettirilmesi demektir. Emekçi kesimden alınan verginin savaş bütçesine; daha çok kan, daha çok silah, daha çok işkence olarak gitmesi demektir. Sermaye tüm bunları yaparken, kitlelerde bu alanda tepkilerini koyup seslerini yükselttikleri egemen güçleri yıldırdıkları söylenemez, ama bu alanda oluşan toplumsal muhalefet günden güne genişlediği ve kitlelerde direnme eğiliminin baş gösterdiği de bir gerçektir. Oluşan bu toplumsal muhalefet karşısında sistem yeni önlemler, yeni tedbirler getirmiştir. Eski polis şeflerini yeni bakan yapması -üstelik Adalet Bakanı yapmaları- bu alandaki tutumlarının ilk işaretidir.

Yeni hükümetin tuhaf bir tarafı var ki o da; daha önceki hükümetlerin bir demogoji malzemesi olarak kullandıkları demokratikleşmeden hiç bahsetmemeleridir. Bu tamamen mantıklı bir davranış. Çünkü polis şefini Adalet Bakanı yapan bir hükümetin kalkıpta "demok-ra-tik-leş-me-den" bahsetmesi çok abes kaçardı doğrusu. Bazen bunu yaptıklarından dolayı kaçıyor da.

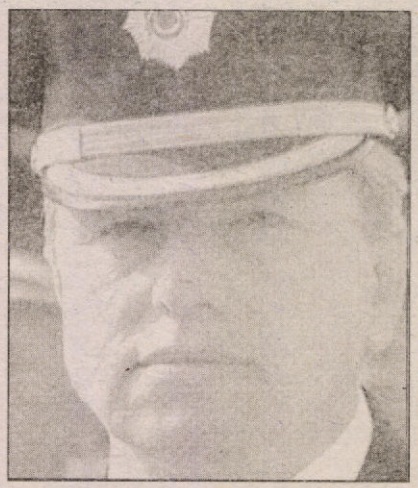



Polis şefleri bakan olunca, cezaevleri; Tabutluk'lara dönmeye başladı bile...

Yeni Anayol hükümeti programında; yıllarca toplum gündeminin birinci maddesi olan Kürt sorunu konusunda da etkisiz kalmıştır. Yükselen ulusal mücadeleye; "Dış destekli terör" deyip, "Kökünü kazıyacağız" tehtidleri hükümetin bir devekuşu politikası çizdiğini açıkça gösteriyor. Sistemin yıllardır izlediği politika esas itibarıyla aynıdır. Dün nasıl idiyse bugün de öyle. Degişen tek şey baskılarının faşizme dayalı karakteriyle kendilerini daha çıplak göstermeye başladığıdır. Fakat aldıkları tüm bu önlemler yetmemiştir, yetmeyecektir de.

Sınıf temelindeki kıpırdanmalar onları ürkütmüştür. Öğrenci hareketi, kamu çalışanları hareketi, kent yoksulları hareketi; işlenen faili belli cinayetlere karşı oluşan toplumsal muhalefet, genel bir mücadele anlayışının yerleşmeye aşılandığının göstergesidir. Bu gelişmeler gün geçtikçe daha bir gür sesle söyleniyor, daha fazla insan mücadele alanlarında yerlerini alıp safları sıklaştırıyor. Fakat biz devrimcilerin geçmiş deneyimlerimizden ders çıkardığımız pek söylenemez.

Çünkü son yıllarda güçlenen, sisteme karşı toplumsal muhaletin işçi sınıfıyla birleşip düşmana karşı aynı saflarda birlikte mücadele etmesi gerekir. Görünen o ki, bunu tam olarak sağladığımız söylenemez. Bu bağlamda devrimcilerin kendi görev ve sorumluluklarını daha sıkı, daha bilinçli bir şekilde yerine getirmeleri gerekiyor.

Oluşan toplumsal muhalefeti işçi sınıfının birleştirici yönüyle buluşturulması ve aynı yönde hareket etmeleri, egemenler karşısında ciddi bir güç olacaktır. Sistemle mücadele etmek proletaryayla beraber yürümekle mümkündür. Ancak bu yolla sistemi alabora eder, devrimi gerçekleştirebiliriz.

Ortadoğu ve Kürdistan

● D. Gül/ D. Günay
MERSİN

OKURDAN

Emperyalizmin globalizm adı altında, sömürü ve baskı mekanizmasının pervasız saldırıları altında, Ortadoğu ezilen-sömürülen işçi ve emekçileri her geçen gün daha da bu saldırılarla kuşatılıyor. Bir avuç tekelci holding kuruluşun daha fazla kâr ve para hırsı için, adeta ezilen halklar üzerinde terör estiriliyor.

Bugün Ortadoğu'da yaşanan olaylar: İsrail'in Lübnan'ı bombalaması, Güney Kürdistan'da yaşanan çatışmalar, burada yaşayan halklar arasında ortaya çıkan gerginlikler, emperyalistlerin kendi çıkarcı politikaları sonucudur. TC devleti her zamanki gibi dönen çark içerisinde yerini almıştır. İsrail'le yapılan son askeri anlaşma çerçevesinde Lübnan'ın bombalanmasında kendine düşen görevi fazlasıyla yerine getirmiştir.

Emperyalistler ve T.C bugüne kadar gizli yürüttükleri çıkar görüşmelerini pervasız bir şekilde sürdürüyor. Ortadoğu üzerine yürütülen politikaları 'Barış!' adı altında sürdürülmektedir. Filistin'de gelişen ulusal mücadele de bu anlayış çerçevesinde masaya yatırılarak Filistin halkının özgür iradesi yokedilmiştir. Arafat 1988 yılında Tunus'ta ABD ile masaya oturarak, sözde Filistin halkının İsrail'e karşı terör eylemlerini kınayarak, Ortadoğu emperyalizmin uşaklığına soyunmuştur. Kendi halkının mücadelesini bir avuç burjuvaziye teslim etmiş, bu çerçevede 1993 yılıhda Beyaz Saray'da 'Barış Anlaşması'nı imzalamıştır.

ABD Kürt halkı üzerinde dönen entrikaların bir numaralı sorumlusudur. G. Kürdistan'da yaşanan KDP-YNK çatışmalarında pervasızlığını açıkça sergilemiş olup, çatışmalardan yararlanılarak var olan 'otorite boşluğu'nu kendi lehine çevirmeye çalışmıştır. Kürdistan'da gelişen ve boyutlanan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, emperyalistlerin Ortadoğu politikalarını etkilemiştir. Dublin ve Oslo örnekleri ulusal hareketi dışlayarak KDP, YNK ve Türk yetkililerinin de içinde yer aldığı toplantılar ABD'nin öncülüğünde yapıldı. Toplantılarda 'odak nokta'yı PKK oluşturuyordu. Gelişen ulusal ve sınıfsal mücadele; emperyalizmin bu oyunlarını boşa çıkartmıştır. Son gelişmeler bunun açık göstergesidir. PKK'nin G. Kürdistan'da KDP ve YNK ile yaptığı anlaşmalar, varolan otorite boşluğunu doldurarak, federasyon oluşumunun temelleri atılmıştır. Bu atılım Ortadoğu dengelerini köklü bir şekilde etkilemiştir.

Son olarak ABD ve Türk yetkililerinin G. Kürdistan ziyareti; yapılan anlaşmaların boşa çıkarılmasına yönelikti. Bu görüşmeler ise fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Çünkü; ulusal hareketin dayatmaları sonucu KDP ve YNK yetkilileri, emperyalistlerle işbirliğine yanaşmamıştır. UKM Kuzey Kürdistan'da doğarak Kürt halkıyla bütünleşmiş ve Kuzey Kürdistan'ı aşarak diğer parçalara da yayılmıştır.

Kürdistan'daki ulusal-sınıfsal mücadelesinde patlak verecek olan devrim; ezilen ve sömürülen halkların kurtuluş günü olacaktır. Ortadoğu halkları -bugün nasıl ki; Kürt ve Türk halkının kader birliği varsa- bugün Araplar, Farslar ve diğer halklarda Kürt halkıyla kader birliğine girmiştir.

Bu anlamda Kürt halkının sosyalizm öncülüğündeki mücadelesi halkların enternasyonal anlamda mücadele birlikteliğini yaratmak gibi bir sorumlulukla karşı karşıyayız. Daha güzel bir dünyada yaşamak istiyorsak mücadalede yerimizi alarak; emperyalist-kapitalist sömürü düzenine karşı omuz omuza savaşarak sorumluluklarımızı yerine getirelim. ■



Avni Gökoğlu Yaşıyor!

Komünist ve devrimci sarsılmaz bir kişiliğin gerçek sahibi Avni Gökoğlu Yoldaş; 1972 yılında Suriye'de eğitim kampından dönerken, TC askerlerinin hain pususu sonucu sosyalizm kavgasında şehit düştü. Bütün devrimci sarsılmaz inancımız ve sosyalizm kızıllığıyla Avni Yoldaş'ı selamlıyoruz.

Diyarbakır, Antep, Mersin, Adana, Malatya, Adıyaman, Urfa, İstanbul Rêheval okurları

Birleşip Kazanalım!

● Zeyni Karak
ALMANYA

OKURDAN

Birleşip Kazanın! Evet böyle yazıyordu Kore'de 1 Mayıs'ı kutlamak için alanda toplanan genç öğrenci yoldaşların kafasındaki bandajda. Ve bu bandaja rağmen Kore'de 1 Mayıs alanı kana bulanmıyordu. Ya Türkiye... Acaba bu ülkede alışılagelmiş bir gelenek midir?, İşçi ve emekçinin bayram alanını kana bulamak (?)...

1 Mayıs; işçi ve emekçinin bayram günü olarak ilkkez kapitalizm ve anası olarak kabül edilen Amerika'da ilan edildi. O tarihten beri birçok ülkede resmi bayram olarak kutlanan bir 1 Mayıs'ı daha 1996'da geride bıraktık. Türkiye hariç bütün dünyada coşkulu geçen 1 Mayıs, Almanya'da da coşkulu bir şekilde geçti. Almanya'nın hemen hemen bütün metropollerinde kutlanan 1 Mayıs; Berlin'de zaman zaman kitleyle polis arasında çatışma çıkarken insanlarda ve çevrede fazla bir hasar olmadı. Öte yandan şüphesiz 1 Mayıs Bayramı'nı en coşkulu bir şekilde geçiren Almanya metropollerinin başında gelen Hamburg ve Frankfurt idi. Hambur'ta "Dommtor" denilen alanda ve üniversitenin önünde toplanan onbinler, uzun bir kortej oluşturarak şehir merkezindeki "Rathaus" denilen belediye binasına kadar yürüyüşe geçtiler. Yürüyüş boyunca atılan sloganların başında, uluslararası dayanışmayı çağıran sloganlar vardı. Bandolu bir grubun eşlik ettiği kortej, yürüyş boyunca büyük ilgi gördü. Yürüyüş sonunda belediye binası önünde folklor ve müzik gösterisinde bulunan örgüt ve platform grupları daha sonra temsilciler nezdinde halkevlerinde ve derneklerde yaptıkları ortak bir programla bayramı kutlamaya devam ettiler.

Frankfurt'ta ise "Marienplutz"a toplanmaya başlayan, sayıları binlere ulaşan kitle, Frankfurt'un ünlü ve tarihi "Röner" alanına doğru yürüyüşe geti. Yürüyüş esnasında Hamburg'ta olduğu gibi atılan sloganların başında, halkların dayanışması dile getirilirken, ayrıca; Türkiye'nin Kürdistan'da sürdürdüğü katliamcı kirli savaş atılan sloganlarla kınandı. "Römer"e varan kitle, sendika ve çeşitli örgüt temsilcilerinin yaptıkları konuşmalar ve müzik dinletilerinden sonra 1996 1 Mayıs'ı da Frankfurt'ta coşkulu bir şekilde sona erdi. Ya Türkiye'de... Eylül darbesiyle, 1 Mayıs'ın yasaklandığı insan kanının döküldüğü, Barış, Demokrasi, Özgürlük üzerinde kirli emellerin sergilendiği, kısaca halk ve hakların yokedildiği bir ülkede ne kadar coşku olur? Her şey ortada, düşünmeye gerek yok.

Haydi o zaman, birer bandajda biz takalım! ■

OKURDAN

Gençlik okumalı!

Gençlik denince akla ilk gelen şey gelecektir. Hiç şüphesiz ki geleceği kurmakta bugünkü gençliğin ellerindedir. Bugünden yarınını oluşturmayan/oluşturamayan gençlik köle olarak kalmayamahkumdur.

Şu veya bu şekilde (temel neden politik) Avrupa'ya, özellikle Almanya'ya gelen yurtsever-sosyalist gençlik üzerinde -az da olsa- durmak istiyorum. Geleceği ellerine almak isteyen yurtsever-sosyalist gençlik; araştıran, inceleyen, irdeleyen ve okuyan olmalıdır.

Ülkede (Türkiye ve Kürdistan) siyasi içerikli dergi, gazete, kitap vs. okumak kendi başına bir tehlikedir. Bu tehlike hepizimin de bildiği gibi, TC'nin yasakçı ziyniyetidir. Fakat Almanya'da böyle bir durum sözkonusu değildir. Alabildiğince okuma olanakları, maddi ve manevi zorlukları yok. Durum böyle iken yurtsever-sosyalist gençlik okumamakta diretmektedir. Özellikle UKM'yi savunan, sempatizan ya da aktif gençlik hiç okumuyor. Tepeden gelen lafları ezberledikten sonra, herşeyin bu laflarla olacağına, bunun dışında hiçbir şeyi okumanın öneminin olmadığına inanmaktadırlar. Bu durum bir nevi hantallaşmaya ve çözümsüzlüğe yol açmaktadır. Oysa ki geleceğin yurtsever-sosyalist gençliği mevcut burjuva düzenine alternatif olmak zorundadır. Alternatif olmanın yolu da okumaktan geçiyor. Elbette geleceği kurmakta Marksizm-Leninizm bilimini teorik olarak öğrenmekten geçiyor.

Özellikle iltica etmiş yurtsever-sosyalist gençlik, günün yirmidört saatini kampta oturarak geçirmektedir. Oysa ki her kampta en az beş Kürt ve Türk yurtsever genci bulunmaktadır. Günün belli bir bölümünü, gerek bireysel ya da biraraya gelerek birşeyler okunabilir.

Ülkede ulusal ve ulusal-sınıfsal temellerde yükselen mücadelenin yaratmış olduğu prestij sayesinde, yurtsever gençliğin azımsanmayacak büyük bölümü, okuma, yazma, araştırma ve inceleme için "Zamanı geçti" demektedirler. Gençlik aynı nakaratları tekrarlayıp, hergeçen gün tonunu daha da çoğaltmaktadır. Oysa ki okumayan gençliğin beyni gelişim sağlayamadığı gibi, pratikte de gelişemez.

Sonuç olarak; yurtsever-sosyalist gençlik okumalı, incelemeli ve araştırmalıdır.

■ *ALMANYA*



Dersen zimane kurdî -IV-

Dergimizin İkinci sayısında başlayan ve bundan sonraki sayılarımızda imkanlarımız ölçüsünden vereceğimiz (Dersen Zimanê Kurdi) Kürtçe dil dersi konusu ile ilgili göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ediyoruz. Çünkü bir ulusu anlatan, tanımını yapan o ulusun kendi dilidir; bu değerden kopmuş bir ulus kendini tanımlayamaz. Dil en iyi iletişim aracıdır; toplumlarda. Bu yüzden dilimize sahip çıkmalıyız. Dile sahip çıkmak ise tüm baskılara rağmen ona her anlamda katkı sunmalka olur.

Rengdêrên Wesfîn
Niteleme Sıfatları

Niteleme sıfatları adları niteleyen sıfatlardır: **Büyük ev, şişman adam, uzun kız, kısa kalem** vb. tanımlamalarda kullanılan sıfatlar niteleme sıfatlarıdır.

Kürtçe'de bir ad niteliğinde veya tanımlandığında, onu tanımlayan veya niteleyen sözcüklerin sonekleri ile birbirine bağlanması gerekmektedir. Aksi taktirde ard arda gelen sözcükle birbirleri ile ilgisiz kalır ve ortak bir anlam vermezler. Örneğin; **şişman adam** tanımlamasını, Kürtçe **zilam qelew** ya da **qelew zilam** şeklinde yazarsak ortak bir anlam bulamayız ve dolayısıyla bir form oluşturmuş olmalıyız. Bunların ortak bir form ve anlam yaratmaları için kesilikle sonek veya takılar kullanmalıyız. Bu son ekler de iki gruptur:

Belirsizlik takıları (yek/ek, in) alan adlara eklenenler ve bu takıları almayan adlara (**yalın ad**lara) eklenenler. Kürtçe'de yalın ad **belirlilik** gösterir. **Berilsizlik** ve **belirlilik** takıları tanımlanan veya nitelenen adın **tekil-eril, tekil-dişil** ve **çoğul** olmasına göre farklılık gösterir.

Belirsiz	Belirli
e*	a (Tekil dişi)
î	ê (Tekil eril)
e**	ên*** (Çoğul)

(*) Bazı ağızlarda konuşma dilinde **-e** takısı düşürülür: **jinek dirêj.**

(**) Çoğul belirsiz formdaki adı kendisinden sonra gelen sözcüğe bağlayan **-e** takısı, pratikte **-i** veya **-î** şeklinde de geçmektedir: **keçine dirêj: keçini dirêj, keçinî dirêj.** Ayrıca, çoğul belirsizlik takısı **-in**, bu takılarla büzüşüp, **-ne, -ni, -nî** şeklinde telaffuz edilebilmektedir. **keçne / keçnî dirêj.** Yazılı dilde **-e** takısı kullanılmakta olup, **-in** takısının bütünlüğününü bozulmaması açısından **-ine** şeklinde yazılır. Ancak yine de telaffuz edilirken **-i** harfine vurgu yapmalıyız.

(***) Bazı yörelerde **-ên** yerine **-êd** veya **-êt** kullanılmaktadır. Bunun nedeni Kürtçe'de **a, ê, ên** takılarından sonra **-di** edatının kullanılması. Örneğin; **jinên dirêj, jinên di direj** şeklinde olurdu. Zamanla çoğu yörelerde **-di** düşerken, bazı yörelerde (Özellikle Bahdinan) **-di, ên** ile büzüşüp **-êt** halini aldı. (Bu konuda daha geniş bilgi için ***Emir Celadet Bedirxan'ın Kürtçe Grameri*** kitabına başvurulabilir.) Yazılı Kürtçe'de **-di** tümden kullanılmaz ve sadece **-ên** kullanılır. Bazı yörelerde de pratik konuşmada **-ên** takısının **n**'si atılır ve sadece **ê** kullanılır. O zaman da tekil-eril takısıyla aynı olup, ketil çoğul ayrımı kalmamış olacağından, yazılı dilde bu kullanılmaz.

Yukarıdaki takılar bir sesli harften sonra geldiklerinde ses uyumu sağlamak amacıyla **y** harfi alırlar: **-ya, -yê, -yên. -e** takısı. **-in** takısının bir sesli harften sonra gelirken **-yin** şekline eklendiğinde **-yine** olabildiği gibi, **-ne** olarak büzüşebilir: **mamosteyine baş, mamostene baş.**

Yazılı Kürtçe'de başında **y** olan takılar **(ya, yê, yên, v.b)** son harfi **ê** veya **î** olan kelimelere eklendiğinde, **ê** ve **î** harfleri **i**'ye dönüştürülemektedir. Neden olarak **ê** ve **î** seslerinin **y**'den hemen önce telaffuz edilmesi durumunda **i** (Türkçe **I**) sesine dönüştüğü söylenmektedir. Aslında olay **ê** ve **î** seslerinin **i**'ye dönüşmesi değil, **ê, î** ve **y** seslerinin birbirine çok yakın olması dolayısıyla peşpeşe ve vurgusuz olarak telaffuz edildiğinde peşpeşe gelen her iki ses de pekâla kendi seslerinde telaffuz edilebilmektedir. Örneğin; **xanîyê baş**'da **xanîye** sözcüğü vurgulu olarak yine **xanîyê** olarak telaffuz edilebildiği gibi vurgusuz olarak **xanyê** gibi telaffuz edilmektedir. Sesteki değişiklik yeni bir sesin gelmesi değil fakat iki benzer sesten birinin düşmesidir. Durum bu şekilde bir telaffuz olayı iken, bunu bir yazım kuralına dönüştürmenin Kürtçe yazma ve okumayı gereksiz yere güçleştireceğini ve sık sık yazım hatalarına yol açacağı gibi okuyucunun yeni gördüğü bir sözcüğün yazılışını yanlış

kavramasına neden olacağını düşündüğümüz için dizimizde bu kurala uyulmamıştır. Örneğin; **xanîyê** sözcüğünü **xaniyê** gibi yazdığımızda, **yê**'nin takı olduğunu bilen bir okuyucu, **xanî** sözcüğünü **xani** gibi algılayabilir. Dolayısıyla sonu **ê** veya **î** ile biten sözcüklerin **y** harfi ile başlayan bir takı aldıkları durumda **ê** veya **î** ile biten sözcüklerin **i** ile değiştirmek yerine ya olduğu gibi yazmak, ya da telaffuz verilmek isteniyorsa (') işaretini düşen sesin yerine koyarak yazmak daha uygundur.

Şimdi bu takıları içeren çeşitli örnekler görüp, daha sonra bu örnekler üzerinde konuyu tartışmayı sürdürelim.

Keçeke dirêj	uzun bir kız (bir uzun kız) **(Tekil-belirsiz-dişil)**
zilamekî lawaz	zayıf bir adam **(Tekil-belirsiz-eril)**
keçinê dirêj	(bazı) uzun kızlar **(Çoğul-belirsiz)**
keçâ dirêj	uzun kız **(Tekil-belirli-dişil)**
zilamê lawaz	zayıf adam **(Tekil-belirli-eril)**
Keçên dirêj	uzun kızlar **(Çoğul-belirli)**

Yukarıdaki örneklerde farklı soneklerin ada yükledikleri anlam değişikliklerini tek tek inceleyelim. Türkçe'de **belirli (Binavkirî)** ile **belirsiz (nebinavkirî)** formlarında net ayrımlar olmadığı için, ağırlığı Kürtçe'lerini öğrenmeye vermek daha yararlı olur. İngilizce'deki **a** *(belirsiz tanım artikeli)* ve **the** *(belirli tanım artikeli)* arasındaki bu konuda daha aydınlatıcıdır. **keçeke dirêj** tanımlamasında **-ek** takısı herhangi bir kızdan (belirli, bilinen birinden değil) bahsettiğimizi gösterirken, **-e** soneki kullanılan adın **dişil (mê)** olduğunu göstererek adın niteleme sıfatı olan **dirêj**'e bağlanmasını sağlar. **keça dirêj** tanımlamasında ise belirsiz tanım takısı **ek** yok, **a** soneki bize adın **tekil-dişil** olduğunu ve **belirli** (bilinen, tanınan) birinin sözkonusu olduğunu göstererek, adı niteleme sıfatına bağlar. **keçine dirêj** tanımlamasında **in,** adın çoğul ve belirsiz olduğunu belirtir; **-e** ise adı niteleme sıfatına bağlar. **keçên dirêj** tanımlamasında **-ên** sonekinin işlevi adın **çoğul** ve **belirli** (bilinen, tanınan) olduğunu göstermektedir. Dikkat edilirse hem **keçine dirêj** hem de **keçên dirêj** için Türkçe karşılık olarak **uzun kızlar** denilmiştir. Bu durum Türkçe'de formun olmamasından kaynaklanıyor. **keçine dirêj** derken (bazı) uzun kızlar denilmek isteniyor, yani **uzun bir kız**'ın çoğulu olmuş oluyor; İngilizce'de **talla girls.** Oysa **keçên dirêj** derken, ya bütün uzun kızlar, ya da belirli bir durumda hem konuşmacının hem de dinleyicinin önceden bildiği belirli uzun kızlar kastedilmektedir. İngilizce'de **the tall girls.**

■ ÖRNEK CÜMLELER:

Ez xwendekarekî jîr im.
Ben çalışkan bir öğrenciyim.
Tu xwendekareke teral î.
Sen tembel bir öğrencisin.
Ew mamosteyekî baş e.
O iyi bir öğretmendir.
Ez keça lawaz im.
Ben zayıf bir kızım.
Em gundîyên jîr in.
Biz çalışkan köylüleriz.
Hun karkerên jêhatî ne.
Siz becerikli işçilersiniz.
Zilamê qelew ne baş e.
Şişman adam iyi değildir.
Em xwendekarine jîr in.
Biz çalışkan öğrencileriz.

■ HÎNDARÎ 4

A) Cihen vala tije bikin.
1: Azad kurek ..... baş e.
2: Ev kevçîyek ..... zirav e.
3: Ew keçek ..... lawaz e.
4: Gogên giran ev .....
5: Malên nû ev .....
6: Mamoste ..... baş tu.
7: Em zaro ..... paqij in.
8: Mizgefta baş ne gemarî .....
9: Xanîyên paqij baş .....
10: Hun cotkar ..... lawaz in.

B) 6 hevokên çewt bibînin.
1: Gulê keçeka dirêj e.
2: Serbest kurekê qelew e.
3: Ew kurinên lawaz in.
4: Veyso gundîyê jîr e.
5: Ûso xwendekarekî teral e.
6: Em kurê baş in.
7: Hun jina kin in.
8: Ew karkerên baş in.
9: Kevçîya nuh ev e.
10: Kêra dirêj kevn e.

C) Wergerînin Tirkî / Türkçe'ye çeviriniz
1: Ew pênûseke biçûk e.
2: Ev zilamekî dirêj e.

3: Ev kurê lawaz e.
4: Ew goga sivik e.
5: Ma ew karkerine jîr in?
Na, ew ne karkerine jîr in.
Ew karkerine teral in.
6: Ma sêvên xweş ev in?
Erê, ew in.
7: Ma tu kurê mezin î?

■ FERHENGOK:

- **av** (m) : su
- **bajar** (n) : şehir
- **balîf** (m) : yastık
- **bilindi** : yüksek
- **cîran** : komşu
- **çakûç** (n) : çekiç
- **çiya** (n) : dağ
- **dewlemend** : zengin
- **din** : diğer
- **dûr** : uzak
- **goşt** (n) : et
- **gul** (m) : gül
- **guldank** (n) : vazo
- **gun** (n) : köy
- **heval** : arkadaş
- **rêheval** : yoldaş
- **hêk** (m) : yumurta
- **kêr** (m) : bıçak
- **kinc** (n) : çamaşır, elbise
- **ko** : kör (bıçak, vb.)
- **kovar** (m) : dergi
- **kursî** (m) : sandalye
- **lihêf** (m) : yorgan
- **mase** (m) : masa
- **mitêl** (m) : döşek
- **nan** (n) : ekmek
- **nexweş** : hasta
- **nêzîk** : yakın
- **nizm** : alçak
- **pel** (n) : yaprak
- **pir** (m) : köprü
- **piyan** (m) : bardak
- **rojname** (m) : gazete
- **rûpel** (n) : sayfa
- **sarker** (m) : buzdolabı
- **tişt** (n) : şey
- **tûj** : keskin
- **xizan** : yoksul, fakir
- **xurt** : güçlü
- **xwendegeh** : okul

(Dümahik Hêye)

Emek şiiri

doğunun yalın ayaklı yağızları
topoğrafik ölçüleri hiçe saydılar
benlerinden sildiler terleri
aşk söylemlerini
bir baş soğan ve
pilav taneleriyle birlikte
söylediler, dinlediler

halaylarda ağıtlar
zılgıtlarda öfkeniz yüklü
öfkenizle yüklü dağlar
kusmaya hazır kömür damarlar

kazanlarda kaynar acının şarabı
alanlarda soğur zaferin şerbeti

sevince küsmeyi çabuk öğrenir
gözleriniz
kızınca felakatler doğurur ateşsi
avuçlarınız
saman sarı elleriniz mavzere
yar duranda
toy bıyıklarınız oynak kalçalara
vuranda

daha bir soğur
daha bir ateşlenir
erkeksi gülüşünüz
kadınsı süzüşünüz

sıcak savaşlarda soğuk şerbetler
isterse yüreğiniz
toprak çiğneyin sarı dişlerinizle
korlanan demirci körüğü tırnaklarınız
tunçtan miğfer el örmesi şapkanız
çelikten halata döner sümer işi atkınız

anka kuşuna binerse hülyalarınız
dicle'de su içerse
fırat'ta yıkansa yanık bedeniniz
dalıp çıksa yaylalarının soğuk ayranlarından
türküleşir naralarınız dersim dağlarında

ve geçtiğinde yüreğimize sılanın halatları
amansız olur karakış
yamansız oldu bahar-yaz
gecekondulara umut
nalınlara çakıl
buğdaya başak
çiğdeme su olanda cevahir tohumlarınız

en inatçı
en kavgacı
en bıçkın

ve en sevdaca bağlanacaktır bin yıllık köklere

Hejhilat DOĞU

Deniz olunmalı YOLDAŞ!..

Uluslar ve sınıflar tarihinde yoğun anlam yüklü dönemler vardır. Mayıs ayı yüklendiği yoğun anlamı nedeniyle, Kürt halkı ve dünya emekçi halkının en fazla öfkesinin kabardığı sınıf düşmanlarına karşı bilendiği, dağlarda, zindanlarda, alanlarda direniş destanları yaratarak sermaye iktidarının yüreğine korku saldığı tarihi anın adıdır...

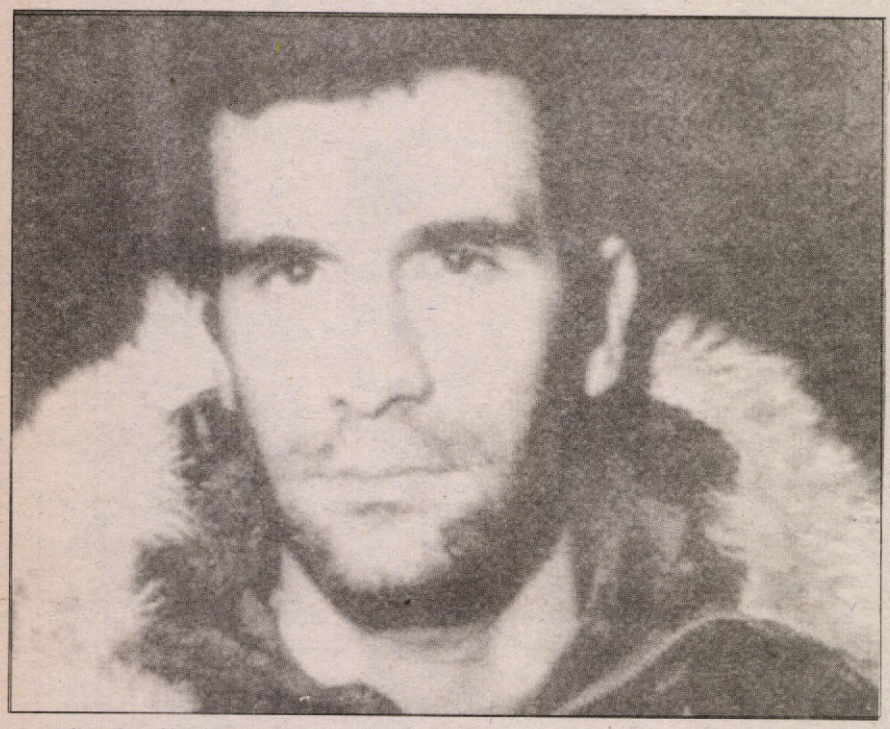

Deniz'ler THKO'nun tohumlarını Ankara Siyasal Bilimler Fakültesi'nde atmışlardı.

6 Mayıs Şehitleri için Mayıs Şehitleri'ni anmak, Deniz'lerin, Yusuf'ların, Hüseyin'lerin gençlik ruhunu yaşatmak, yurtsever-sosyalist gençliğin kaynaşmasını pekiştirmek amacıyla; 5 Mayıs'ta Yekitiya Ciwanên Komünist a Kurdistan (YCKK), İsviçre'nin Zürih kentinde bir gezi düzenledi. Çoğunluğu gençlerin oluşturduğu ve YCKK'nin İşviçre'de yaptığı bu gezi ilk olmasına rağmen katılım yüksekti. Gezide YCKK'li yoldaşlar 6 Mayıs için şunları söylediler:

"... Türk ve Kürt halkının bağımsızlığı için emperyalizme ve işbirlikçi Türk burjuvazisine karşı devrimci mücadele verirken idam edilen Deniz Gezmiş (... 6 Mayıs1972...), Yusuf Aslan (... 6 Mayıs1972...) ve Hüseyin İnan (... 6 Mayıs1972...) yoldaşlar biz (Kürdistan) komünizan gençlere kızıl bayrağı emanet ettikleri, idam edilişlerinin 24. yılında onları ve onların şahsında bütün Mayıs Şehitleri'ni saygıyla anıyoruz..."

"... Yoldaşlar, Onlar Marksizm-Leninizmin yılmaz birer savunucusuydular. Sosyalizmin birer savaşçılarıydı. Emperyalizmin dayattığı eşitsiz düzene son vermek, ezen-ezileni ortadan kaldırmak ve dünya halklarının kardeşliğini yaratmak için, bu idealleri uğruna hiç birşeyden taviz vermeden işbirlikçi burjuvaziye karşı onurlu savaşta şehit düştüler..."

"... 6 Mayıs Türkiye ve Kürdistan'da unutulmayan bir gündür. 6 Mayıs; Deniz'in, Yusuf'un ve Hüseyin'in idam sehpalarında, "Kahrolsun emperyalizm, Yaşasın Sosyalizm" diyerek cellatların yüzüne haykırdıkları gündür. O gün unutulmadı. Onlar halkımızın yüreğinde yaşıyorlar. Onlar'ın biz Kürdistan komünist gençliğe bıraktığı bayrağı daha da yükseltiyor, "Yaşasın Sosyalizm" şiarını her gün biraz daha gürleştiriyoruz. Onlar'ın davası bizim davamızdır..."

"... Böylesine derin anlamlarla yüklü bir günü/ayı anarken Kürdistan komünist gençliği büyük tarihi sorumluluklarla yüzyüzedir. Sürecin gençliğe yüklediği bugünkü tarihsel görev ve kendi geleceğine sahip çıkma istemi, ulusal özgürlük ve sosyalizm kavgasına daha militanca sarılmasını zorunlu kılıyor. Hayatın her alanında giderek artan burjuva ideolojik saldırılar karşısında yalpalanmadan, hiçbir yılgınlığa kapılmadan, değerlerimiz ve saygın ideallerimizden ödün vermeden "Ya Özgürlük ve Sosyalizm, Ya Ölüm" şiarıyla bütünleşen bir mücadele hattı gözetmeliyiz..."

KKP ve YCKK'nin pankartlarının açıldığı gezide, yoldaşların Mayıs Şehitleri adına yapmış oldukları konuşmalardan sonra halaylar çekildi. Halaylarda, "Biji Partiya Komünista Kurdistan" ve "Biji KKP, YCKK" sloganları atıldı.

■ Rêheval / BERN

ÖDÜLLÜ BULMACA

Hazırlayan: Şahin ÇOKBİLİR

→ SOLDAN SAĞA

1) Birçok halkın birlikte yaşadığı bir coğrafya / Bir besin **2)** Bir baharat türü **3)** Halk dilinde Alman / Kürtçe'de gökteki ay **4)** Bir peygamber / Bir renk **5)** Kim ya da ne olduğu seçilemeyen belli belirsiz koyu renkli biçim (tersinden) **6)** "Aydınlıkta"nın karşıtı **7)** Adları aynı olanların her biri **8)** Bir av hayvanı (tersinden) / Kişinin başkalarınca tanınan özelliklerinden (iki kelime, tersinden) **9)** Çıplak resim / Bir uygarlık (tersinden) / İsim **10)** Gördüğünü bildiğini söyleyen kimse / Bir erkek ismi

→ YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Gündüz soyadlı bir müzisyenin önadı / Almanya'da yaşayan Fuat önadlı bir müzisyenin soyadı **2)** Duyuru (tersinden) / Antep'e komşu bir il **3)** Bazen / Bir besin **4)** Bir taş oyununda taşlara verilen ad **5)** Göçebeler konak yeri / Hollanda'nın plaka imi (tersinden) / garaz (ters) **6)** Çivit (tersinden) / Sigara külü silkelenen kap (tersinden) **7)** Yerde, zamanda ya da söz zincirinde en yakın olanı gösterir (tersinden) / Çalışkan bir hayvan / Tekil ikinci kişiyi gösteren adıl **8)** Ev, arsa, bahçe gibi taşınamayan malları kiraya veren **9)** Kürtçe'de "evet" / Takımın kısaltılması (tersinden) / Geniş olmayan **10)** Bir ünlem / Kürtçe'de özgürlük

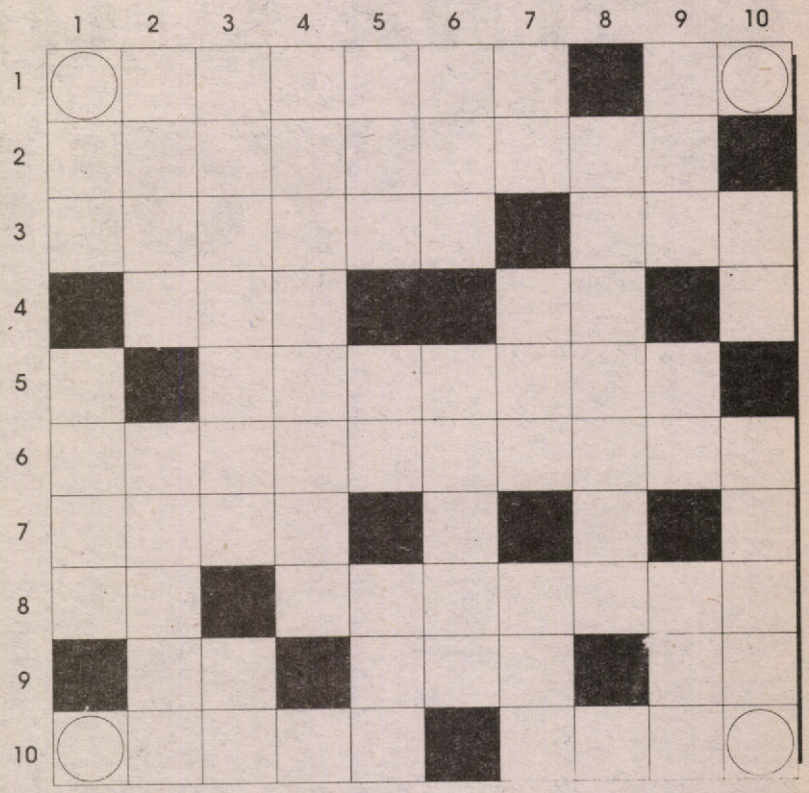

GEÇEN AYIN ÇÖZÜMÜ

● SOLDAN SAĞA

1) Muhammed **2)** Ayan- il- re **3)** Raca- Botan **4)** İro- Hazal **5)** Fa- La- İtna **6)** Engels- aa **7)** En- Tarla **8)** Adil Aslan **9)** Ekin- Aza **10)** Fak- İtiraz

● YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Marifet- Ef **2)** Uyaran-Aka **3)** Haco- Gedik **4)** Ana- Lenin **5)** Hal **6)** Miba- Start **7)** Elozi- As **8)** Tatarlar **9)** Ralnalanza **10)** Ten- Anaz

Not: Dördüncü sayıdaki bulmacayı doğru çözen 10 okurumuza kitaplarını postaladık

Kitap



'Sevgi Emektir'

(Bir Sorgu Güncesi)

İbrahim Aslan'ın bu kitabı; ülkemizde ne yazık ki her dönem güncel olan bir olayı; işkenceyi, tüm gerçekliği ile bir kez daha gözler önüne getiriyor. Yazar, bir sorgu ve işkence sürecini olanca yalınlığıyla velfakat roman diliyle kağıda döküyor. Kitap, yer yer işkencecinin de profilini aktarması, kendisini dillendirmesi ile, ilginç bir yapıt haline geliyor.

Her bağlılığın, her sevginin, asıl anlamına eme ile kavuştuğunu vurgulayan kitap, işkence ve zulüm altında başı dik tutmanın nasıl da emek verme anlamına geldiğini ve insan sevgisini nasıl da yüreklerde çoğalttığını anlatıyor.

'SEVGİ EMEKTİR' (Bir Sorgu Güncesi)-İbrahim Aslan, Pelêsor Yayınları 300 Syf. / 385.000 TL.

Akın var akın
güneşe akın...
Güneşi zaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!
ölenler
dövüşerek öldüler
güneşe gömüldüler
vaktimiz yok onların
matemini tutmaya
akın var akın
güneşe akın
güneşi zaptedeceğiz
güneşin zaptı yakın!



Avni GÖKOĞLU...



Sinan CEMGİL...



İbrahim KAYPAKKAYA...

Mayıs Şehitleri'ni saygıyla anıyoruz



Kavga! Denizli, Hüseyin'li, Yusuflu!

yalandır öldüğümüz
öldürüldüğümüz
zincirlere gömüldüğümüz
kopan her zincir özgürleştiriyor
hücrelerimizi

ölüm bizle tükendi
eridi
yakışmaz uzun mayıs gecelerine
MERHABAdır bize düşen

kimliksiz toprakların emekçileri
kaldırın başlarınızı geleceğe doğru
uzatın ellerinizi maviliklere
boyun eğmeyin onurun ve emeğin
karşısındakilere
UNUTMAYIN
emeğindir akan kan
hasretindir süzülen yaşlar
Merhabadır bize düşen

MERHABA
kundağında kan izi taşıyan bebek
ekmeğe uzanan nasırlı el
makinaya gömülen işçi
MERHABA
çapayı toprağa saplayan köylü
tırnaklarını eline batıran kadın
MERHABA dağlar
dağları ateşleyen gerilla
yanan sigaranda bir dumanlık
yer olsun bizim için
mavzerinde kurşun olur gözlerimiz
barikatlarda taşa döner sabrımız

UNUTMAYIN
merhabadır bize düşen
ve
unutmayın ki
ölüm bizimle tükendi eridi...

Rojhilat DOĞU